

Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích
Ekonomická fakulta
Katedra obchodu a cestovního ruchu

Studijní program: N6208 Ekonomika a management
Studijní obor: Obchodní podnikání

**Využití Souboru lidových staveb Vysočina
(expoziční celek Veselý Kopec) v produktech cestovního ruchu**

Vedoucí diplomové práce:
Mgr. Vladimír Dvořák

Autor diplomové práce:
Bc. Lada Bakrlíková

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Bc. Lada BAKRLÍKOVÁ**

Studijní program: **N6208 Ekonomika a management**

Studijní obor: **Obchodní podnikání**

Název tématu: **Využití Souboru lidových staveb Vysočina (expoziční celek Veselý Kopec) v produktech cestovního ruchu**

Z á s a d y p r o v y p r a c o v á n í :

Cíl práce:

Provést analýzu současného stavu zvolené kulturně-historické atraktivity. Na základě získaných informací navrhnout možnosti využití v cestovním ruchu. Navrhnout případovou studii pro zvolenou komoditu.

Metodický postup:

1. Studium odborné literatury
2. Provedení situační analýzy destinace
3. Příprava a realizace terénního šetření
4. Návrhy na zlepšení stávajícího stavu
5. Návrh případové studie

Rámcová osnova:

1. Úvod. 2. Cíl práce a metodika. 3. Literární přehled. 4. Vymezení zkoumaného území. 5. Situační analýza. 6. Terénní šetření. 7. Vyhodnocení terénního šetření. 8. Opatření ke zlepšení situace. 9. Návrh případové studie. 10. Závěr. 11. Literatura. 12. Přílohy.

Rozsah grafických prací: **dle potřeby**
Rozsah pracovní zprávy: **50 - 60 stran**
Forma zpracování diplomové práce: **tištěná**

Seznam odborné literatury:

Foret, M., Foretová, V.: **Jak rozvíjet místní cestovní ruch.** Praha: Grada Publishing, 2001.

Hesková, M. a kol.: **Cestovní ruch.** Praha: Fortuna, 2006.

Horner, S., Swarbrooke, J.: **Cestovní ruch, ubytování a stravování, využití volného času.** Praha: Grada Publishing, a.s., 2003.

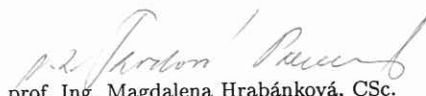
Kirářová, A.: **Marketing destinace cestovního ruchu.** Praha: Ekopress, 2003.

Lednický, V.: **Technické kulturní památky.** Ostrava: VŠB, Technická univerzita, 2003.

Vedoucí diplomové práce: **Mgr. Vladimír Dvořák**
Katedra obchodu a cestovního ruchu

Datum zadání diplomové práce: **15. února 2007**

Termín odevzdání diplomové práce: **30. dubna 2008**

prof. Ing. Magdalena Hrabánková, CSc.
děkanka

JIHOČESKÁ UNIVERZITA
V ČESKÝCH BUDEJOVICÍCH
EKONOMICKÁ FAKULTA
L.S.
Studentská 13 (6)
370 05 České Budějovice
IČ 600 76 658, DIČ CZ60076658

doc. Ing. Marie Hesková, CSc.
vedoucí katedry

V Českých Budějovicích dne 25. února 2007

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem diplomovou práci na téma „Využití Souboru lidových staveb Vysočina (expoziční celek Veselý Kopec) v produktech cestovního ruchu“ vypracovala samostatně na základě vlastních poznatků a za odborného vedení vedoucího diplomové práce Mgr. Vladimíra Dvořáka. Použitou literaturu a jiné podkladové materiály uvádím v příloženém seznamu použitých zdrojů.

Dále prohlašuji, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění souhlasím se zveřejněním své diplomové práce, a to v nezkrácené podobě elektronickou cestou ve veřejně přístupné části databáze STAG provozované Jihočeskou univerzitou v Českých Budějovicích na jejích internetových stránkách.

Práce je vyhotovena ve třech výtiscích a jedenkrát v elektronické podobě na CD.

V Českých Budějovicích dne 30. dubna 2008

.....

Bc. Lada Bakrlíková

Poděkování

Děkuji panu Mgr. Vladimírovi Dvořákovi za metodické vedení a odborné rady při zpracování této diplomové práce. Současně bych chtěla poděkovat paní PhDr. Iloně Vojancové za odbornou pomoc a připomínky při zpracování daného tématu. V neposlední řadě děkuji všem osobám a subjektům, s nimiž jsem v průběhu tvorby práce spolupracovala, za cenné rady a informace vedoucí ke splnění cíle práce.

Obsah

1	Úvod	3
1.1	Cíl práce	3
1.2	Pracovní hypotézy	4
1.3	Použitá metodika	4
2	Literární rešerše	5
2.1	Muzeum v přírodě	5
2.1.1	Nástin historického vývoje muzeí v přírodě v České republice	5
2.1.2	Ochrana objektů lidového stavitelství	6
2.1.3	Formy prezentace	6
2.2	Terminologie cestovního ruchu	7
2.2.1	Cestovní ruch	7
2.2.2	Kulturní cestovní ruch	8
2.2.3	Produkt cestovního ruchu	9
2.2.4	Destinace cestovního ruchu	9
2.2.5	Destinační management a marketing	10
2.2.6	Event marketing	11
3	Vymezení zkoumaného území	13
4	Situační analýza	14
4.1	Lokalizační předpoklady cestovního ruchu	14
4.1.1	Přírodní podmínky a atraktivita	14
4.1.2	Společenské podmínky a atraktivita	17
4.2	Selektivní předpoklady cestovního ruchu	28
4.3	Realizační předpoklady cestovního ruchu	31
4.3.1	Doprava	31
4.3.2	Ubytovací a stravovací zařízení	31
4.4	Využití Veselého Kopce v produktech cestovního ruchu	32
4.4.1	Tématické balíčky	32
4.4.2	Produkty pro cykloturisty a pěší turisty	36
4.5	SWOT analýza	38
5	Terénní šetření	44
5.1	Vyhodnocení ankety SLS Vysočina (Veselý Kopec) r. 2004	44
5.2	Vyhodnocení ankety SLS Vysočina (Veselý Kopec) r. 2005	46
5.3	Vlastní terénní šetření	47
6	Vyhodnocení vlastního terénního šetření	49
7	Opatření ke zlepšení situace	58
7.1	Vstupné	58
7.2	Vlastní webová stránka	59

7.3	Tvorba produktů cestovního ruchu	60
8	Návrhy produktů cestovního ruchu	61
8.1	Zlaté české ručičky	61
8.2	Jak se žilo bez... ..	62
8.3	Staročeský víkend	63
9	Závěr.....	66
10	Summary	68
11	Seznam použitých zdrojů	70

Seznam použitých zkratk

Seznam tabulek, grafů a obrázků

Seznam příloh

Přílohy

1 Úvod

„Museum v přírodě jest žijícím organismem ... kde se konají lidové slavnosti a zvyky, kde prostě všechn po předcích zděděný ... život se trvale udržuje a kde bude zhuštěno vše, co dovede evokovat zanikající obraz venkovského života.“

Bohumír Jaroněk

Diplomová práce se věnuje problematice využití muzea v přírodě Veselý Kopec v produktech cestovního ruchu. Muzeum je jedním z expozičních celků Souboru lidových staveb Vysočina, který se nachází v turistické oblasti Chrudimsko - Hlinecko.

V roce 2006 Soubor lidových staveb Vysočina zaujal 30. místo v pořadí hradů, zámků a památkových objektů sestaveném Národním informačním a poradenským střediskem pro kulturu (NIPOS). V tomto roce se pro návštěvu jeho expozic rozhodlo celkem 85 556 účastníků cestovního ruchu. [36] Muzeum v přírodě Veselý Kopec se na celkové návštěvnosti podílelo 78 333 návštěvníky. [52]

Z hlediska návštěvnosti památky má muzeum v přírodě předpoklad, proto, aby v rozvoji cestovního ruchu destinace sehrálo významnou roli. Expozice Veselý Kopec představuje cenný pozůstatek způsobu, dovednosti a kulturní vyspělosti našich venkovských předků. Prostřednictvím nabídky produktů může muzeum přinést svým potenciálním návštěvníkům jedinečný zážitek, který spočívá v komplexnosti přibližované reality a věrohodnosti prostředí.

Propojení prvků lidové kultury, tj. lidové architektury, lidových řemesel, lidového zvykosloví a folklóru, v produktech cestovního ruchu může být příležitostí ke zatraktivnění oblasti Hlinecka. Produkty s využitím nových postupů (např. event marketingu, destinačního managementu a marketingu) mohou zvýšit zájem účastníků cestovního ruchu o danou oblast.

1.1 Cíl práce

Hlavním cílem diplomové práce je provést analýzu současného stavu muzea v přírodě Veselý Kopec. Na základě získaných primárních a sekundárních informací navrhnout možnosti využití zvolené kulturně-historické atraktivity v cestovním ruchu.

Vedlejším cílem následně bude vytvoření konkrétního produktu a jeho prezentace. Navržený produkt umožní nejen nové využití muzea v přírodě v cestovním ruchu, ale zároveň upozorní na jeho návaznost s ostatními atraktivitami oblasti Hlinecka.

1.2 Pracovní hypotézy

Pro dosažení cíle práce bylo stanoveno několik hypotéz, které budou v průběhu jejího zpracování potvrzeny, či naopak vyvráceny. V rámci formulace hypotéz se předpokládají následující skutečnosti:

1. Většina cestovních kanceláří a agentur nedoceňuje potenciál muzea v přírodě Veselý Kopec v produktech cestovního ruchu;
2. Event marketing představuje vhodný nástroj ke zvýšení atraktivity muzea v přírodě Veselý Kopec z pohledu účastníků cestovního ruchu;
3. Vlastní webová prezentace muzea v přírodě Veselý Kopec přispěje ke zlepšení komunikace se stávajícími i potenciálními návštěvníky.

1.3 Použitá metodika

Metodický postup zpracování diplomové práce byl rozvržen do několika etap.

Úvodní část práce byla věnována shromáždění potřebných informací, prostřednictvím regionální a odborné literatury zaměřené na lidovou kulturu a produkty cestovního ruchu. Mezi významné sekundární zdroje patřily materiály poskytnuté správou Souboru lidových staveb Vysočina a Městským informačním centrem ve městě Hlinsko, dále informace prezentované na internetových stránkách Národního památkového ústavu, Českého statistického úřadu a některých obcí správního obvodu Hlinska. Získaná data bylo třeba sumarizovat, analyzovat, zhodnotit a seřadit do logické mapy. Veškerá použitá literatura a další prameny jsou souhrnně uvedeny v závěru práce, v Seznamu použitých zdrojů.

K získání primárních informací bylo velmi přínosné vlastní terénní šetření ve formě dotazování a řízených rozhovorů, které však nebylo hlavním cílem práce, ale pouze podpůrným nástrojem k vytvoření návrhu konkrétního produktu cestovního ruchu.

V další etapě byla na základě studia literatury a dalších, již dříve zmíněných zdrojů, zpracována situační analýza sledované destinace a analýza současných produktů cestovního ruchu na trhu. Na základě výše uvedených analýz bylo přikročeno ke SWOT analýze.

Stěžejní částí práce byla na základě zpracované situační analýzy včetně analýzy současné nabídky produktů cestovního ruchu a SWOT analýzy identifikace nevyužitého potenciálu muzea v přírodě Veselý Kopec pro tvorbu produktů cestovního ruchu a návrh na jeho využití zpracováním konkrétního produktu cestovního ruchu.

2 Literární rešerše

2.1 Muzeum v přírodě

Mezinárodní rada muzeí (ICOM) souhlasně s Kesnerem (2005:27) uvádějí, že *muzeum* představuje stálou instituci nevýdělečného charakteru, která slouží společnosti a jejímu rozvoji, je přístupná veřejnosti a provádí výzkum materiálních dokladů o člověku a jeho prostředí, získává je, konzervuje, komunikuje a především je vystavuje s cílem studia, výchovy a potěšení.

Muzeum v přírodě specifikuje Drápala (2006:218) jako odbornou instituci usilující o vědeckou interpretaci života a kultury lidu v minulosti formou specializované expozice ve volné přírodě obsahující prostorové, časové, společenské a přírodní souvislosti. Plní ve své formě nezastupitelnou dokumentační a výchovnou hodnotu. Objekty lidového stavitelství mají v muzeu v přírodě dominantní, nikoli ale výlučnou funkci a dokumentují nejen stavební dovednosti a estetické cítění, ale především také vztahy výrobní a sociální.

2.1.1 Nástin historického vývoje muzeí v přírodě v České republice

(podle Drápala, 2006: 218-232)

Za první muzeum v přírodě na našem území lze považovat tzv. výstavní vesnici v rámci Národopisné výstavy československé v Praze roku 1895. V jejím rámci byly soustředěny stavby (obytné, hospodářské, provozní i sakrální objekty) podle předloh z různých regionů Čech, Moravy, Slezska a Slovenska. Výstavní vesnice představovala však spíše výtvarně řešenou scénu s využitím prvků a objektů tradičního lidového stavitelství než-li věrohodnou rekonstrukci vesnického sídla.

Prvním skutečně realizovaným a dlouhodobě zpřístupněným muzeem v přírodě se stalo Valašské muzeum v přírodě v Rožnově pod Radhoštěm, které bylo veřejnosti zpřístupněno v roce 1925. V průběhu 20. a 30. let se i přes intenzivní snahy nepodařilo vybudovat další muzeum v přírodě. K výraznějšímu posunu v budování muzeí v přírodě došlo v 60. a 70. letech 20. století, kdy původní generaci amatérských vlastivědných i národopisných pracovníků vystřídali ve sféře budování muzeí v přírodě kvalifikovaní odborníci. Praktické uplatňování teoretických východisek umožnilo v průběhu 70. a 80. let jejich upřesnění, korekci i nastolení zcela nových otázek a problémů k řešení (např. míra autenticity a identity). V rozmezí let 1960 - 1990 byl položen základ většiny dnes fungujících

muzeí v přírodě na území České republiky. Expozice lidového stavitelství na Veselém Kopci přivítala první návštěvníky v roce 1972.

2.1.2 Ochrana objektů lidového stavitelství (podle Bureše, 2000:15-17)

Z hlediska ochrany památek lidového stavitelství rozlišujeme dva základní přístupy, tj. koncepci muzeí v přírodě a památkovou péči.

Muzea v přírodě umožňují zachování památek lidové architektury, u nichž se nepodařilo zajistit účinnou ochranu na původním místě. Objekty se transferují do muzeí v přírodě, které se nazývají podle prvního zařízení tohoto typu ve švédském Stockholmu - skanzeny, a s maximální snahou o náznak původních exteriérových vazeb se umísťují v nové krajině.

Památková péče však preferuje zachování jednotlivých hodnotných objektů nebo pozoruhodných vesnic či jejich částí na původním místě (in situ). Právní normy z oblasti památkové péče poskytují několik možností a způsobů ochrany lidových staveb.

Jednotlivé stavby nebo usedlosti mohou být chráněny jako samostatné kulturní památky. Území sídelního útvaru, jeho části nebo části krajinného celku mohou být prohlášeny za vesnické památkové rezervace, vesnické památkové zóny a krajinné památkové zóny, které mohou zahrnout solitérní stavby, areály i kompletní sídelní celky včetně umělých i přírodních prvků krajiny.

Specifickou formou ochrany okolí a prostředí památky jsou tzv. památková ochranná pásma, jenž jsou vymezována kolem kulturních památek za účelem regulace určitých činností. Jako nezastupitelnému krajinnotvornému prvku je původní lidové zástavbě věnována zvýšená pozornost také v národních parcích a chráněných krajinných oblastech.

2.1.3 Formy prezentace (podle Drápala, 2006: 226-228)

Základní presentační složku muzeí v přírodě představují *expoziční*, které umožňují přiblížení vybrané historické skutečnosti ve vztahu k určitému časovému období. Expozice mají povahu interiérové (obytné, skladovací a hospodářské prostory) i exteriérové instalace (provozování rolnické činnosti, funkční uspořádání dvora, atd.). V rámci muzeí je nezbytné uvážit míru zapojení biologických prvků, přírodního prostředí a rekonstrukce kulturní krajiny jako součásti komplexní rekonstrukce životního prostředí předchozích generací.

Ve vztahu ke stálým expozičním mají doplňující charakter *krátkodobé výstavní akce*, které využívají prostor některého z objektů či jeho části, jenž není upraven dle historické

skutečnosti. V rámci výstav se muzea v přírodě snaží návštěvníky seznámit s tématy, jejichž přiblížení ve stálých expozicích není z různých důvodů možné (např. technická a bezpečnostní rizika).

Další vhodnou formou prezentace jsou *doprovodné, edukační a aktivizační programy*. Muzea v přírodě představují ideální prostor pro prezentaci zvykoslovných událostí, tradiční rukodělné výroby a hudebního či tanečního folklóru.

Muzea v přírodě se prezentují též *tiskovinami a dalšími materiály*, které obsahově souvisí s výše vymezenými formami prezentace.

2.2 Terminologie cestovního ruchu

2.2.1 Cestovní ruch

Cestovní ruch se stává neodmyslitelnou součástí životního stylu mnohých obyvatel a zároveň příležitostí rozvoje jednotlivých regionů. Složitost jevu, jakým cestovní ruch bezesporu je, činí obtížným i jeho přesné a z hlediska teorie i praxe jednotné definování.

Dle názoru Malé (1999:11) lze za mezník ve vývoji definování považovat rok 1991, kdy Mezinárodní konference o statistice cestovního ruchu, pořádaná Světovou organizací cestovního ruchu (WTO - dnes UNWTO), definovala *cestovní ruch* jako činnost osoby, cestující na přechodnou dobu do místa mimo její běžné životní prostředí (mimo místo bydliště) a to na dobu kratší než je stanovena (u mezinárodního cestovního ruchu tato doba činí jeden rok, u domácího cestovního ruchu šest měsíců), přičemž hlavní účel její cesty je jiný než vykonávání výdělečné činnosti v navštíveném místě. Jiný účel cesty než vykonávání výdělečné činnosti v definici znamená, že výdělečná činnost není v navštíveném místě založena na trvalém či přechodném pracovním poměru. To nevylučuje služební, obchodní a podobné cesty s pracovní motivací, které mají zdroj úhrady z pracovního poměru u zaměstnavatele v místě bydliště či firmy. Uvedená definice z pojmu cestovní ruch vylučuje: cesty v rámci místa trvalého bydliště, pravidelné cesty do zahraničí, dočasné přistěhování za prací a dlouhodobou migraci.

Zjednodušeně je termín *cestovní ruch* specifikován v kombinaci s pojmem cestování v České verzi evropské normy EN 13809:2003. ČSN EN 13809:2004 cestováním a cestovním ruchem rozumí činnost lidí, kteří cestují na místa mimo své běžné prostředí anebo zde pobývají za účelem zábavy, pracovní nebo z jiných důvodů.

2.2.2 *Kulturní cestovní ruch*

Kulturní cestovní ruch není snadné striktně klasifikovat. Podle Kesnera (2005:59) je třeba připustit, že jakákoliv turistická cesta představuje určitou formu kulturního cestovního ruchu, neboť při ní dochází k poznávání cizí kultury, zvyků a způsobu života. Z hlediska druhů cestovního ruchu ho tedy nelze od jiných separovat.

Používané definice kulturního cestovního ruchu se zpravidla shodují v tom, že daný termín zahrnuje nejen poznávání produktů (krajiny, lidských sídel, památek, apod.), ale i životních způsobů a tradic dané komunity.

Dle Oriěšky (2006:24) představuje *kulturní cestovní ruch* symbiózu vzdělávání a účelného trávení volného času. Jeho účastníci jsou obeznámeni nejen s historií a kulturou vlastního a ostatních národů, ale i se sociální a ekonomickou situací navštíveného místa. V praxi má mnoho forem a stupňů intenzity. Podílí se na zvyšování společenské, kulturní a odborné úrovně lidí, velmi často se proto kombinuje s jinými druhy cestovního ruchu (především s lázeňským, rekreačním a kongresovým cestovním ruchem). Umožňuje uspokojování duchovních potřeb lidí, kteří jsou motivováni možnostmi poznávání kulturního dědictví, kultury a způsobu života rezidentů navštívených cílových míst, možnostmi zábavy a rozptýlení, apod.

I Malá (1999:16-17) si uvědomuje, že kulturní cestovní ruch plní významnou výchovně vzdělávací funkci a přispívá k rozšíření kulturně společenského rozhledu obyvatelstva.

V souvislosti s kulturním cestovním ruchem je nezbytné osvětlit též pojem *kulturní management a marketing*. Podle Kesnera (2005:46-47) by mělo být jeho stěžejním cílem zhodnocování a rozvoj *kulturního kapitálu*, který daná památka, sbírka nebo lokalita představuje a jeho budování na udržitelném principu. Kulturní kapitál zahrnuje hodnoty kulturní (estetické, symbolické, historické či duchovní), spolu s hodnotami ekonomickými. Může mít formu hmotnou (sídla, nemovité památky, umělecké objekty, apod.) nebo nehmotnou (různé formy tvůrčího výrazu a kulturní komunikace - literatura, hudební díla, orální historie, jazyk, scénická a performativní umění, tradice řemesel, ideje, hodnoty, praktiky a tradice společenství, které spoluvytvářejí skupinovou a individuální identitu). Tento kapitál je možné spotřebovat přímo nebo v kombinaci s dalšími vstupy, čímž vznikají produkty a služby, jež mají opět jak ekonomickou, tak kulturní hodnotu.

2.2.3 *Produkt cestovního ruchu*

Cestovní ruch má řadu specifíků, jenž vyplývají zejména z charakteru potřeb účastníků cestovního ruchu (poptávky) a z charakteru služeb v cestovním ruchu (nabídka). Všechny zvláštnosti cestovního ruchu se odráží v produktu cestovního ruchu.

Kotler (2004:381-382) pod pojmem *produkt* rozumí vše, co tvoří nabídku na trhu. Tedy veškeré hmotné i nehmotné statky, které mohou být nakupovány, používány a spotřebovány a které mohou uspokojovat potřeby a přání.

Z hlediska cestovního ruchu *produkt* představuje vše, co účastníci cestovního ruchu potřebují, kupují a co se pro ně produkuje. Vhodně navržený *produkt cestovního ruchu* by měl být směřovaný na konkrétní skupiny zákazníků, s cílem je dostatečně zaujmout. Dále by měl být přístupný, schopný uspokojit potřeby a požadavky účastníků cestovního ruchu, být v souladu se skutečnou nabídkou destinace a mít organizační podporu regionálních činitelů v cestovním ruchu. Nutností je, aby se produkt přizpůsoboval flexibilně změnám na trhu. Zajímavé a turisty žádané produkty umožňují dané oblasti posílit její image turisticky atraktivní destinace.

Podle Foreta a Foretové (2001:146) je *produktem muzea* myšlenka, hodnota nebo soubor hodnot předkládaný ve formě výstavy, stále expozice, sbírky, přednášky nebo publikace prostřednictvím historické osobnosti, instituce muzea, přírodního útvaru, určité události, sbírkového předmětu, osoby informátora, lektora. *Produktem muzea* rozumí také image města či regionu, ve kterém se muzeum nachází.

2.2.4 *Destinace cestovního ruchu*

Kirářová (2003:15) chápe *destinaci cestovního ruchu* jako přirozený celek, který má z hlediska podmínek rozvoje cestovního ruchu jedinečné vlastnosti, odlišné od jiných destinací.

Pásková a Zelenka (2002:59) naopak pod pojmem *destinace cestovního ruchu* rozumí v užším smyslu cílovou oblast v daném regionu, která je typická významnou nabídkou atraktivit cestovního ruchu a infrastrukturou cestovního ruchu a v širším smyslu země, regiony, lidská sídla a další oblasti, které jsou typické velkou koncentrací atraktivit cestovního ruchu, rozvinutými službami cestovního ruchu a další infrastrukturou cestovního ruchu, jejichž výsledkem je velká dlouhodobá koncentrace návštěvníků.

Termín destinace cestovního ruchu může tedy představovat cílové místo cestovního ruchu, ale i produkt cestovního ruchu spjatý s daným místem.

Podle Palatkové (2006:136) se *produkt destinace* odvíjí od přirozených kulturně-historických a přírodních předpokladů, nebo může být výsledkem dodatečných, „umělých“ aktivit, vytvářejících materiálně-technickou základnu, resp. nabídku.

Hájek (2002:49-51) uvádí, že *produkt destinace* tvoří těžké (tj. ubytování, gastronomie, doprava, zařízení volného času) a měkké faktory (např. přátelskost, pohostinnost, nálada, zábava, vkus, radost, zážitek, atd.). V rámci kvality produktu destinace rozlišuje dva stupně:

1. tech quality - technická kvalita,
2. touch quality - dojemová kvalita (tj. image, osobnost, atmosféra, vlídnost personálu, chování obyvatel a personálu, atd.).

2.2.5 Destinační management a marketing

Pásková, Zelenka (2002:60) a Királ'ová (2003:22) shodně vymezují pojem *destinační management* jako soubor technik, nástrojů a opatření používaných při koordinovaném plánování, organizaci, komunikaci, rozhodovacím procesu a regulaci cestovního ruchu v destinaci za účelem dosažení jeho udržitelného rozvoje a zachování konkurenceschopnosti na trhu. Management destinace má následující součásti:

1. *návštěvnícký management*, tj. soubor řídicích technik a nástrojů, používaných sdružením cestovního ruchu za účelem usměrňování toků návštěvníků a ovlivňování jejich chování. Mezi hlavní nástroje patří například cenová politika, zonace, budování informačních kanceláří cestovního ruchu, zpracování etických kodexů a kodexů chování podnikatelských subjektů a návštěvníků, pořádání seminářů a výchovně vzdělávacích akcí;
2. *model limitů přijatelné změny*, tj. stanovení únosného zatížení území a využívání indikátorů udržitelného rozvoje cestovního ruchu;
3. *spektrum rekreačních příležitostí*, které zahrnuje lokalizační, selektivní a realizační předpoklady rozvoje cestovního ruchu v destinaci.

Podstata *marketingu destinace* spočívá v orientaci všech zainteresovaných subjektů na uspokojení potřeb a požadavků návštěvníků destinace za účelem dosažení zisku. Předpokladem úspěchu destinace na trhu cestovního ruchu je kromě identifikace vlastní nabídky, též určení potenciálních návštěvníků, ohrožení a příležitosti na trhu a způsobu, jak

potenciální návštěvníky aktivizovat k návštěvě destinace. Úspěšná realizace marketingu cestovního ruchu je neodmyslitelně spjata s fungující organizační strukturou cestovního ruchu, destinačním managementem.

2.2.6 Event marketing

Hesková (2006:145-148) označuje *event marketing* za specifickou aplikaci marketingu, která se zaměřuje na zážitek a organizování akcí pro širokou veřejnost nebo pro pozvanou klientelu. Základem organizace akcí je plánování a řízení projektu, aplikace praktických zkušeností z předešlých akcí, vyhodnocení a přínosy akce, předvídatost, důslednost a smysl pro detail. Pro event marketing je charakteristické zvláštní představení, prožitek, který je vnímán najednou více smysly a různé formy komunikovaného sdělení.

Podle Šindlera (2003:22) upřesňuje významově termín *event marketing* nejvýstižněji definice Svazu německých komunikačních agentur, která pod pojmem event marketing rozumí zinscenování zážitků stejně jako jejich plánování a organizaci v rámci firemní komunikace. Tyto zážitky mají za úkol vyvolat psychické a emocionální podněty zprostředkované uspořádáním nejrůznějších akcí, které podpoří image firmy a její produkty.

Event marketing představuje mladý komunikační nástroj, pro který prozatím neexistuje zcela jednoznačná typologie jednotlivých event marketingových aktivit. Šindler (2003:36-40) doporučuje provést dělení event marketingu podle obsahu, cílových skupin, konceptu, místa konání eventu a doprovodného zážitku, který je s danou akcí spojen.

1. Typologie event marketingu podle obsahu:

- a) *pracovně orientované eventy* - zaměřeny primárně na výměnu informací, respektive zkušeností,
- b) *informativní eventy* - zprostředkovávají informace prostřednictvím zábavného programu, který vyvolává emoce a zvyšuje tak pozornost recipientů,
- c) *zábavně orientované eventy* - generují maximální emocionální náboj s cílem dlouhodobě budovat image značky.

2. Typologie event marketingu podle cílových skupin:

- a) *veřejné eventy* - určeny pro externí cílovou skupinu zpravidla heterogenního charakteru zahrnující stávající i potenciální zákazníky, novináře, atd.

- b) *firemní eventy* - zaměřeny na interní cílové skupiny firmy (především zaměstnanci, klíčoví dodavatelé, apod.). Znalost cílové skupiny organizátorovi umožňuje maximalizovat komunikační efekt.

3. Typologie event marketingu podle konceptu:

- a) *event marketing využívající příležitosti* - jde o pevně časově ohraničené události orientující se na respektované oslavy, výročí, apod.
- b) *značkový (produktový) event marketing* - se snaží o zasazování značky (produktu) do zvolené emocionální roviny a o budování dlouhodobého emocionálního vztahu recipienta k dané značce,
- c) *imagový event marketing* - využívá příležitosti uměle vytvořené nebo již existující akce či lokality, přičemž event zcela koresponduje s hodnotami spojovanými se značkou,
- d) *event marketing vztažený k know-how* - se zaměřuje na jedinečné know-how, které firma vlastní (např. převratná technologie, konkrétní produkt na trhu, který prozatím nemá konkurenci),
- e) *kombinovaný event marketing* - představuje různou kombinaci výše vymezených konceptů.

4. Typologie event marketingu podle místa:

- a) *eventy pod střechou* (tj. eventy situované do budov a zastřešených areálů),
- b) *venkovní eventy (open-air)* - zpravidla se jedná o akce hromadného typu určené pro širokou cílovou skupinu. Nebezpečí nepřízně nebo změny počasí vede k nutnosti existence alternativního řešení.

5. **Typologie event marketingu podle doprovodného zážitku** nemá s ohledem na jedinečnost a neopakovatelnost každé akce podrobnější dělení. Obecně lze však hovořit o oblasti kultury, sportu, ekonomiky, přírody, společnosti a politiky.

3 Vymezení zkoumaného území

Řešené území představuje správní obvod obce s rozšířenou působností Hlinsko, který je vymezen územím 22 obcí: Dědová, Hamry, Hlinsko, Holetín, Jeníkov, Kameničky, Kladno, Krouna, Miřetice, Otradov, Pokřikov, Raná, Studnice, Svratouch, Tisovec, Trhová Kamenice, Včelákov, Vítanov, Vojtěchov, Vortová, Všeradov a Vysočina.

Správní obvod Hlinsko leží na jihu Pardubického kraje a svojí jižní částí sousedí s obcemi kraje Vysočina. Nejdelší hranice na západě a severu je obklopena územím správního obvodu Chrudim, menší částí na východě hraničí s Poličskem. Území Hlinecka leží na 24 658 hektarech a představuje 5,5 % rozlohy Pardubického kraje. [28] Obrázek č. 1 prezentuje administrativní členění správního obvodu a jeho lokalizaci v rámci Pardubického kraje.

Z hlediska cestovního ruchu leží území v turistické oblasti Chrudimsko - Hlinecko, která je součástí turistického regionu Východní Čechy.

Dané území se neshoduje s dobrovolným svazkem obcí Mikroregion Hlinecko.

Obrázek č. 1 Mapa Hlinecka

Zdroj: [www.pardubice.cz/so/cz/xo/edicniplan.nsf/t/BE00307E33/\\$File/5309zc02.pdf](http://www.pardubice.cz/so/cz/xo/edicniplan.nsf/t/BE00307E33/$File/5309zc02.pdf), 23.2.2008

4 Situační analýza

V rámci situační analýzy byly zmapovány dílčí předpoklady rozvoje cestovního ruchu Hlinecka dle Hrali (2002:11-30). Dále byla provedena analýza nabídky produktů cestovního ruchu využívajících potenciál muzea v přírodě Veselý Kopec. Na základě uvedených analýz bylo přikročeno k sestavení SWOT analýzy muzea.

4.1 Lokalizační předpoklady cestovního ruchu

Lokalizační předpoklady cestovního ruchu rozhodují o funkčním využití destinace cestovního ruchu z hlediska *přírodních a společenských podmínek* či *atraktivit*.

4.1.1 Přírodní podmínky a atraktivita

Reliéf

Hlinecko je charakteristické členitým reliéfem podhorské, místy až horské krajiny. Území patří horopisně do Českomoravské vrchoviny. Jižní část oblasti tvoří Žďárské vrchy a severozápadní Železné hory. Nejvyšším bodem oblasti je Karlštejn ve výšce 783 m.n.m. [19, 28]

Klimatické podmínky

Hlinecko náleží klimaticky do oblasti mírně teplé. Počasí v průběhu roku je poměrně vyrovnané, nevyskytují se zde větší zimní ani letní extrémy. Průměrná roční teplota je v Hlinsku a okolí 6 °C, za rok bývá 140 mrazivých dnů ($t < 0$ °C) a 40 - 50 ledových dnů ($t < - 10$ °C). V červenci se průměrná teplota pohybuje okolo 16 °C. Srážky jsou ovlivněny nadmořskou výškou a návětrnou polohou Železných hor a Českomoravské vrchoviny. Průměrné roční srážky dosahují 750 mm. Nejdeštivějším měsícem bývá červenec a nejsušším únor. Sněhových dnů je kolem 60. Sněhová pokrývka dosahuje zpravidla kolem 40 cm a vydrží po 80 dnů. V zimních měsících jsou pro Hlinecko typické sněhové vánice a námrazy. Větrné poměry jsou značně proměnlivé, převládají severozápadní větry. [43]

Hydrologické podmínky

Hlavním tokem Hlinecka je řeka Chrudimka, která pramení nedaleko Filipova. V jejím povodí leží celý správní obvod s výjimkou obce Svratouch, nacházející se již v povodí

Svratky. V Hlinsku se do Chrudimky vlévají pravostranné přítoky - Blatenský potok a Drahtinka. Na horním toku Chrudimky leží údolní přehradní nádrž Hamry o rozloze 66 ha. Zdejší oblastí prochází také hlavní evropská rozvodnice dělící úmoří Černého (řeka Svratka) a Severního moře (Chrudimka). Území nabízí i větší vodní plochy (např. rybník Dlouhý, Možděnické rybníky), říčky a potoky. [19, 43]

Fauna a flóra

K nejvýznamnějším druhům bezobratlých obývajících mokřadní louky patří Modrásek očkovaný (*Maculinea telejus*), Modrásek bahenní (*Maculinea nausithous*), dále různé druhy píd'alek a můr. Území hostí bohaté populace obojživelníků, například Čolek horský (*Triturus alpestris*), Čolek obecný (*Triturus vulgaris*), Skokan hnědý (*Rana temporaria*) či Ropucha obecná (*Bufo bufo*). Na loukách hnízdí Bekasina otavní (*Gallinago gallinago*), Bramborníček hnědý (*Saxicola rubetra*), Linduška luční (*Anthus pratensis*), Cvrčilka říční (*Locustella fluviatilis*), na rybnících Kachna divoká (*Anas platyrhynchos*), Polák chocholačka (*Aythya fuligula*), Lyska černá (*Fulica atra*) a další druhy ptáků.

Na území Hlinecka je zastoupen Hořec hořepník (*Gentiana pneumonanthe*), Vachta trojlistá (*Menyanthes trifoliata*), Prstnatec májový (*Dactylorhiza majalis*), Zábělník bahenní (*Comarum palustre*), Kozlík dvoudomý (*Valeriana dioica*), Tojile bahenní (*Parnassia palustris*), Všivec ladní (*Pedicularis sylvatica*), Hadí mord nízký (*Scorzonera humilis*), Ostřice plstnatoplodá (*Carex lasiocarpa*), Ostřice Hartmanova (*Carex hartmanii*), Ostřice Davallová (*Carex davalliana*), Ostřice příbuzná (*Carex appropinquata*), Ostřice dvoumužná (*Carex diandra*), Ostřice blešní (*Carex pulicaris*), aj. [44, 47]

Chráněná území přírody

Z hlediska podílu výměry chráněných území na celkové výměře je oblast Hlinecka hodnocena nejlépe ze všech správních obvodů obcí s rozšířenou působností v Pardubickém kraji. [30] V oblasti jsou zastoupeny všechny kategorie zvláště chráněných území přírody s výjimkou národního parku. Velká část Hlinecka leží v chráněné krajinné oblasti Žďárské vrchy, která volně přechází v chráněnou krajinnou oblast Železné hory.

CHKO Žďárské vrchy

Chráněná krajinná oblast Žďárské vrchy byla vyhlášena v roce 1970. Její rozloha je 709 km². V současné době zahrnuje 49 maloplošných chráněných území a vedou tudy 4 naučné stezky. Žďárské vrchy se vyznačují více či méně zaoblenými vrchy a širokými

údolími. Území je téměř z poloviny zalesněno. Správa CHKO sídlí ve Žďáru nad Sázavou. [32]

Ve správním obvodu Hlinska se nachází celkem 11 maloplošných chráněných území: PR Volákův kopec (Kameničky), PP Bahna (Dědová, Filipov), PP Les na Dolíku (Rváčov), PP Louky v Jeníkově (Jeníkov), PP Mlýnský rybník a rybník Rohlík s pobřežními loukami (Trhová Kamenice), PP Návesník (Vortová), PP Ratajské rybníky (Hlinsko), PP U Tučkovy hájenky (Krouna), PP Utopenec (Studnice), PP Zadní rybník (Trhová Kamenice) a PP Zlámanec (Vortová).¹ [47]

CHKO Železné hory

Chráněná krajinná oblast byla vyhlášena v roce 1991. Její rozloha je 284 km². Oblast zahrnuje celkem 24 maloplošných chráněných území a prochází tudy 8 naučných stezek. V oblasti se rovnoměrně střídají lesní porosty a zemědělské plochy. Dodnes se zde vyskytují zachované suťové lesy. Správa CHKO sídlí v Nasavrkách. [34]

Na Hlinecku se nachází celkem 5 maloplošných chráněných území: PR Hubský (Rohozná), PR Strádovka (Rohozná), PR Zubří (Trhová Kamenice), PP Buchtovka (Možděnice, Trhová Kamenice) a PP Upolíny u Kamenice (Trhová Kamenice)¹. [33]

Významné krajinné prvky¹ [31, 57]

- ❖ *V Zelinkách* (Srní u Hlinska) - rašelinné louky s výskytem vzácných rostlin
- ❖ *V Ohradách* (Srní u Hlinska) - zachovalý zbytek rašelinných luk, vzácné druhy rostlin
- ❖ *V Borovičkách* (Rváčov) - rašelinná louka s výskytem vzácných rostlin
- ❖ *Louka u Rváčova* (Rváčov) - mokrá louka se vzácnou květenou
- ❖ *Kovárenský rybník* (Miřetice) - významná lokalita obojživelníků a vodních druhů rostlin
- ❖ *Rybník u Švihova* (Švihov) - rybník a slatinná louka s výskytem vzácných rostlin
- ❖ *Louka u Čekova* (Čekov) - mokrá lesní louka s bohatým výskytem vzácných rostlin
- ❖ *Vápenky* (Krouna) - bývalý vápencový lom s výskytem vzácné teplomilné květeny

Významné geomorfologické a geologické jevy [31]

Háпова skála

Výrazný migmatitový skalní útvar se nachází u osady Františky, v západním svahu Velkých Pasek. Útvar je součástí CHKO Žďárské vrchy. Jde o typický mrazový srub,

---

¹ Pozn. V závorkách uváděna katastrální území.

vytvořený rozpadem horniny vlivem mrazového zvětrávání podél puklin a skloněných ploch břidličnatosti.

Památné stromy [31, 23]

- ❖ *Buk lesní* u osady Františky (Krouna) - stáří 150 let
- ❖ *Drahtinská lípa* v Hlinsku (Lípa srdčitá) - stáří asi 200 let
- ❖ *Dub letní* u obce Rychnov (Krouna)
- ❖ *Hrušeň obecná* u Dolního Babákova (Včelákov) - stáří 150 let
- ❖ *Lípa velkolistá* v Kameničkách u Trhové Kamenice - stáří asi 450 let
- ❖ *Lípa malolistá* u Hlinska (směrem na Svatojánské lázně) - stáří přes 200 let
- ❖ *Lípa malolistá* ve Vojtěchově - stáří 300 let
- ❖ *Lípa malolistá* v obci Kvasín (Tisovec) - stáří 200 let
- ❖ *Lípa velkolistá* u Hlinska - stáří 200 let
- ❖ *Sejtkova lípa* v osadě Lány u Kameniček (Lípa velkolistá) - stáří 250 let

4.1.2 Společenské podmínky a atraktivity

Kulturně-historické památky

Lidová architektura

Hlinecko je velmi bohaté na památky lidového stavitelství. V mnoha obcích se dochovaly zajímavé roubené chalupy s výtvarnými prvky typickými pro zdejší kraj (tj. mřížkováním či bílením a zdobením na lomenicích). Památkově chráněné objekty se zachovaly v obci Hamry, Hlinsko, Holetín (Horní Holetín, Dolní Holetín, Horní Babákov), Kameničky, Krouna (Čachnov, Oldřiš), Otradov, Svratouch, Trhová Kamenice (Zubří), Vítanov, Všeradov (Milesimov) a Vysočina (Dřevíkov, Veselý Kopec, Svobodné Hamry)². [19, 37]

Z hlediska návštěvnosti patří mezi nejvyhledávanější památky Soubor lidových staveb Vysočina a Králova Pila.

Soubor lidových staveb Vysočina

SLS Vysočina představuje jedinou rozsáhlejší expozici lidového stavitelství v přírodě na území Východních Čech. Unikátní je tím, že jednotlivé expoziční objekty se nacházejí v několika osadách obce Vysočina a ve městě Hlinsko. SLS Vysočina tvoří expoziční celky: Veselý Kopec, Betlém Hlinsko, Svobodné Hamry a Možděnice. Návštěvníkům nabízí

---

² Pozn. Pro úplný výčet jsou v závorkách uváděny i místní části obcí.

množství tématických výstav a programů věnovaných lidovému bydlení, hospodaření, řemeslům, stravě či obyčejům spojeným s jednotlivými ročními obdobími nebo s životem rodiny. [53]

❖ *Veselý Kopec*

Osada Veselý Kopec představuje stavebně i expozičně ucelený soubor lidových staveb dokumentující jednotlivé typy domů a usedlostí, zemědělských a technických staveb i drobné objekty doplňující venkovská sídla. Na Veselém Kopci se soustřeďují lidové stavby z Hlinecka, Chrudimska, části Poličska, Litomyšlska a Vysokomýtska. Objekty podávají svědectví o životě a práci drobných a středních zemědělců z první poloviny 19. až první poloviny 20. století. K hodnotným lidovým stavbám patří usedlost čp. 4 - jedna z nejstarších dochovaných zemědělských usedlostí v Železných horách, čtrnáctiboká polygonální stodola ze Sádku u Poličky, která je již jedinou dochovanou v českých zemích, vodní obilní mlýn s mechanickou varnou povidel a stoupou na kroupy, vodní olejna či chalupa drobných zemědělců z Herálce.³ [20, 21, 41]

❖ *Betlém Hlinsko*

Ve středu města Hlinska na pravém břehu řeky Chrudimky se nachází urbanisticky i architektonicky cenné seskupení roubených objektů. Obyvateli domků, které vznikaly od poloviny 18. století, byli drobní řemeslníci (hrnčíři, tkalci). Objekty svými expozicemi přibližují život tehdejších obyvatel. V závěru prázdnin zde probíhají Adámkovy folklórní slavnosti. [21]

❖ *Svobodné Hamry*

Osada s bohatou malířskou tradicí (např. František Kaván, Gustav Macoun) vznikla v 15. století. Posledním pozůstatkem původně rozsáhlého zařízení železářské výroby je vodní kovací hamr a mlýn s vodním náhonem. Hlavní část původního hamru byla v polovině 18. století přestavěna na mlýn, v jehož sousedství kovací hamr pracoval do začátku 19. století. Mlýnice je využita pro ukázkou zařízení na výrobu jahel a krup. Jahelka i krupník byly přeneseny z Bětníku, kde pracovaly od druhé poloviny 19. století. [21]

---

³ Pozn. Bližší informace o lidových stavbách v expozičním celku Veselý Kopec uvedeny v příloze 1.

❖ *Možděnice*

Expoziční celek Možděnice je v současné době uzavřen z technických důvodů. V prostředí obce jsou umístěny dílny lidových řemeslníků (např. kovárna, truhlářská, kolářská, bednářská a pumpařská dílna). [21, 53]

Králova Pila

Lidová technická památka se nachází v katastru obce Všeradov (sídelní útvar Milesimov). Zprávy o vodní pile pocházejí již ze 14. století. Vrchnost u pily postavila mlýn a pilu před rokem 1738 zrušila. V roce 1738 mlýn od vrchnosti vykoupil mlynář Vít Kumpán, jeho syn Martin pak v roce 1796 obnovil pilu s jedním svislým listem - „jednušku“. V roce 1745 byla přestavěna mlýnice, v roce 1895 bylo k „českému“ složení přistavěno „umělecké“. Poslední modernizací mlecího zařízení malého mlýna bylo postavení loupačky a dvouválcové stolice v letech 1923 - 1924. Mlýn i pila byly poháněny vodními koly na spodní vodu. Mlýn mlel do roku 1944, pila řezala do roku 1945. Poslední mlynář Josef Stehno zemřel v roce 1977. [19, 21]

Památná místa

Památník a pietní území Ležáky [19, 35]

Ležáky byly osadou chudých kameníků a drobných chalupníků. Tvořilo ji osm domků, seskupených okolo mlýna, který dal základ osadě, nazývané podle potoka Ležáku. Do historie se tragicky zapsala dne 24. 6. 1942, kdy byla celá osada v době heydrichiády vypálena nacisty jako odvěta za protinacistickou činnost skupiny „Silver A“. Ta měla svoji vysílačku „Libuši“ umístěnou právě na Ležákách a prostřednictvím radisty Potůčka dodávala zprávy naší exulantské vládě v Londýně. Osada nebyla již nikdy obnovena a stala se pietním územím, které bylo vyhlášeno *národní kulturní památkou*. Místa vypálených a zbořených domů jsou označena základem budovy a kamenným pomníkem s křížem. Každoročně se zde koná na uctění památky nevinných obětí pietní akt. Tragickou událost připomíná také muzeum s expozicí předmětů a fotografií vztahujících se k vypálené osadě. Od roku 2002 je možné shlédnout videofilm „Ležáky, osada, která ztratila své obyvatele, nikoli však paměť“.

Období II. světové války připomínají také následující kulturní památky [37]:

- ❖ pomník padlých II. světové války v Kameničkách
- ❖ pomník obětem fašismu v Trhové Kamenici
- ❖ památník obětem II. světové války ve Včelákově

Významná města a jejich památky

Město Hlinsko

Hlinsko je přirozeným centrem regionu v oblasti společenského života, školství, průmyslu a obchodu. První písemná zmínka o Hlinsku pochází z roku 1349. Město leželo při staré obchodní kupecké cestě vedoucí z Čech na Moravu. Původně řemeslnické a zemědělské městečko se s výstavbou železnice postupně přeměnilo v město průmyslové. Život a styl obyvatelstva na Hlinecku je možné si prohlédnout v historické části města, zvané Betlém, který je památkovou rezervací lidové architektury. Pozornost návštěvníků upoutá i tvrz, Ježdíkův dům, radnice, kostel Narození Panny Marie či městské muzeum a galerie. Významnými osobnostmi působícími v Hlinsku byli spisovatel Karel Václav Rais, sochař Karel Lidický nebo národopisec Karel Václav Adámek. [55]

❖ *Tvrz*

Tvrz je považována za nejstarší stavbu v Hlinsku. První písemné zmínky pochází z roku 1413. Od roku 1547 sloužila jako královská celnice. V roce 1874 zde bylo nalezeno 400 českých grošů z doby Václava III. [39]

❖ *Ježdíkův dům*

Ježdíkův dům byl postaven v roce 1904 stavitelem V. Fialou. Sgrafita, která ho zdobí, jsou tvorbou M. Alše a znázorňují Jiřího z Poděbrad společně s vítězstvím hlineckých nad Švédy u Slouného. [39]

❖ *Radnice*

Původní dřevěná radnice pocházela z roku 1598. V letech 1788 - 1792 byla přebudována do barokního stylu. Nynější podobu získala přestavbou z roku 1850. Přestavbu projektoval stavitel Václav Sitta. Věž nad vchodem pochází z roku 1839. Radnice se nachází na nově zrekonstruovaném Poděbradově náměstí s kašnou. [39]

❖ *Kostel Narození Panny Marie*

Kostel Narození Panny Marie je barokní stavba vybudovaná v letech 1730 - 1745 stavitelem Donátem Morazzim na místě původního kostela, ze kterého zůstala zachována pouze věž. Největší pýchou kostela je křtitelnice z roku 1628. [39]

Zámky

Zámeček ve Svobodných Hamrech

Zámeček byl postaven v 17. století v místech bývalé tvrze. Má renesanční jádro a barokní nástavbu. Zámeček poskytl předlohu pro povídky K. V. Raise „Jak hráli o králi Václavu“ a „Špačci“. Ve druhé polovině 19. století proslul četnými návštěvami vlastenců (F. Palacký, F. Zach, aj.). [19, 21]

Lovecký zámeček Karlstějn

Zámeček je výraznou dominantou osady Karlstějn v katastrálním území obce Svratouch. Hrabě Filip Kinský ho nechal zbudovat při kapli sv. Jiljí v 70. letech 18. století. Stavba rokokového zámku trvala déle než 10 let. Majitel rychmburského panství nechal v jeho okolí zřídit oboru. V současnosti objekt slouží rekreačním účelům.

Karlštejnský zámek je znám především jako střecha Evropy, neboť zde probíhá hranice evropského rozvodí. [19]

Církevní památky

Kostel sv. Bartoloměje v Otradově

Gotický kostel byl postaven koncem 15. století pro horníky pracující v blízkých vápencových dolech. Nahradil pravděpodobně starší románskou stavbu. Kostelní věž pochází z poloviny 16. století. Dílčí barokní úpravu prodělal kostel v druhé polovině 18. století. [19]

Fara a kostel sv. Filipa a Jakuba v Trhové Kamenici

Barokní kostel sv. Filipa a Jakuba byl vystaven na místě původního gotického kostela v letech 1734 - 1747. Jeho interiéry zdobí klasicistní fresky. Za povšimnutí stojí obraz nad oltářem, pocházející z roku 1852, na němž je vyobrazeno městečko té doby. Zajímavá je i křížová cesta dřevěné plastiky na oltáři. Uvnitř kostela se nachází vzácný mramorový náhrobek Beneše z Kocůrova z roku 1419. [19, 38]

Fara v barokním slohu byla postavena na místě bývalé tvrze z 15. století. Nachází se u kostela sv. Filipa a Jakuba. [19]

Kostel sv. Jakuba v Rané

Původně gotický kostel, uváděný již roku 1350, byl barokně upraven roku 1718 a naposledy získal novogotickou podobu. V kostele byly nalezeny původní dobové nástěnné

malby. Zděná zvonice je datována rokem 1835. Areál doplňuje ohradní zeď kolem hřbitova a márnice ze začátku 18. století. [19]

Kaple sv. Jana Nepomuckého (tzv. Svatojanské lázně) v Hamrech

Místo, kde se kaple nachází proslulo již na začátku 17. století mohutným pramenem s léčivými účinky. K prameni přijížděla spousta lidí, mimo jiné i manželka držitele rychmburského panství Františka Berková z Dubé a Lipého se svým doprovodem. Právě ona dala podnět k výstavbě kaple sv. Jana Nepomuckého nad pramenem. Kaple byla postavena v barokním slohu s půlkruhovým závěrem kněžiště a s dřevěnou věží. V roce 1645, necelý rok po smrti Františky Berkové, byla vysvěcena. [45]

Kaple sv. Jana Nepomuckého v Zubří (katastrální území obce Trhová Kamenice)

Poutní kaplička stojí na Zuberském kopci. Byla postavena na přání zuberského zemana Ladislava Kapouna v letech 1704 - 1705. Podle papežských bul z první poloviny 18. století získávali návštěvníci na tomto místě odpustky. Vpravo od vchodu do kaple se dosud nacházejí zbytky vzácně umístěné venkovní kazatelny, která bohužel nebyla zachráněna. [38]

Kostel sv. Kunhuty v Polomu (katastrální území obce Trhová Kamenice)

Renesanční stavba byla okolo roku 1750 barokně upravena. Roubená zvonice, umístěná před hlavním průčelím kostela, tvoří vstup do areálu. Byla opravena v roce 1970. Pochází pravděpodobně z poloviny 18. století. Celý komplex je nenahraditelným krajinným prvkem a dokladem zbytku kolonizační vsi Vilémovského kláštera z konce 13. století. [38]

Kostel sv. Maří Magdalény ve Včelákově

Pozdně klasicistní kostel byl vybudován v letech 1844 - 1848. Nahradil původně gotický kostel. Malířskou dekoraci provedl o století později farář J. Kohel.

V obci se nachází také barokní socha sv. Jana Nepomuckého z roku 1740 s ikonograficky netradičním řešením, kdy světec drží v ruce lebku. [19]

Kostel sv. Michala a kostel evangelický v Krouně

Katolický kostel v barokním slohu z druhé poloviny 18. století stojí na místě původního dřevěného gotického farního kostela, zmiňovaného již roku 1350. Vzácnou památkou je renesanční křtitelnice ze 16. století. Areál kostela doplňuje márnice a barokní fara z roku 1737.

Pseudogotická stavba evangelického kostela byla dokončena v roce 1878. Kostel je dílem významného regionálního architekta Františka Schmoranze. [19]

Kostel sv. Mikuláše v osadě Svatý Mikuláš (katastrální území obce Vysočina)

Původně renesanční kostel svatého Mikuláše pochází z konce 16. století. V roce 1827 byl rozšířen a v roce 1886 prodělal stavební úpravy v gotickém stylu. V sousedství kostela se nachází hřbitov se zajímavou sbírkou litinových křížů. [46]

Kostel Nejsvětější Trojice v Kameničkách

První zprávy o dřevěném kostelíku s kamenným presbytářem se datují kolem roku 1250. Roku 1763 byl kostelík zbořen a v letech 1764 - 1766 vystavěn nákladem hraběte Filipa Kinského zděný. V areálu kostela se nachází několik památek zapsaných v seznamu kulturních nemovitých památek - socha sv. Floriána, socha sv. Jana Nepomuckého a kamenný kříž s reliéfem Madony. [24]

Modlitebna ve Svatouchu

Svatouch se v minulosti řadil k protestantským obcím. Památkově chráněná evangelická modlitebna byla zřízena v roce 1783. [19]

Židovské památky

Židovská ulice ve Dřevíkově

Ulička byla vystavěna přibližně v druhé polovině 18. století z dřevěných domů, které byly v druhé polovině 19. století přestavěny na domy zděné. Židovská obec zanikla v roce 1894, poslední židovské rodiny se odstěhovaly před začátkem 1. světové války. Synagoga vystavěná před rokem 1750 byla v roce 1922 prodána a přestavěna na jednopatrový obytný dům. [48]

Židovský hřbitov ve Dřevíkově

Židovský hřbitov z druhé poloviny 18. století se nachází na kraji lesa. V 70. letech 20. století byl restaurován. V bývalé márnici jsou upevněny fragmenty poškozených barokních náhrobních kamenů. Jedná se o cenný hřbitov s náhrobky barokního a klasicistního typu. [40, 48]

Synagoga v Hlinsku

Synagoga z roku 1907 byla vystavěna v novorománském slohu (paradoxně až po zániku židovské obce). Poslední bohoslužba se v ní konala v roce 1925, poté byla zrušena a adaptována na muzeum. [48]

Židovský hřbitov v Hlinsku

Hřbitov byl založený v roce 1904. Svoji rozlohou patří k nejmenším u nás. Dochovalo se zde 34 náhrobků, nejstarší pochází z konce 19. století. [48]

Technické památky a atraktivita

Z hlediska památkově chráněných objektů na Hlinecku převažují technické památky pro zpracování zemědělských produktů (např. Blažkův vodní mlýn čp. 19 v Otradově, vodní mlýn čp. 11 v Trhové Kamenici). V oblasti však nalezneme i památky na zpracování dřeva, památky po hutnické výrobě a kovovýrobě, vodohospodářské a dopravní technické památky.

Nejvíce technických památek a atraktivit se nachází v areálu muzea v přírodě Veselý Kopec. Návštěvníci si zde mohou prohlédnout např. sýpky, sušku lnu, vodní pilu, vodní olejšnu, mlýn, varnu povidel, stupník na tříslu, atd.

Technickou atraktivitou z oblasti zpracování zemědělských produktů je pivovar Rychtář, který byl založen v roce 1913. V současnosti ho vlastní společnost IMEX Premium spol. s r.o. Exkurzi provozem pivovaru lze po předchozí dohodě zrealizovat včetně ochutnávky (max. počet 40 osob). [42]

Technické památky po hutnické výrobě a kovovýrobě nalezneme v obci Svobodné Hamry (vodní kovací hamr) a Možděnice (kovárna). V Možděnicích se dochovaly také památky na zpracování dřeva (kolářská a truhlářská dílna). Další zajímavou památkou z této oblasti je Králova Pila v obci Všeradov, která patří k nejcennějším technickým památkám Východních Čech.

Vodohospodářské technické památky reprezentuje např. kamenná kašna z roku 1850 na náměstí v Trhové Kamenici či Hamerská nádrž. Údolní přehrada byla vybudována mezi obcemi Hamry a Studnice v letech 1906 - 1912. Představuje jednu z prvních přehrad v Čechách mající sypanou hráz. Památkou z oblasti dopravy je silniční most přes Kladenský potok v katastru obce Kladno.

Novodobou technickou atraktivitou je rozhledna na Zuberském kopci u Trhové kamenice. Turistická rozhledna o výšce 55 m nabízí krásný výhled na Žďárské vrchy, Železné hory a za jasného počasí i na Krkonoše a Orlické hory.

Archeologické památky [37]

Archeologické nemovité památky v oblasti Hlinecka zastupuje např. výšinné opevněné sídliště ve Studnici či tvrz Zkamenělý zámek v Karlštejně (katastrální území obce Svatouch).

Kulturní zařízení, kulturní a jiné akce

Muzea, galerie a výstavní síň

❖ Městské muzeum a galerie v Hlinsku

Městské muzeum a galerie je nejstarším svého druhu v Čechách. Každý rok se zde pořádá výstava z názvem „Výtvarné Hlinecko“, kde svou tvorbu představují nejen čeští malíři, ale také malíři ze zahraničí. Od roku 2004 můžete v galerii navštívit výstavní síň známého sochaře Karla Lidického.

❖ Muzeum Trhové Kamenice

Muzeum je umístěno v budově bývalé fary. Svoji expozicí se snaží zachytit obraz života na Horácku se zaměřením na obec Trhovou Kamenici. Ve výstavních sálech se může návštěvník seznámit například s vlasářstvím na trhovokamenicku, odbojem za 2. světové války či historií zdejší školy, ve které působil spisovatel Karel Václav Rais.

❖ Galerie Antonína Slavička v Kameničkách

❖ Orlovna (Hlinsko) - výstavy v letních měsících

❖ Výstavní síň Obecního úřadu v Kameničkách - prezentace regionálních výtvarníků

❖ Budova bývalé školy ve Studnici - výstavy regionálních výtvarníků

❖ Zasedací místnost Obecního úřadu v Krouně - výstavy v letních měsících a o Vánocích

Kina

❖ Kino panoramatické v Hlinsku

❖ Kino v Trhové Kamenici

Kulturní akce

Ve většině obcí Hlinecka probíhají v průběhu roku tradiční i nahodilé kulturní akce různého zaměření. Kulturní činnost v obcích je závislá na aktivitě místních občanů a existenci vhodného zařízení k pořádání kulturních akcí (kulturní dům, sál v hostinci, letní parket, aj.). Nejvíce aktivní jsou v tomto směru občanská sdružení (hasičské sbory, sportovní a myslivecké kluby), která na obcích pořádají plesy, zábavy, koncerty, apod. Některé pravidelné kulturní akce mají spojitost s lidovými kalendářními obyčeji. V Blatně, Hamrech, Studnicích a Vortové se zachovaly tradiční masopustní obchůzky. V řadě obcí se koná „pálení čarodějnice“, pout'ová a posvícenská zábava, mikulášská obchůzka, atd. Velmi oblíbené jsou také akce pořádané pro děti a pro rodiny s dětmi (např. karneval, Den dětí, Den matek, Pohádkový les). Kulturní akce místního významu probíhají kromě města Hlinska také v obci Holetín, Jeníkov, Kladno, Krouna, Miřetice, Pokřikov, Raná, Studnice, Svratouch, Tisovec, Trhová Kamenice, Včelákov, Vyhnánov, Vojtěchov a Vysočina.

K nejvýznamnějším kulturním akcím na Hlinecku patří:

- ❖ *Adámkovy folklorní slavnosti* - slavnosti nesou jméno hlineckého rodáka JUDr. Karla Václava Adámka, který se velmi zasloužil o zachování lidových tradic na Hlinecku. Konají se od roku 1996, vždy poslední sobotu a neděli v srpnu, v městské části Betlém (Hlinsko).
- ❖ *Hlinecký folkový špekáček* - festival se pořádá v srpnu v parku DTJ - Na Drahách.
- ❖ *Kulturní programy SLS Vysočina* (expoziční celek Veselý Kopec)
- ❖ *Léto s Rychtářem* - série kulturních akcí se koná v amfiteátru hlineckého pivovaru. Jednou za dva roky je festival ukončen dnem otevřených dveří pivovaru.
- ❖ *Studnice Fest* - letní hudební festival probíhá v červenci v letním areálu Cihelka (Hlinsko).
- ❖ *Výročí vypálení osady Ležáky* - každoroční pietní akt
- ❖ *Výtvarné Hlinecko* - výstava malířů Východních Čech

Sportovní zařízení a akce

Sportovní zařízení

Hlinecko má dobrou sportovní infrastrukturu pro letní i zimní sporty. Vzhledem k nadmořské výšce a klimatu je významnější orientace na zimní sporty. Areály pro sjezdové lyžování se nacházejí v Hlinsku, Trhové Kamenici a v Hluboké. Pro příznivce běžeckého lyžování jsou připraveny kvalitní běžecké tratě v okolí Hlinska, Hamrů, Svratouchu, Trhové Kamenice, Vítanova, Vojtěchova, Vortové, Všeradova a dalších obcí.

Lyžařský areál v Hlinsku je tvořen třemi vleky. SKI klub zajišťuje výuku lyžování a snowboardingu. Díky umělému osvětlení areál nabízí i večerní lyžování. Návštěvníkům je k dispozici půjčovna lyží a snowboardů, občerstvení a bezplatné parkoviště.

Podmínky *lyžařského areálu v Trhové Kamenici* jsou vhodné pro děti a začínající lyžaře. Svah tvoří vlek dlouhý 300 m. K nabízeným službám patří občerstvení a parkoviště v blízkosti areálu.

Ski areál v obci Hluboká je vybaven samoobslužným vlekem o délce cca 400 m. Díky osvětlení areál nabízí večerní lyžování. Začátečnickům poskytuje své služby škola lyžování a snowboardingu. Návštěvníci mají možnost parkovat v těsné blízkosti vleku. K nabízeným službám patří i občerstvení u dolní stanice.

V Hlinsku se nachází umělá ledová plocha pro lední hokej (Sportovní areál v Olšinkách). Kromě zimního stadiónu nabízí sportovní areál v Olšinkách také dvě fotbalová hřiště - jedno s travnatým povrchem a druhé s umělým, dále hřiště na házenou, nohejbal, volejbal a tenisové kurty. Ledová plocha je v letních měsících využívána jako plocha pro in-line.

Město Hlinsko je vybaveno krytým plaveckým bazénem. V areálu krytého bazénu se nachází fitness, sauna, solárium, squash a kavárna s výhledem přímo na bazén. V létě je zpřístupněna plocha ke slunění.

Venkovní koupaliště nabízí obec Raná, Holetín a Vojtěchov. Kvalitní koupání umožňuje také řada rekreačních rybníků (např. rybník Krejcar u Kameniček, Utopenec u Vortové).

Návštěvníkům Hlinecka je k dispozici devítijamkové golfové hřiště v obci Svratouch a ve Svobodných Hamrech. Ranč Černá hřiva v Hlinsku a Stáj Victory Svobodné Hamry poskytují vyjížděky na koních.

Sportovní vyžití umožňují i některé obce Hlinecka - např. Holetín (fotbalové hřiště, hřiště na tenis/volejbal), Jeníkov (tenisové hřiště), Kameničky (polyfunkční hřiště s umělým povrchem), Krouna (fotbalové hřiště, sokolovna), Miřetice (fotbalové hřiště), Pokřikov (hřiště na fotbal, nohejbal a tenis), Raná (tenisové kurty, hřiště pro volejbal, nohejbal a košíkovou), Studnice (tělocvična v budově bývalé školy), Svratouch (fotbalové a tenisové hřiště), Trhová Kamenice (sokolovna), Včelákov (areál Sušidla s volejbalovým a nohejbalovými hřišti), Vortová (fotbalové hřiště).

Sportovní akce

Na Hlinecku patří mezi nejvýznamnější sportovní akce:

- ❖ *Hey Profil Cup* (Hlinsko, fotbal)

- ❖ *Memoriál pánů F. Boušky, J. Halamky a F. Petra - „Milk Cup“* (Hlinsko, fotbal)
- ❖ *Memoriál manželů Hašlerových* (Hlinsko, tenis)
- ❖ *„Hlinecká 25“* (Hlinsko, běh)

Během roku se pořádá řada sportovních akcí místního významu. Sportovní činnost v jednotlivých obcích závisí nejčastěji na aktivitě hasičských sborů a sportovních klubů. Z hlediska četnosti převažují fotbalová utkání a hasičské soutěže. Sportovní akce se konají ve městě Hlinsko a v obcích: Holetín, Kladno, Krouna, Miřetice, Otradov, Pokřikov, Raná, Svratouch, Trhová Kamenice, Včelákov, Vojtěchov a Vysočina.

4.2 Selektivní předpoklady cestovního ruchu

Selektivní faktory mají primární postavení zejména v rozvoji cestovního ruchu, neboť prostřednictvím nich se mohou využít předpoklady cestovního ruchu v konkrétní oblasti.

Rozsah práce však neumožňuje analyzovat všechny selektivní předpoklady, proto je v práci zmíněna pouze demografická struktura obyvatelstva, kvalita životního prostředí a komunikace s návštěvníky oblasti.

Demografická struktura obyvatelstva

Počet trvale žijících obyvatel k 31. 12. 2006 činil ve správním obvodu obce s rozšířenou působností Hlinsko 21 488 osob. Polovinu obcí Hlinecka tvoří obce s 200 až 499 obyvateli. Nejlidnatějším sídlem je město Hlinsko s 10 253 obyvateli. Hranici 1 000 obyvatel překročily obce Krouna a Miřetice. [26, 27] Ve vývoji počtu obyvatel se projevil v průběhu let 1995 až 2006 nepatrný pokles (cca 3 %).

Věková struktura obyvatelstva na Hlinecku se zvýšila. Nejpočetnější skupinu obyvatelstva představují lidé ve věku od 15 do 64 let, kteří se na celkovém počtu obyvatel podílí ze 69,2 %. Děti do 14 let a lidé starší 65 let dosahují téměř stejného podílu (tj. 15,2 % a 15,6 %). Průměrný věk na Hlinecku činí 40 let (41,8 let u žen a 38,3 let u mužů). Struktura obyvatel z hlediska pohlaví je téměř vyrovnaná (10 862 žen a 10 626 mužů). [27]

V roce 2006 se na Hlinecku živě narodilo 207 osob a zemřelo 208 osob. Přirozený přírůstek obyvatelstva tedy činil -1 osoba. Počet přistěhovaných dosáhl výše 246 osob a počet vystěhovaných 249 osob. Přírůstek stěhování obyvatelstva byl tedy -3 osoby. Celkový přírůstek obyvatel tvořil -4 obyvatel. [26]

K 31. 12. 2006 činila registrovaná míra nezaměstnanosti na Hlinecku 6,23 %, což oproti předchozímu roku představuje pokles o 1,22 %. [29]

Oblast Hlinecka je úzce spjatá s náboženskými tradicemi. Téměř polovičním zastoupením věřících na populaci podle výsledků posledního sčítání lidu v roce 2001 se správní obvod zařadil na první místo v Pardubickém kraji. Krajský průměr obvod předstihl o 17 %. Úroveň vzdělanosti je podprůměrná, podíl středoškolsky i vysokoškolsky vzdělaných osob se řadí k nejnižším v kraji. Podíl zaměstnaných v zemědělství a stavebnictví se pohybuje mírně pod průměrem kraje, více jsou zastoupeni pracující v průmyslových oborech, zejména ve výrobě elektrických přístrojů pro domácnost či potravinářství. Zaměstnanost ve školství, zdravotnictví, pohostinství či ubytování patřila podle posledního sčítání k nejnižším v kraji. [28]

Kvalita životního prostředí

Ze začlenění značné části území Hlinecka do chráněných krajinných oblastí (CHKO Žďárské vrchy a CHKO Železné Hory) je zřejmé, že se jedná o krajinu s dostatečným zastoupením hodnotných krajinných segmentů v podobě lesů, travních porostů, mokřadních a vodních společenstev.

Z hlediska ekologické stability krajiny, tj. poměru ekologicky pozitivně využívaných ploch (lesy, sady, zahrady, vinice, chmelnice, louky, pastviny a vodní plochy) k ekologicky negativně využívaným (orná půda, zastavěné a ostatní plochy) vykazuje oblast příznivé hodnoty. V rámci Pardubického kraje je správní obvod Hlinsko společně s Ústím nad Orlicí a Žamberkem hodnocen nejlépe po správním obvodu Králíky a Česká Třebová. [30]

Komunikace s návštěvníky

V současné době představuje kvalitní komunikace s potenciálními a stávajícími návštěvníky nepochybně jednu ze základních podmínek úspěchu destinace cestovního ruchu. Z hlediska marketingové komunikace má pro oblast Hlinecka klíčový význam město Hlinsko a Sdružení obcí mikroregionu Hlinecko (SOMH).

SOMH vydalo za finanční podpory Pardubického kraje řadu tištěných reklamních materiálů, které jsou k dispozici v Městském informačním centru v Hlinsku (např. publikace Mikroregion Hlinecko II., Cyklotrasy - Hlinecko, Mikroregion Hlinecko - turistická mapa, prospekty: Kultura a tradice, Lyžařské areály, Kam za sportem?).

Dále je velmi důležitým komunikačním médiem internet. Návštěvníci mohou využít webové stránky města Hlinska, mikroregionu Hlinecko a některých obcí správního obvodu. Cenné informace prezentuje také turistický portál Východních Čech.

Ze strany města Hlinska není podceňován význam veletrhů cestovního ruchu. Pravidelně se účastní několika z nich (např. veletrh Holiday World v Praze, veletrh v Hradci Králové, Jablonci nad Nisou).

Pro oblast Hlinecka jsou z hlediska návštěvnosti stěžejní expozice Souboru lidových staveb Vysočina. Organizace využívá v rámci marketingové komunikace zejména tištěné reklamní prostředky, internet a publicitu.

Tištěné reklamní materiály⁴ mají podobu letákové a prospektové formy prezentace. Každoročně se prostřednictvím letáků prezentuje program tématických výstav a kulturních akcí v jednotlivých expozičních celcích SLS Vysočina spolu s provozní dobou, výší vstupného a kontaktními údaji. Dále se tato forma prezentace využívá k obeznámení návštěvníků s průběhem konkrétního kulturního programu. Správa SLS Vysočina rozesílá letáky v tištěné a elektronické podobě České centrále cestovního ruchu, informačním centrům v geograficky nejbližších krajích a odborům školství při krajských úřadech a obecních úřadech obcí s rozšířenou působností v kraji Pardubickém, Královéhradeckém, Jihomoravském a v kraji Vysočina. Na vyžádání jsou propagační materiály zasílány i cestovním kancelářím a jednotlivým návštěvníkům. Prospektová forma prezentace poskytuje návštěvníkům podrobnější informace o SLS Vysočina a jeho hlavních expozičních celcích, tj. Veselém Kopci a Betlému Hlinsko. Na existenci SLS Vysočina upozorňují také tištěné materiály Sdružení obcí Mikroregionu Hlinecko (např. prospekt Kultura a tradice či Lidová architektura na Hlinecku).

SLS Vysočina je prezentován na několika webových stránkách. Mezi stěžejní patří: www.hlinsko.cz, www.lidovakultura.cz, www.npu.cz a www.vychodnicechy.cz.

Z hlediska publicity využívá SLS Vysočina bezplatných zmínek v tisku, rozhlasu a televizi na místní, regionální i celostátní úrovni. Dlouhodobě spolupracuje s Českou tiskovou kancelář (ČTK) a zástupci jednotlivých médií. Publicita umožňuje SLS Vysočina oslovit vysoký počet geograficky rozptýlených návštěvníků s minimálními náklady na kontakt.

---

⁴ Pozn. Výběr tištěných reklamních materiálů volně přiložen k diplomové práci (2. - 4. příloha).

4.3 Realizační předpoklady cestovního ruchu

Realizační předpoklady mají dominující postavení pro konečnou fázi uskutečňování různých forem cestovního ruchu.

4.3.1 Doprava

Hlineckem procházejí dvě železniční tratě. Trať Pardubice - Havlíčkův Brod, která navazuje na hlavní vnitrostátní i mezinárodní železniční tepny, vede přes obce Pokřikov, Raná, Vojtěchov, Holetín, Hlinsko a Vítanov. Druhá trať, trať Žďárec u Skutče - Svitavy, spojuje obec Krouna a Čachnov. [19]

Celá oblast je protkána hustou silniční sítí. Na dálnici D-1 Praha - Brno navazuje v Humpolci silnice I. třídy I/34 Havlíčkův Brod - Polička. Na této silnici leží obce Hlinsko, Kladno a Krouna. Silnice I. třídy I/37 Ždírec nad Doubravou - Chrudim prochází obcemi Vysočina a Trhová Kamenice. Silnice II. třídy II/343 protíná Hlinecko od západu k východu (Trhová Kamenice, Vysočina, Hlinsko, Jeníkov a Kameničky). Silnice II/355 spojuje Hlinsko a Holetín. Zbývající území je dostupné silnicemi III. třídy. [19]

Míra základní dopravní obslužnosti jednotlivých obcí správního obvodu Hlinsko je na různé úrovni. Některé obce se potýkají s nedostatečnou dopravní obslužností. Problém představuje nízká frekvence spojů a jejich absence o víkendu.

4.3.2 Ubytovací a stravovací zařízení

Na Hlinecku převažují penziony a ubytování v soukromí. Největší rozsah a úroveň ubytovacích zařízení poskytuje město Hlinsko, které je přirozeným centrem oblasti. Dostatečné ubytování nabízejí i obce: Vysočina, Svratouch, Trhová Kamenice a Včelákov. Seznam ubytovacích zařízení v oblasti je uveden v příloze 5.

Z hlediska stravování nabízí největší rozsah služeb město Hlinsko. Obce Vysočina, Trhová Kamenice, Kameničky, Miřetice a Svratouch poskytují znatelně menší, přesto dostatečný rozsah stravování. Kvalitní stravovací služby zajišťuje i většina ubytovacích zařízení. Seznam stravovacích zařízení na Hlinecku je uveden v příloze 6.

4.4 Využití Veselého Kopce v produktech cestovního ruchu

SLS Vysočina věnuje pozornost prezentaci lidového stavitelství a projevů lidové kultury. Každoročně připravuje několik tématických výstav a kulturních programů, které oslovují odborníky i širokou veřejnost. V příloze 7 je uveden přehled produktů SLS Vysočina realizovaných v expozičním celku Veselý Kopec.

Z hlediska produktů pro konkrétní cílové skupiny nabízí SLS Vysočina programy určené základním a středním školám. Na tvorbě těchto programů spolupracuje správa SLS Vysočina se studenty pedagogické fakulty Univerzity Hradec Králové. Produktu je vyčleněn jeden týden návštěvnícké sezóny daného expozičního celku. Účast na programu se předem objednává. Na Veselém Kopci probíhá program určený školám od roku 2006. V rámci programu s názvem Veselý Kopec školám se studenti prostřednictvím ukázek práce lidových řemeslníků a informací poskytnutých průvodci muzea seznámí s daným tématem (textilní techniky, stavba roubeného domu, práce v domácnosti, hospodářství, apod.). Účastníci jsou do programu bezprostředně zapojeni a tzv. pracovní listy umožňují i následné využití v rámci výuky.

Muzeum v přírodě Veselý Kopec je využíváno především v tématických balíčcích, které se orientují na prohlídky atraktivit Východních Čech a v produktech určených cykloturistům a pěším turistům.

4.4.1 Tématické balíčky

Produkty cestovního ruchu zahrnující muzeum v přírodě Veselý Kopec jsou prezentovány zejména prostřednictvím turistického portálu Východních Čech (www.vychodni-cechy.info). Návštěvníci turistické oblasti Chrudimska - Hlinecka mají k dispozici celkem 23 inspirativních programů, přičemž 5 programů zahrnuje prohlídku muzea (tj. *Když Skuteč žije hudbou*, *Po stopách života předků na Vysočině*, *Putování Pardubickým krajem za památkami i přírodou*, *Šlapeme do pedálů okolo Seče* a *Za památkami UNESCO*). U několika programů představuje návštěva muzea alternativní řešení v případě nepříznivého počasí či přání klienta. Jedná se o následující 4 programy:

- ❖ Hrady, tvrze a pevnosti Pardubického kraje
- ❖ Po stopách Keltů
- ❖ Za koňmi i za pohádkami nejen pěšky a parníkem
- ❖ Železné hory z koňského hřbetu

Když Skuteč žije hudbou

Tvůrce programu: Městský úřad Skuteč, Odbor školství a kultury

Popis: 8-denní hvězdicový program během festivalu Tomáškova a Novákova hudební Skuteč

Cílová skupina: rodiny s dětmi, senioři

Převažující druh dopravy: automobil, motocykl

Ubytování a stravování: Restaurace a penzion U Kamenné studny ve Skutči (alternativy)

Vhodné období realizace: jaro, 01/05 - 30/05

Program jednotlivých dnů:

1. den: příjezd do Skutče, ubytování, večerní zahajovací koncert
2. den: návštěva Městského muzea s památníkem V. Nováka a rodného domu V. J. Tomáška, fakultativně prohlídka církevních památek, večerní koncert dle programu
3. den: výlet do Luže, prohlídka městečka a zříceniny hradu Košumberk, večerní koncert dle programu
4. den: návštěva Litomyšle - prohlídka náměstí, zámku, klášterní zahrady, Portmonea,...
5. den: prohlídka historického centra Hlinska - Betléma a návštěva muzea v přírodě Veselý Kopec, večerní koncert dle programu
6. den: cesta za rozhlednami Toulouvcových Maštálí s možností pěší túry, večerní koncert dle programu
7. den: skutečský jarmark, relaxace v krytém bazénu s vířivkou a saunou, večerní koncert dle programu
8. den: dopolední matine v kostele, odpolední závěrečný koncert, odjezd

Po stopách života předků na Vysočině

Tvůrce programu: REDEA Žamberk s.r.o.

Popis: 3-denní hvězdicový program po památkách lidové architektury

Cílová skupina: mladí a aktivní, rodiny s dětmi, senioři

Převažující druh dopravy: autobus, automobil, kolo, motocykl, pěšky

Ubytování a stravování: Penzion Betlém v Hlinsku (alternativy)

Vhodné období realizace: jaro, léto, podzim

Program jednotlivých dnů:

1. den: příjezd do Hlinska, ubytování
2. den: návštěva muzea v přírodě Veselý Kopec
3. den: prohlídka Betlému - Hlinsko, Svobodných Hamrů, Dřevíkova a Možděnic, odjezd

Putování Pardubickým krajem za památkami i přírodou

Tvůrce programu: Informační centrum města Chrudim

Popis: 7-denní hvězdicový, poznávací program

Cílová skupina: mladí a aktivní, rodiny s dětmi

Převažující druh dopravy: automobil, motocykl

Ubytování: Penzion Euro v Chrudimi (alternativy)

Stravování: dle programu (alternativy)

Vhodné období realizace: jaro, léto, podzim

Program jednotlivých dnů:

1. den: příjezd do Chrudimi, ubytování, odpolední prohlídka města a muzeí, večerní program
2. den: prohlídka Heřmanova Městce (židovské památky, oběd), zámku Žleby, zříceniny Lichnice, večerní program v Chrudimi
3. den: prohlídka Nasavrku (Expozice Po stopách Keltů, Keltská stezka, oběd), Sečské přehrady (zřícenina hradu Oheb, koupání, projížďka na loďce)
4. den: prohlídka Pardubic (možnost plavby lodí Arnošt po Labi, oběd), Kunětické hory, zámku a hřebčína v Kladrubech nad Labem, večerní program v Chrudimi
5. den: prohlídka Touloupcových Maštálí (skalní město), rozhledny Terezky, zámku Nové Hradky (oběd)
6. den: prohlídka zámku Slatiňany s přilehlým parkem, muzea v přírodě Veselý Kopec (oběd), Betléma - Hlinsko, večerní program v Chrudimi
7. den: prohlídka Kočí (dřevěný kostel sv. Bartoloměje), Litomyšle (renesanční zámek, náměstí, oběd), Poličky (středověké hradby, rodiště B. Martinů), ukončení pobytu

Šlapeme do pedálů okolo Seče

Tvůrce programu: REDEA Žamberk s.r.o.

Popis: 3-denní (víkendový) hvězdicový program krajinou Železných hor

Cílová skupina: mladí a aktivní, rodiny s dětmi, senioři

Převažující druh dopravy: kolo

Ubytování a stravování: Penzion Hájenka v Seči (alternativy)

Vhodné období realizace: jaro, léto, 01/05 - 30/09

Program jednotlivých dnů:

1. den: příjezd do Seče v podvečerních hodinách, ubytování, krátká procházka podél břehu Sečské přehrady
2. den: návštěva zříceniny hradu Oheb, cyklistika podél Chrudimky, prohlídka Horního

- Bradla (rekreační centrum), Trhové Kamenice (muzeum), muzea v přírodě Veselý Kopec, Nasavrk
3. den: prohlídka obce Prachovice, zříceniny hradu Lichnice, města Třemošnice, přehrady Pařížov, zámku Maleč, údolí Doubravy, návrat do Seče, odjezd

Za památkami UNESCO

Tvůrce programu: ARC Mikulov s.r.o.

Popis: 6-denní poznávací program

Cílová skupina: mladí a aktivní, senioři, střední generace bez dětí

Převažující druh dopravy: autobus, automobil, motocykl

Ubytování a stravování: Hotel Step v Praze, Hotel Harmony Club v Pardubicích (alternativy)

Vhodné období realizace: jaro, léto, podzim

Program jednotlivých dnů:

1. den: příjezd do Prahy, ubytování, odpolední prohlídka Prahy, večerní kulturní program
2. den: celodenní prohlídka Prahy, večerní program na Vltavě
3. den: odjezd z Prahy do Kutné Hory (UNESCO) - prohlídka Chrámu sv. Barbory, Vlašského dvora, kostnice Sedlec, příjezd do Pardubic - ubytování, prohlídka Pardubic, večerní program
4. den: prohlídka Pardubic (renesanční zámek, historické centrum města, plavba lodí Arnošt po Labi), prohlídka Kunětické Hory, zámku a hřebčína v Kladrubech nad Labem, návrat do Pardubic
5. den: prohlídka Kočí (dřevěný kostel sv. Bartoloměje), zámku Nové Hrady, Litomyšle (UNESCO, návštěva renesančního zámku a historického náměstí), návrat do Pardubic
6. den: návštěva muzea v přírodě Veselý Kopec a Betléma - Hlinsko, prohlídka Žďáru nad Sázavou (UNESCO, barokní poutní kostel sv. Jana Nepomuckého), ukončení pobytu

Inspirativní programy turistického portálu Východních Čech prozatím nejsou předmětem nabídky cestovních kanceláří. Během analýzy produktů cestovního ruchu bylo zjištěno, že cestovní kanceláře věnují expozici lidového stavitelství na Veselém Kopci minimální pozornost. Se správou SLS Vysočina spolupracuje CK Nawrátil (Vídeň), CK SANTINI tour (Žďár nad Sázavou) a CK Sluníčko (Brno). [52]

4.4.2 Produkty pro cykloturisty a pěší turisty

Terén Hlinecka nabízí ideální možnosti pro pěší turistiku a cykloturistiku. Územím prochází řada dobře značených tras. Jejich orientační přehled poskytuje obrázek č. 2. Nadnárodní význam má tzv. Pražská trasa č. 1 vedoucí z Vídně do Prahy (v mapě znázorněna červeně) a Českomoravská trasa č. 16 (v mapě znázorněna zeleně).

Obrázek č. 2 Orientační mapa turistických cest a cyklotras v Mikroregionu Hlinecko

Zdroj: <http://www.hlinecko.eu/default.asp?sw=turistika&typ=znacky>, 22.2.2008

Muzeum v přírodě Veselý Kopec je zahrnuto do následujících produktů pro aktivní trávení volného času.

Krajem Chrudimky

Vlastivědná stezka byla budována v letech 1972 - 1973. Její celková délka od Filipovského pramene Chrudimky až do Chrudimi je 82 km. Trasa překonává výškový rozdíl 390 metrů. V terénu je vybavena 37 přírodovědně nebo kulturně zajímavými zastávkami s informačními texty. Výchozí body stezky jsou dosažitelné prostředky veřejné dopravy. [50]

Stezka seznamuje návštěvníky regionu nejen s muzeem v přírodě Veselým Kopcem, ale i s městem Hlinskem, Královou Pilou, Dřevíkovem, Svobodnými Hamry, Trhovou Kamenicí, Zubřím, atd.

Krajem žulových lomů

Hlinsko - Vítanov (3 km) - Králova Pila (5,5 km) - Veselý Kopec (7 km) - Dřevíkov (8 km) - Svobodné Hamry (9 km) - Velká Kamenice (10 km) - Petrkov (12 km) - Srní (14 km) - Hlinsko (18 km)

Turistická trasa vede expozicemi Souboru lidových staveb Vysočina. Trasa v délce 18 km je vhodná pro celodenní výlet. [50]

Cestou K. Havlíčka Borovského k chaloupkám našich předků

Hlinsko - Studnice (3 km) - Chlum (7 km) - Jasně Pole (10 km) - Milesímov (12 km) - Veselý Kopec (13 km) - Králova Pila (15 km) - Stan (16 km) - Vítanov (17 km) - Betlém - Hlinsko (20 km)

Turistická trasa v délce 20 km prochází dvěma hlavními expozicemi SLS Vysočina, tj. Veselým Kopcem a Betlémem Hlinsko. [50]

Rozhlédni se k Veselému Kopci

Trhová Kamenice - Velká Kamenice (1,5 km) - Svobodné Hamry (2,5 km) - Dřevíkov (3 km) - Veselý Kopec - Možděnice (6,5 km) - Zubří (8,5 km) - Trhová Kamenice (10 km)

Kratší turistická trasa vedoucí okolím obce Trhová Kamenice zahrnuje kromě expozice na Veselém Kopci také expozici SLS Vysočina Svobodné Hamry. [50]

Cyklotrasa č. 4187

Cyklotrasa v délce 11,5 km prochází obcemi Dřevíkov, Možděnice, Slavíkov, Horní Vestec a Křemenice. Patří mezi středně obtížné až obtížné trasy. Kromě návštěvy Veselého Kopce doporučuje i shlédnout další expozici SLS Vysočina v obci Možděnice a židovský hřbitov a náves s původní zástavbou ve Dřevíkově. [49]

Za tradiční architekturou a řemesly Hlinecka

Hlinsko - Srní (3,4 km) - Petrkov (5,4 km) - Svobodné Hamry (8,1 km) - Dřevíkov (9,3 km) - Veselý Kopec (10,7 km) - Milesimov (12,2 km) - Chlum (15,9 km) - Košinov (18 km) - Lhoty (26,5 km) - Hamry (29,5 km) - Hlinsko (33 km)

Cyklotrasa o délce 33 km představuje středně náročný okruh, který začíná i končí v Hlinsku. S výjimkou obce Možděnice vede přes všechny expoziční celky Souboru lidových staveb Vysočina. [25]

4.5 SWOT analýza

SWOT analýza představuje užitečnou součást situační analýzy. Její název je odvozen od počátečních písmen anglických termínů (Strengths, Weaknesses, Opportunities, Threats), v překladu znamenajících silné stránky (S), slabé stránky (W), příležitosti (O) a hrozby (T). Analýza tvoří logický rámec vedoucí k systematickému zkoumání vnitřních předností a slabin a vnějších příležitostí a ohrožení. (Horáková, 2000:34-46)

Východiskem pro tvorbu SWOT analýzy muzea v přírodě Veselý Kopec byla:

- ❖ identifikace lokalizačních, selektivních a realizačních předpokladů rozvoje cestovního ruchu oblasti Hlinecka
- ❖ analýza produktů cestovního ruchu využívajících potenciál muzea v přírodě
- ❖ vlastní dotazníkové šetření
- ❖ anketní šetření SLS Vysočina
- ❖ řízené rozhovory s odpovědnými pracovníky SLS Vysočina

Pro posouzení silných a slabých stránek byly vytipovány a vymezeny faktory, které by měly naplňovat jejich podstatu. Každý vybraný faktor byl považován za sledovaný faktor a ohodnocen z hlediska svého vlivu na muzeum.

Sledované faktory byly seřazeny v pořadí bez výrazného třídění, označeny písmeny od A do R a klasifikovány jako dobré, průměrné nebo špatné. Vzhledem k tomu, že jejich důležitost není stejná, byly posuzovány i z hlediska závažnosti. Zjištěné skutečnosti byly přeneseny do tabulky sestavené pro tento účel (tabulka č. 1).

Tabulka č. 1 Hodnocení faktorů z hlediska výkonnosti a závažnosti

Hodnocené faktory	Posouzení stavu (výkonnost)			Závažnost		
	dobry	průměrný	špatný	vysoká	průměrná	nízká
A. dopravní obslužnost muzea			x	x		
B. kvalita dopravní infrastruktury		x			x	
C. značení přístupových cest	x			x		
D. cenová image muzea	x				x	
E. efektivnost marketingové komunikace		x		x		
F. tématické výstavy	x			x		
G. kulturní programy	x			x		
H. komunikace a kooperace s klíčovými činiteli cestovního ruchu	x			x		
I. spolupráce s institucemi věnujícími se problematice lidové kultury	x			x		
J. integrace škol		x			x	
K. kapacita ubytovacích zařízení			x			x
L. kapacita stravovacích zařízení		x			x	
M. možnosti pěší turistiky	x			x		
N. možnosti cykloturistiky	x			x		
O. využití volného času v oblasti		x		x		
P. kvalita životního prostředí	x			x		
Q. množství kulturně-historických památek v oblasti	x			x		
R. množství chráněných území přírody v oblasti	x			x		

Zdroj: vlastní zpracování

Pro hodnocení výkonnosti (posouzení stavu) a závažnosti ve vzájemných souvislostech byla sestavena tabulka č. 2, ve které je situace zachycena komplexně. Stejnou souvislost vyjadřuje i matice závažnost/výkonnost (obrázek č. 3).

Tabulka č. 2 Hodnocení výkonnosti a závažnosti ve vzájemných souvislostech

		Výkonnost		
		dobrá	průměrná	špatná
Závažnost	vysoká	C, F, G, H, I, M, N, P, Q, R	E, L, O	A
	průměrná	D	B, J	
	nízká		L	K

Zdroj: vlastní zpracování

Obrázek č. 3 Matice závažnost/výkonnost

		Výkonnost	
		nízká	vysoká
Závažnost	vysoká	A, B, E	C, D, F, G, H, I M, N, P, Q, R
	nízká	J, K, O	L

Zdroj: vlastní zpracování

Faktory v levém horním kvadrantu (A, B, E) potřebují vzhledem k vysoké důležitosti výkonnostně posílit, představují slabé stránky. Faktory v pravém horním kvadrantu prezentují silné stránky (C, D, F, G, H, I, M, N, P, Q, R). Z hlediska prosperity muzea je nezbytné soustředit se na udržení jejich pozice. Faktory v levém dolním kvadrantu nejsou prioritní pro budoucnost muzea (J, K, O). V pravém dolním kvadrantu jsou faktory nízké důležitosti, v nichž se však projevuje síla muzea (L).

K posouzení příležitostí a hrozeb bylo rovněž využito matice a sice matice příležitostí a ohrožení. V matici příležitostí je na horizontální ose znázorněna pravděpodobnost úspěchu a na vertikální ose míra přitažlivosti. Vytipované příležitosti byly ohodnoceny podle obou hledisek a poté zařazeny do matice (Obrázek č. 4). U matice ohrožení představuje horizontální osa pravděpodobnost výskytu a vertikální osa míru závažnosti ohrožení. Na základě těchto dimenzí byla ohodnocena vytipovaná ohrožení, a poté zanesena do matice (Obrázek č. 5).

Vytipované příležitosti:

1. přechod muzea pod Pardubický kraj
2. rozšiřování expozic muzea
3. systém kontinuální zpětné vazby od návštěvníků
4. rostoucí zájem o aktivní a tvůrčí trávení volného času
5. rozvoj aktivit destinačního managementu v regionu Východní Čechy
6. zlepšení dopravní obslužnosti muzea
7. vytvoření různorodé nabídky pro konkrétní cílové skupiny
8. spolupráce při tvorbě produktů s dalšími subjekty (balíčky služeb)

9. zefektivnění marketingové komunikace konkrétním oslovováním cílových skupin návštěvníků s jim určenou nabídkou produktů
10. rozšíření spolupráce s cestovními kancelářemi (CK orientované na domácí cestovní ruch a inomingové CK)
11. podpora aktivit směřujících ke zvýšení kvality služeb cestovního ruchu
12. aplikace muzejní pedagogiky

Obrázek č. 4 Matice příležitostí

		Pravděpodobnost úspěchu	
		vysoká	nízká
Přitažlivost	vysoká	2, 4, 5, 11	1, 3, 6, 12
	nízká	7, 9	8, 10

Zdroj: vlastní zpracování

Vytipovaná ohrožení:

1. ztráta autenticity muzea
2. nedostatek kapitálu pro rozvoj potenciálu muzea
3. podcenění komunikace a kooperace s orgány koordinace cestovního ruchu
4. nedostatečná podpora zachování lidové kultury na státní, krajské a místní úrovni
5. sílící pozice a rozvoj „nemuzejních“ institucí na trhu cestovního ruchu
6. pokles návštěvnosti ze strany domácích i zahraničních účastníků cestovního ruchu
7. neoslovení určitých segmentů návštěvníků muzea v důsledku neexistence nabídky produktů nebo nedostatečné marketingové komunikace
8. nedostatečná dopravní oblužnost muzea
9. nepředvídatelné vlivy (nepříznivé počasí, aj.)

Obrázek č. 5 Matice ohrožení

		Pravděpodobnost výskytu	
		vysoká	nízká
Závažnost	vysoká	2, 4, 8	1, 3, 6, 7
	nízká	9	5

Zdroj: vlastní zpracování

Závěrečný stručný a přehledný výsledek SWOT analýzy je uveden v následující tabulce.

Tabulka č. 3 Výsledek SWOT analýzy

Obsah faktorů	Typy faktorů	
	Příznivé	Nepříznivé
Vnitřní	<p><i>Silné stránky</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ❖ genius loci ❖ návštěvnost muzea (nejnavštěvovanější památka Pardubického kraje) ❖ prezentace tradiční lidové kultury ❖ tématické výstavy ❖ kulturní programy ❖ úzká spolupráce s významnými činiteli cestovního ruchu regionu (Městský úřad Hlinsko, Krajský úřad Pardubického kraje) ❖ komunikace, kooperace a koordinace s muzei v přírodě v České republice a zahraničí ❖ dobrá cenová image muzea ❖ zapojení studentů středních a vysokých škol do činností muzea 	<p><i>Slabé stránky</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ❖ nedostatečná dopravní obslužnost muzea (chybí přímé autobusové či vlakové spojení) ❖ kvalita dopravní infrastruktury (nedostatek parkovacích míst v době konání jarmarků, nevyhovující stav některých komunikací) ❖ omezené odborné a ekonomické podmínky (jazyková vybavenost průvodců, aj.) ❖ efektivita marketingové komunikace (absence vlastní webové stránky, nízké procento návštěvníků oslovených propagačními materiály SLS Vysočina) ❖ možnosti využití volného času v oblasti

	<p>(průvodcovské služby, oprava, aj.)</p> <ul style="list-style-type: none"> ❖ dostatečné značení přístupových cest ❖ kulturně-historický a přírodní potenciál Hlinecka ❖ kvalita životního prostředí ❖ podmínky pro cykloturistiku a pěší turistiku v okolí muzea 	<ul style="list-style-type: none"> ❖ nedostatečná kapacita ubytovacích zařízení v okolí muzea ❖ převaha tradičních ubytovacích zařízení (penziony) ❖ nízká kapacita stravovacích zařízení během kulturních programů
Vnější	<p><i>Příležitosti</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ❖ přechod muzea pod Pardubický kraj ❖ rozšiřování expozic muzea ❖ systém kontinuální zpětné vazby od návštěvníků ❖ rostoucí zájem o aktivní a tvůrčí trávení volného času ❖ rozvoj aktivit destinačního managementu v regionu Východní Čechy ❖ zlepšení dopravní obslužnosti muzea ❖ vytvoření různorodé nabídky pro konkrétní cílové skupiny ❖ spolupráce při tvorbě produktů s dalšími subjekty (balíčky služeb) ❖ zefektivnění marketingové komunikace oslovením cílových skupin návštěvníků konkrétní nabídkou produktů ❖ rozšíření spolupráce s cestovními kancelářemi ❖ podpora aktivit směřujících ke zvýšení kvality služeb cestovního ruchu ❖ aplikace muzejní pedagogiky 	<p><i>Ohrožení</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ❖ ztráta autenticity muzea ❖ nedostatek kapitálu pro rozvoj ❖ podcenění komunikace a kooperace s orgány koordinace cestovního ruchu ❖ nedostatečná podpora zachování lidové kultury na státní, krajské a místní úrovni ❖ sílící pozice a rozvoj „nemuzejních“ institucí na trhu cestovního ruchu ❖ pokles návštěvnosti ze strany domácích i zahraničních účastníků cestovního ruchu ❖ neoslovení určitých segmentů návštěvníků muzea v důsledku neexistence nabídky produktů nebo nedostatečné marketingové komunikace ❖ absence dopravního spojení muzea s městem Hlinskem a obcemi v jeho správním obvodu ❖ faktory negativně ovlivňující cestovní ruch

Zdroj: vlastní zpracování

5 Terénní šetření

Vlastnímu terénnímu výzkumu předcházelo vyhodnocení anketního šetření, které správa Souboru lidových staveb Vysočina realizovala v expozičním celku Veselý Kopec v letech 2004 a 2005. S ohledem na změny, které byly provedeny v prvotním formuláři z roku 2004, je anketní šetření posuzováno vždy v rámci sezonality daného roku.

5.1 Vyhodnocení ankety SLS Vysočina (Veselý Kopec) r. 2004

Anketního šetření se v průběhu sezóny roku 2004 zúčastnilo 265 návštěvníků. Během kontroly dotazníků byla u 38 anket zjištěna nelogičnost či absence odpovědí, proto byly ze základního souboru vyřazeny a nadále jich bylo hodnoceno pouze 227.

Tabulka č. 4 Výsledky ankety SLS Vysočina (Veselý Kopec) v sezóně roku 2004

Otázka 1 Jakým způsobem jste se o existenci SLS Vysočina - Veselý Kopec dozvěděli?		plakát	tisk	rozhlas	televize	od známých	jinak					
		9 %	11 %	4 %	13 %	51 %	31 %					
Otázka 2 Přijeli jste?		vlastní dopravou			se zájezdem							
		64 %			36 %							
Otázka 3 Navštěvujete nás?		poprvé		opakovaně		několikrát do roka						
		54 %		40 %		6 %						
Otázka 4 Přijeli jste (s)?		R	ZN	Z	S	J	R ZN	R Z	R ZN Z			
		35,2 %	17,2 %	33,9 %	1,3 %	8,4 %	2,2 %	1,3 %	0,4 %			
Otázka 5 Věk		O	C	T	D	OD	DT	OTD	OCD	OC	CT	OCTD
		22 %	9,7 %	13,7 %	22,5 %	22 %	3,1 %	0,9 %	2,6 %	2,2 %	0,4 %	0,9 %
Otázka 6 Navštívili jste i další naše expozice – Svobodné Hamry, Betlém?		ano		ne		nevím o nich		ne, nevím o nich				
		25 %		61 %		10 %		4 %				
Otázka 7 Co se Vám na Veselém Kopci líbí?		vše	expozice, lidové stavby	vstřícnost, odbornost personálu	autentické přiblížení minulosti	krajina	zvířata	bez vyjádření	nic			
		34 %	26 %	15 %	20 %	12 %	7 %	13 %	1 %			
Otázka 8 Co bychom měli zlepšit?		nic	oživení expozic (např. provoz mlýna, zvířata)	více informací u expozic, orient. značení	přístupové cesty k objektům	vše	bez vyjádření	jiné				
		32 %	9 %	4 %	4 %	1 %	37 %	13 %				

Pozn. R-rodina, ZN-známý, Z-zájezd, S-sám/a, J-jiná možnost, O-dospělí, C-důchodci, T-studenti, D-děti

Zdroj: vlastní zpracování ankety SLS Vysočina

Výsledky anketního šetření shrnuje tabulka č. 4. Více než polovina dotázaných se pro návštěvu muzea v přírodě Veselý Kopec rozhodla na základě doporučení svých známých. 31 % respondentů uvedlo jiný zdroj informací než-li nabízely alternativy odpovědí k otázce 1. Nejčastěji se jednalo o předchozí vlastní zkušenost, internet, školy, místní obyvatele, ubytovací zařízení, turistické mapy a průvodce. Reklama v hromadných sdělovacích prostředcích (tj. v televizi, tisku, rozhlasu) oslovila více než čtvrtinu dotázaných návštěvníků. Účinné je zejména sdělení prostřednictvím tisku a televize, které se pohybuje v rozmezí 13 - 11 %. Druhý nejméně uváděný zdroj představují plakáty SLS Vysočina s 9 %.

64 % všech dotázaných přijelo na Veselý Kopec vlastní dopravou. Přičemž více než polovina z nich specifikovala jako dopravní prostředek vlastní automobil. Zbýlých 36 % respondentů využilo zájezdové dopravy, zejména se jednalo o organizované školní výlety.

Více než polovina dotázaných byla na návštěvě Veselého Kopce poprvé. 40 % respondentů navštívilo muzeum opakovaně a 6 % několikrát do roka.

S rodinou přijela na návštěvu muzea více než třetina dotázaných. Necelá pětina respondentů realizovala návštěvu v doprovodu svých známých. Jedna třetina dotázaných se účastnila zájezdu (především školní výlety). Ostatní navštívili Veselý Kopec zpravidla sami či s partnerem (partnerkou).

Z hlediska věkové skladby návštěvnické skupiny převažovaly děti, děti v doprovodu dospělých a dospělí návštěvníci. Každá z těchto třech skupin představovala 22 % dotázaných. Velmi častí návštěvníci byli též studenti s 13,7 % a senioři s 9,7 %.

Pouze jedna čtvrtina dotázaných návštěvníků Veselého Kopce navštívila i další expozice SLS Vysočina (Betlém, Svobodné Hamry). Přes 60 % respondentů uvedlo, že je nenavštívilo. Ostatní dotázaní nevěděli o jejich existenci.

Třetině dotázaných se líbilo v průběhu návštěvy muzea v přírodě vše. Více než jedna čtvrtina návštěvníků ocenila krásu lidových staveb (zejména mlýna a statku z Mokré Lhoty) a interiérových expozic. Jednu pětinu respondentů oslovilo autentické přiblížení dřívějšího venkovského života. Velmi kladně byly hodnoceny ukázky řemesel a provoz mlýnského kola. Kvalitu průvodcovských služeb ocenilo 15 % dotázaných. Na 12 % respondentů zapůsobila krajina, ve které se muzeum v přírodě nachází. Dětem byl pozitivně hodnocen výskyt hospodářských zvířat. 13 % dotázaných se zdrželo hodnocení.

Téměř třetina respondentů zastávala názor, že v muzeu není potřeba nic zlepšit. Mezi nejčastěji uváděné návrhy patřilo „oživení“ muzea ukázkami lidových řemesel, chovem zvířat či provozem objektů. Doručováno bylo i zlepšení přístupových cest a toalet, rozšíření popisů u exponátů a zbudování odpočinkových míst v rámci areálu (např. ve formě několika laviček).

5.2 Vyhodnocení ankety SLS Vysočina (Veselý Kopec) r. 2005

Anketního šetření se v průběhu sezóny roku 2005 zúčastnilo 543 návštěvníků. Oproti předchozímu roku vzrostla účast o téměř 140 %. Během kontroly dotazníků byla u 35 z nich zjištěna nelogičnost či absence odpovědí, proto byly ze základního souboru vyřazeny a nadále bylo hodnoceno pouze 508 anket.

Tabulka č. 5 Výsledky ankety SLS Vysočina (Veselý Kopec) v sezóně roku 2005

Otázka 1 Jakým způsobem jste se o existenci SLS Vysočina - Veselý Kopec dozvěděli?	plakát	tisk	rozhlas	televize	známý/ příbuzní	internet	jinak					
	7 %	7 %	2 %	7 %	53 %	13 %	36 %					
Otázka 2 Přijeli jste?	vlastní dopravou (autem, na kole, pěšky)					se zájezdem						
	85 %					15 %						
Otázka 3 Navštívili jste nás?	poprvé		opakovaně		navštěvujete nás několikrát do roka							
	53 %		40 %		7 %							
Otázka 4a Co se Vám u nás líbilo?	vše	expozice, lidové stavby	vstřícnost, odbornost personálu	autentické přiblížení minulosti	zvířata	bez vyjádření	nic	jiné				
	64,8 %	14,2 %	3,3 %	5,3 %	6,1 %	7,5 %	0,4 %	3,7 %				
Otázka 4b Co se Vám u nás nelíbilo?	nic	toalety	zvířata	informace u objektů, cizojazyčné popisy	bez vyjádření	vše	jiné					
	20,5 %	1 %	1,4 %	0,8 %	69,7 %	0,6 %	6 %					
Otázka 5 Věk	D	T	O	C	DO	DC	TO	TC	OC	DTO	DOC	DOOC
	19,1 %	25 %	25,8 %	7,7 %	11,4 %	1 %	2,6 %	0,2 %	1,8 %	1,2 %	4,1 %	0,2 %
Otázka 6 Navštívili jste i další naše expozice (Svobodné Hamry, Betlém)?	ano		ne, ale vím o nich			ne, nevím o nich						
	37 %		36 %			27 %						

Pozn. D-děti, T-studenti, O-dospělí, C-důchodci

Zdroj: vlastní zpracování ankety SLS Vysočina

Tabulka č. 5 shrnuje výsledky anketního šetření. Stejně jako v předchozím roce se pro návštěvu muzea v přírodě Veselý Kopec rozhodla více než polovina dotázaných na základě doporučení známých či příbuzných. Klesl však význam sdělovacích prostředků. Tisk, televize a rozhlas oslovily oproti předchozímu roku pouze 16 % respondentů. V porovnání s rokem 2004 se snížila i znalost plakátů SLS Vysočina a sice o 2 %. Významný zdroj informací představoval internet s 13 %. Více než jedna třetina dotázaných uvedla jiný zdroj informací. Nejčastěji se jednalo o předchozí zkušenost návštěvníka, doporučení místních obyvatel a personálu v ubytovacích zařízeních, turistické mapy, ukazatele a průvodce.

85 % dotázaných přijelo na návštěvu muzea vlastní dopravou. Převažujícím dopravním prostředkem byl automobil. Ostatní respondenti využili zájezdové dopravy.

Z hlediska četnosti návštěvy muzea se situace oproti předchozímu roku téměř nezměnila. Více než polovina návštěvníků byla na Veselém kopci poprvé. 40 % dotázaných navštěvuje muzeum opakovaně a 7 % i několikrát do roka.

Ačkoli téměř 65 % respondentů vyjádřilo spokojenost s památkou, ve srovnání s předešlou sezónou dotazovaní návštěvníci podstatně méně specifikovali, co v muzeu oceňují. Pozitivně vnímali zejména lidové stavby a interiérové expozice, autentickou atmosféru venkovského života a výskyt hospodářských zvířat.

Necelých 70 % dotázaných návštěvníků se nevyjádřilo k otázce: „Co se Vám u nás nelíbilo?“, neboť byli plně spokojeni. Pětina respondentů zastávala názor, že se v muzeu nemusí nic měnit. Ostatní doporučovali umístit v areálu více hospodářských zvířat, zlepšit popis exponátů, toalety a občerstvení.

Oproti roku 2004 se změnila věková skladba návštěvnické skupiny. Hranice 25 % dosáhli nejen dospělí, ale i studenti. Významný byl též podíl dětských návštěvníků, který činil 19 %. Nepatrně poklesla návštěvnost seniorů a sice o 2 %. Poloviční pokles zaznamenal segment rodičů s dětmi, který v roce 2005 představoval cca 11 %.

37 % dotázaných návštěvníků Veselého Kopce navštívilo i další expozice SLS Vysočina (Betlém, Svobodné Hamry). Téměř stejného podílu dosáhl i segment návštěvníků, který sice expozice nenavštívil, ale má o nich povědomí. Více než čtvrtina respondentů nevěděla o jejich existenci.

5.3 Vlastní terénní šetření

Vlastní terénní šetření bylo podpořeno dotazníkem (Příloha 8), který byl cenným nástrojem ke shromáždění potřebných informací. Aplikovány byly tři techniky šetření: osobní, písemné a on-line dotazování.

Dotazníkové šetření probíhalo v období října až prosince roku 2007. S ohledem na celosezónní anketní šetření SLS Vysočina v průběhu let 2004 a 2005, bylo šetření zacíleno zejména na kulturní programy realizované v areálu expozičního celku Veselý Kopec. Pro šetření byly stěžejními akcemi *Bramborová sobota* konaná 6. října 2007 a *Předvánoční jarmark* probíhající 2. prosince 2007.

Cílem výzkumu bylo zjištění profilu a spokojenosti návštěvníka muzea v přírodě. Celkem bylo osloveno 250 respondentů, přičemž jejich výběr byl náhodný. Návratnost dotazníků činila necelých 86 %.

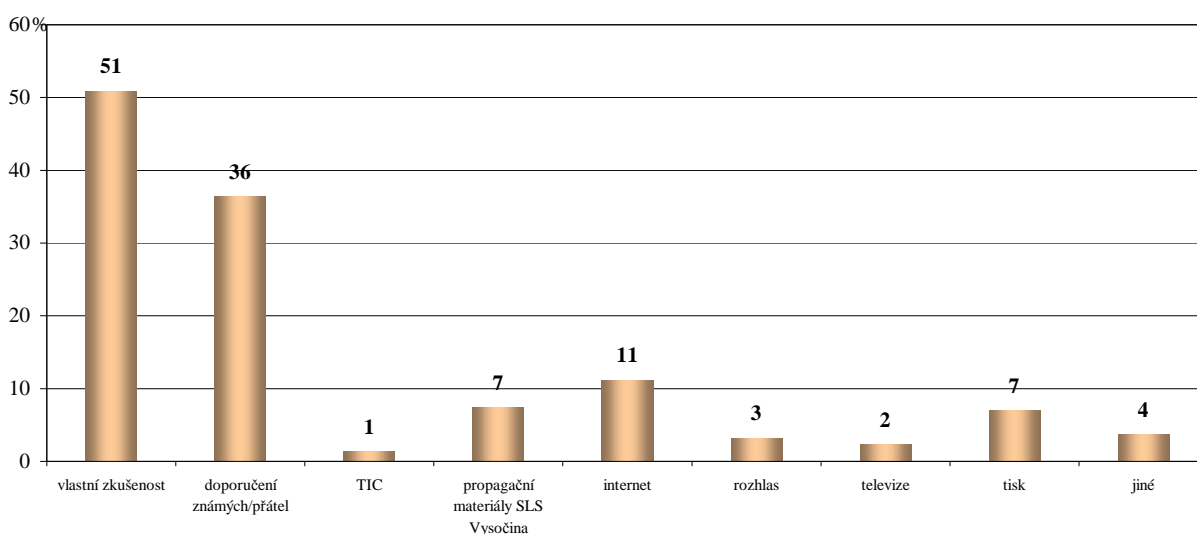
Dotazník je tvořen 10 otázkami. Z hlediska typu otázek se skládá ze 3 otázek polytomických výčtových, 1 polytomické výběrové, 2 trichotomických, 1 dichotomické, 2 otevřených otázek a 1 numerické hodnotící škály. Přestože převažují typově otázky uzavřené, v rámci polytomických otázek byla respondentovi vždy nabídnuta možnost otevřeného konce (tj. možnost „jinak (jak?)“). Dále dotazník obsahuje identifikační otázky týkající se pohlaví, vzdělání, věku a místa trvalého bydliště respondenta.

Dotazník byl předběžně testován na vzorku 15 respondentů. Pozornost byla věnována zejména jeho formální stránce a formulaci jednotlivých otázek. Po pretestu byla provedena u 3 otázek drobná korekce v alternativách odpovědí a připraven konečný koncept dotazníku, který byl použit při šetření.

6 Vyhodnocení vlastního terénního šetření

Ve fázi zpracování dotazníkového šetření byly nejprve shromážděné dotazníky prověřeny z hlediska úplnosti a přesnosti. Dále bylo provedeno kódování údajů, tj. převedení slovních výrazů a klasifikovaných skupin informací do numerických znaků, aby mohla být při zpracování dat použita výpočetní technika. Výsledky výzkumu jsou vyjádřeny prostřednictvím pruhových, sloupcových, spojnicových a výsečových grafů. Použito bylo také mapové znázornění. Základní soubor tvoří 214 dotazníků.

Graf č. 1 Zdroje informací

Pozn. TIC - turistické informační centrum

Zdroj: vlastní šetření

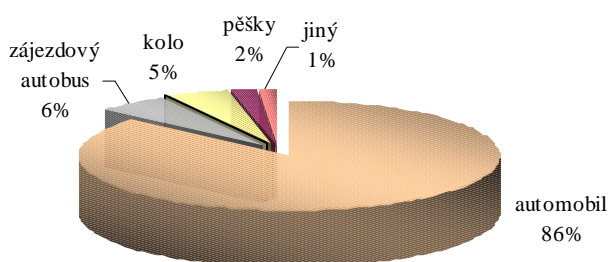
Pro návštěvu muzea v přírodě Veselý Kopec se více než polovina dotázaných rozhodla na základě vlastní zkušenosti. Doporučení známých nebo přátel přimělo k návštěvě 36 % respondentů. Obě skutečnosti signalizují pozitivní vnímání kulturních programů organizovaných v rámci areálu expozičního celku ze strany návštěvníků.

Třetí nejvýraznější zdroj informací představoval internet. Propagační materiály Souboru lidových staveb Vysočina a sdělení v tisku oslovilo shodně 7 %.

Minimálního účinku dosáhla televize, rozhlas a turistická informační centra. 4 % dotázaných uvedla jiný zdroj informací, než-li nabízely alternativy k dané otázce. Zejména se jednalo o doporučení personálu ubytovacích zařízení.

Skladba návštěvnických skupin byla v průběhu kulturních programů velmi pestrá. Více než jedna čtvrtina dotázaných přijela na Veselý Kopec se svými známými a přáteli. Významný podíl, tj. 22 %, tvořily mezi návštěvníky i partnerské dvojice různého věku. Z hlediska četnosti však dominovaly návštěvnické skupiny s dětmi. Děti přijížděly nejčastěji v doprovodu jednoho či obou rodičů, přičemž poměr dětí předškolního a školního věku byl vyrovnaný.

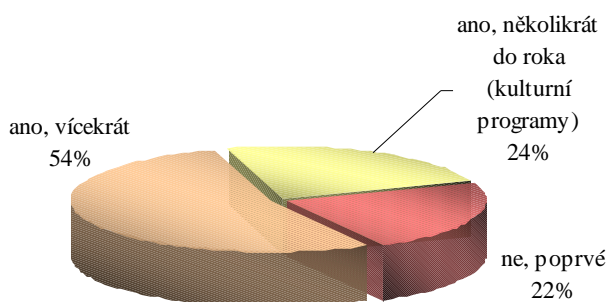
Graf č. 2 Způsob dopravy

Zdroj: vlastní šetření

Z hlediska použitého dopravního prostředku převažoval výrazně automobil, kterým přijelo 86 % všech dotázaných. Druhým nejčastěji uváděným byl zájezdový autobus se 6 %. 5 % respondentů představovali cyklisti a 2 % návštěvníci s minimální docházkovou vzdáleností. 1 % dotázaných uvedlo jiný způsob dopravy, než-li nabízely alternativy k dané otázce. Zpravidla se jednalo o kombinaci vlakové či autobusové dopravy s pěší turistikou.

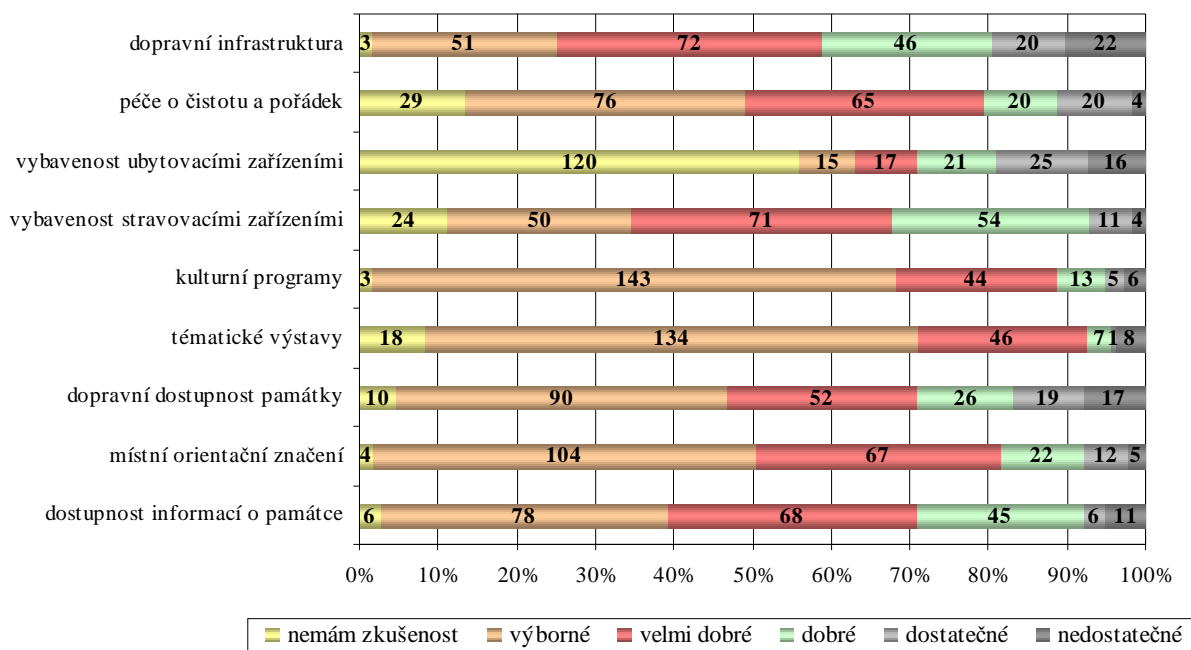
Graf č. 3 Pravidelnost návštěvy

Zdroj: vlastní šetření

Více než polovina všech dotázaných navštívila muzeum v přírodě vícekrát. Téměř čtvrtina respondentů přijíždí na Veselý Kopec několikrát do roka, zejména během kulturních programů. 22 % dotázaných bylo v muzeu poprvé.

Graf č. 4 Hodnocení služeb

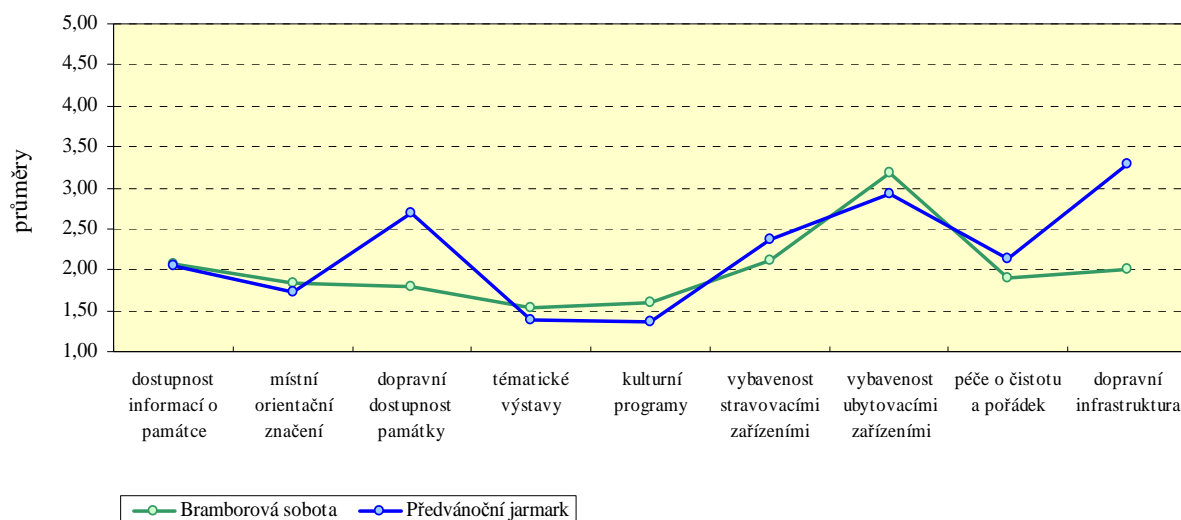

Zdroj: vlastní šetření

Mezi respondenty převažovalo pozitivní hodnocení úrovně služeb. Nejlepších výsledků dosáhly kulturní programy a tématické výstavy organizované na Veselém Kopci, u nichž převažovala známka 1 (tj. výborné). Celkové hodnocení péče o čistotu a pořádek a místního orientačního značení odpovídalo spíše hodnotě 2 (tj. velmi dobré), přestože ji téměř polovina dotázaných hodnotila známkou 1, hodnocení ostatních respondentů bylo méně kladné. Hranici hodnoty 2 (tj. velmi dobré) v celkovém hodnocení mírně překročila dostupnost informací o památce, vybavenost stravovacími zařízeními a dopravní dostupnost památky. Hodnotě 3 (tj. dobré) se v celkovém hodnocení blížila dopravní infrastruktura (zejména parkovací plochy). Nejhůře byla hodnocena vybavenost ubytovacími zařízeními, která překročila v celkovém hodnocení hranici hodnoty 3 (tj. dobré). Znepokojující je i skutečnost, že více než polovina dotázaných nemá s ubytovacími zařízeními v oblasti žádné zkušenosti. Relativně nízké procento respondentů, hodnotících úroveň ubytovacích zařízení, lze považovat za nepříznivý faktor. Do oblasti směřují spíše jednodenní účastníci cestovního ruchu.

Graf č. 5 Průměrné hodnocení služeb v rámci jednotlivých kulturních programů

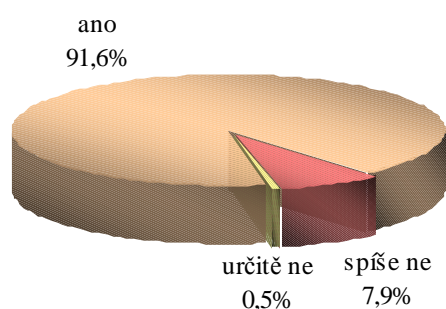
Pozn. Průměry (1 = výborné, 2 = velmi dobré, 3 = dobré, 4 = dostatečné, 5 = nedostatečné)

Zdroj: vlastní šetření

Graf č. 5 znázorňuje průměrné hodnocení úrovně jednotlivých služeb během kulturního programu Bramborová sobota a Předvánoční jarmark. Dostupnost informací o památce, místní orientační značení a tématické výstavy dosáhly během obou programů téměř shodného hodnocení. Posouzení kulturních programů, vybavenosti stravovacími a ubytovacími zařízeními a péče o čistotu a pořádek vykázalo drobné rozdíly. Nejvýraznější posun v hodnocení zaznamenala dopravní dostupnost památky a dopravní infrastruktura, která byla hodnocena během kulturního programu Předvánoční jarmark podstatně záporněji než-li při akci Bramborová sobota. Příčinou byla nespokojenost respondentů s organizací parkování. Vzhledem k vysokému počtu návštěvníků⁵ se využívalo kromě hlavního parkoviště u muzea i několik parkovacích ploch v jeho okolí. S ohledem na rozsáhlou účast se přitom zvyšovala vzdálenost parkovišť od památky, což dotázané ovlivnilo při jejich hodnocení. Správa Souboru lidových staveb Vysočina nicméně organizaci nepodcenila, byla přizvána i policie.

⁵ Pozn. Návštěvnost Předvánočního jarmarku byla sedmkrát vyšší než-li u kulturního programu Bramborová sobota.

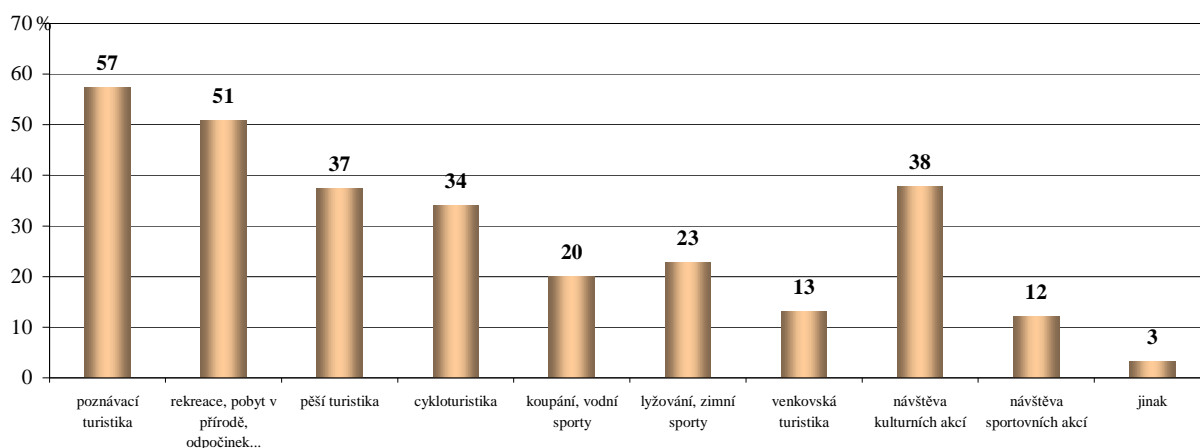
Graf č. 6 Opakovanost návštěvy

Zdroj: vlastní šetření

Více než 91 % dotázaných uvažovalo o opakované návštěvě muzea v přírodě. Téměř 8 % budoucí návštěvu spíše nepředpokládalo. Příčinou byla zpravidla vzdálenost respondentova bydliště od památky. Půl procenta dotázaných další návštěvu památky vyloučilo.

Graf č. 7 Volnočasové aktivity

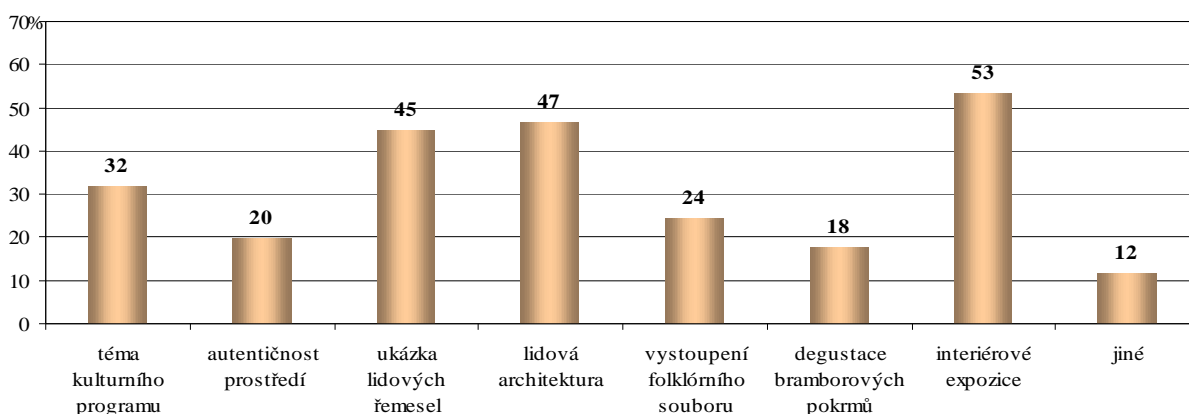

Zdroj: vlastní šetření

57 % oslovených návštěvníků se nejraději věnuje poznávací turistice. Více než polovina respondentů tráví svůj volný čas rekreací, pobytem v přírodě, apod. Třetí nejčastěji uváděnou aktivitou jsou návštěvy kulturních akcí (festivaly, slavnosti, koncerty, aj.). Pěší turistiku a cykloturistiku vyznává 37 - 34 % dotázaných. Obě činnosti tak uzavírají pětici nejoblíbenějších aktivit během volného času respondentů.

Muzeum v přírodě a jeho okolí umožňuje realizaci výše uvedených druhů cestovního ruchu.

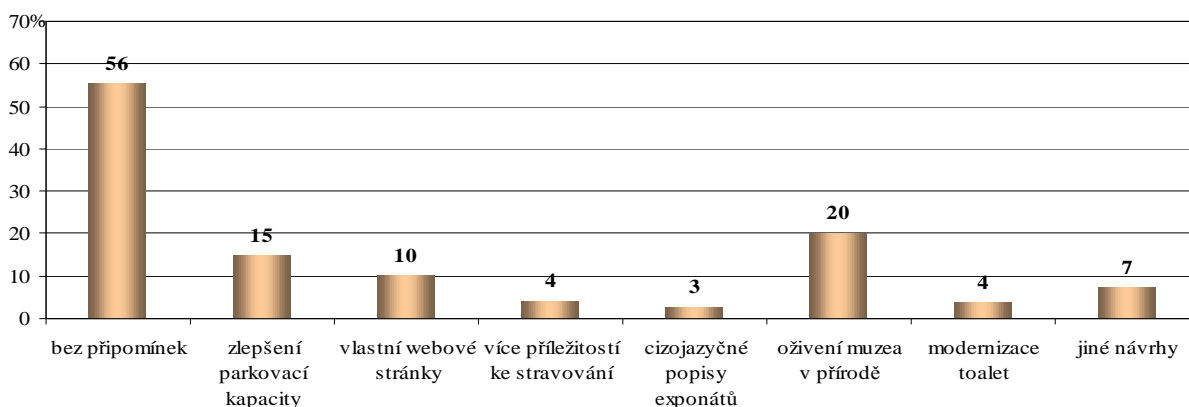
Graf č. 8 Pozitivní vnímání muzea v přírodě

Zdroj: vlastní šetření

Nejvíce účastníci dotazníkového šetření oceňovali interiérové expozice. Během kulturního programu Bramborová sobota je oslovila zejména výstava ve statku z Mokrých Lhot, která přibližovala lidové rodinné obyčeje z období 19. až 20. století. Pozitivně byla vnímána také výstava „Vánoce na Veselém Kopci“. Lidové stavby a ukázky lidových řemesel zaujaly téměř polovinu dotázaných respondentů. Skoro třetina respondentů ocenila volbu tématu kulturního programu. Při akci Předvánoční jarmark si pozornost mnoha respondentů získalo folklórní vystoupení skupiny Baldrián z Pardubic. Během kulturního programu Bramborová sobota řada dotázaných uvítala příležitost ochutnat tradiční pokrmy připravené z brambor. Pětina oslovených návštěvníků pozitivně vnímala autentičnost prostředí muzea v přírodě. Oceňována byla i čistota areálu, odborný výklad zaměstnanců SLS Vysočina či organizace akce.

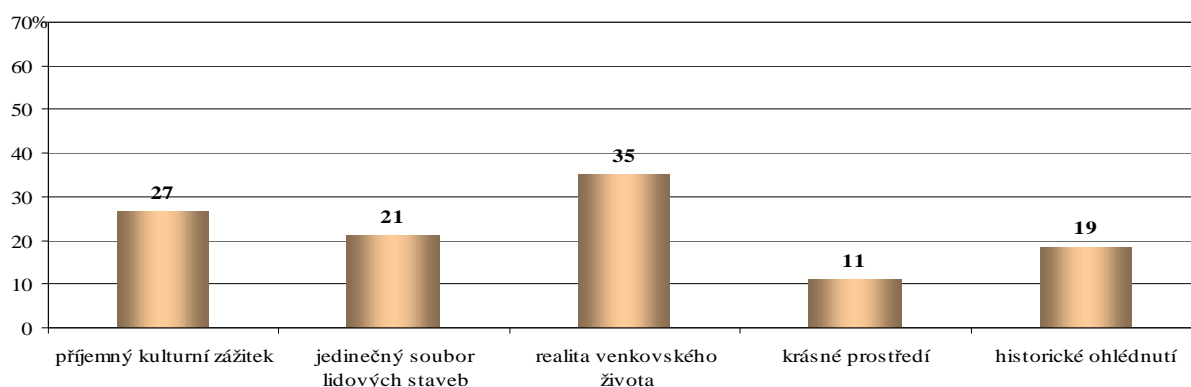
Graf č. 9 Připomínky a návrhy pro zlepšení služeb

Zdroj: vlastní šetření

Více než polovina oslovených návštěvníků neměla k muzeu žádné připomínky. Pětina respondentů navrhovala rozsáhlejší oživení muzea, například prostřednictvím „pobytu“ lidí v dobových krojích, ukázek lidových řemesel nebo zapojení návštěvníků do děje. Druhým nejčastěji uváděným doporučením bylo zlepšení zabezpečení parkovacích míst zejména během kulturních programů. 10 % dotázaných by uvítalo vlastní webové stránky muzea v přírodě. Navrhována byla i modernizace toalet, cizojazyčné popisy u exponátů, více příležitostí ke stravování během kulturního programu, apod.

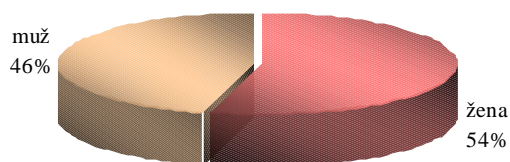
Graf č. 10 Doporučení návštěvy Veselého Kopce

Zdroj: vlastní šetření

Všichni oslovení by návštěvu muzea v přírodě Veselý Kopec doporučili svým známým. Více než třetina oslovených návštěvníků by argumentovala poznáním reality venkovského života. 27 % respondentů považuje návštěvu muzea za příjemný kulturní zážitek. Pětina dotázaných by muzeum doporučila, neboť představuje jedinečný soubor lidových staveb a pohled do minulosti. Desetina respondentů by známým doporučila krásné prostředí.

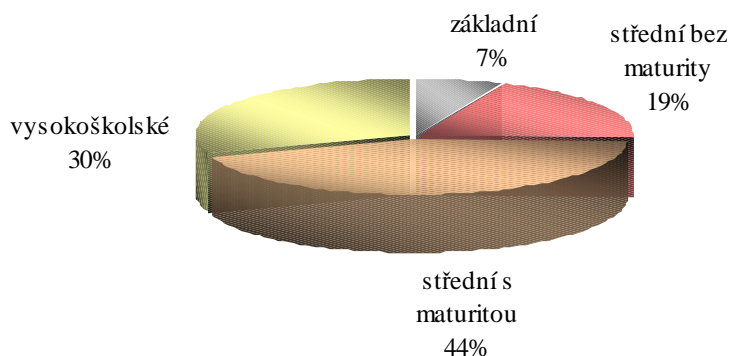
Graf č. 11 Struktura respondentů z hlediska pohlaví

Zdroj: vlastní šetření

Z hlediska pohlaví je struktura respondentů relativně vyrovnaná, neboť 54 % dotázaných tvořily ženy a 46 % muži.

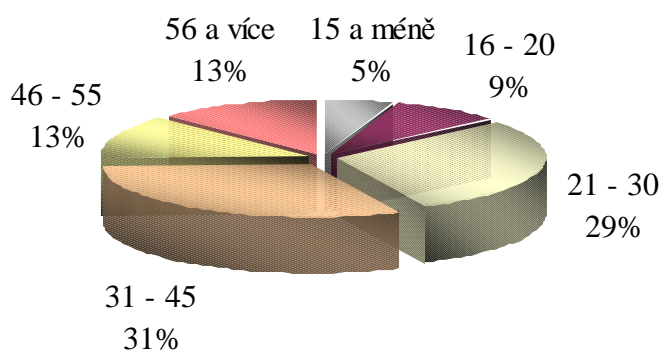
Graf č. 12 Struktura respondentů podle vzdělání

Zdroj: vlastní šetření

Z hlediska struktury dosaženého vzdělání bylo osloveno nejvíce respondentů se středoškolským vzděláním ukončeným maturitou (tj. 44 %). Téměř jednu třetinu tvořili dotázaní s vysokoškolským vzděláním. Necelá pětina respondentů absolvovala střední školu bez maturity. 7 % dotázaných mělo základní vzdělání, což bylo zpravidla způsobeno pouze nízkým věkem respondentů.

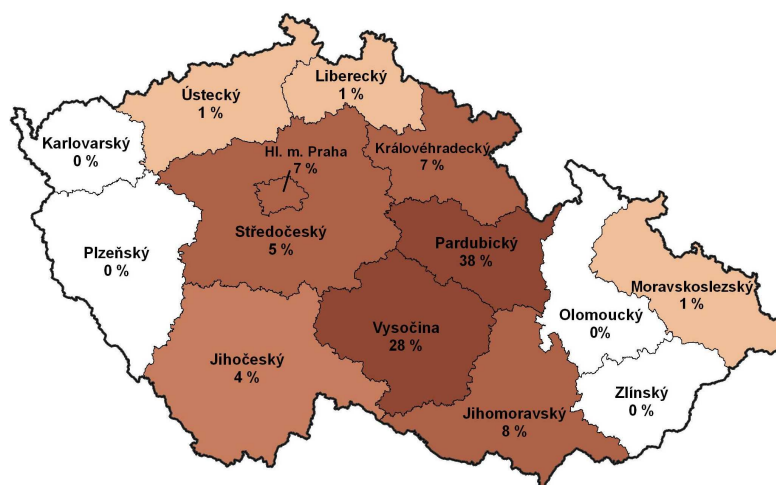
Graf č. 13 Věková struktura respondentů

Zdroj: vlastní šetření

Mezi respondenty převažovali lidé ve věku 21 až 45 let. Shodného podílu (tj. 13 %) dosáhla věková skupina 46 až 55 let a lidé ve věku 56 let a více. 9 % respondentů bylo ve věku 16 až 20 let. Návštěvníci mladší 15 let představovali početně nejmenší skupinu dotázaných.

Obrázek č. 6 Struktura respondentů z hlediska krajů

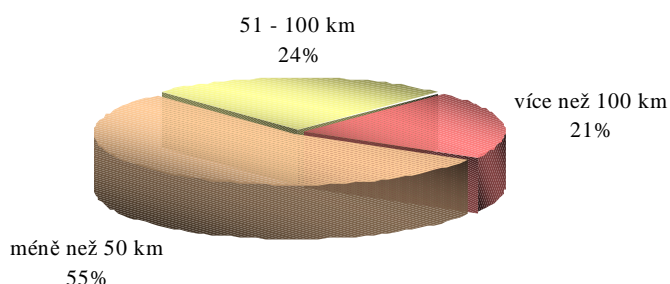

Zdroj: vlastní šetření

Z hlediska místa trvalého bydliště tvořili dominantní skupinu návštěvníci Pardubického kraje s 38 %. Více než čtvrtina dotázaných přijela na Veselý Kopec z Vysočiny. Výrazný podíl obou krajů je přirozeným důsledkem lokalizace památky.

Praha, Jihomoravský a Královéhradecký kraj dosáhly srovnatelného podílu mezi dotázanými (tj. 8 - 7 %). Podíl Středočeského (5 %), Jihočeského (4 %), Ústeckého (1 %), Libereckého (1 %) a Moravskoslezského kraje (1 %) byl minimální. Zbylé kraje nebyly mezi dotázanými zastoupeny.

Graf č. 14 Struktura respondentů z hlediska vzdálenosti trvalého bydliště

Zdroj: vlastní šetření

Z hlediska vzdálenosti trvalého bydliště dominuje skupina návštěvníků, kteří přijeli ze vzdálenosti menší než 50 km (zpravidla Vysočina a Pardubický kraj). Téměř čtvrtina dotázaných přijela ze vzdálenosti 51 až 100 km (např. Jihlava, Kutná Hora, Hradec Králové). Pětinu respondentů tvořili návštěvníci z míst vzdálených více než 100 km (např. Brno, Praha, Česká Lípa, Liberec, Nový Jičín).

7 Opatření ke zlepšení situace

7.1 Vstupné

Muzeum v přírodě Veselý Kopec uplatňuje v rámci cenové politiky strategii diferenčních cen. Základní vstupné je stanoveno ve výši 40 Kč. U několika tržních segmentů aplikuje správa SLS Vysočina snížené vstupné, které činí 25 Kč. Do této skupiny patří žáci, studenti, senioři a zdravotně postižení lidé. Snížené vstupné mají také organizované skupiny dětí do 6 let (tj. 20 Kč). Při kulturních akcích se vybírá příplatek ve výši 10 Kč. Z platby vstupu do muzea jsou vyloučeny děti do 6 let v doprovodu rodičů.

Vlastní dotazníkové šetření spolu s průzkumem SLS Vysočina realizovaném v letech 2004 a 2005 prokázalo, že rodiny s dětmi a skupiny (přátel, známých, členů sdružení) představují z hlediska návštěvnosti muzea významný segment. Vzhledem k této skutečnosti by bylo vhodné zavést rodinné a skupinové vstupné. Návrh vstupného je prezentován v následující tabulce.

Tabulka č. 6 Vstupné pro segment rodiny s dětmi a skupiny

Rodinné vstupné	2 dospělý a 2 děti ve věku 6 až 15 let	110 Kč (15% sleva)
Skupinové vstupné	min. 15 osob (mimo školy)	30 Kč/osoba (15% sleva)

Pozn. Při konání kulturního programu navýšení vstupného o příplatek 10 Kč na osobu.

Zdroj: vlastní zpracování

Muzeum v přírodě Veselý Kopec je jedním z expozičních celků SLS Vysočina. V rámci anketního šetření, které správa SLS Vysočina realizovala v letech 2004 a 2005, bylo zjištěno, že pouhá třetina dotázaných navštívila kromě Veselého Kopce také ostatní expozice SLS Vysočina (Betlém, Svobodné Hamry). Ke zlepšení situace by mohla přispět společná vstupenka expozic SLS Vysočina. V tabulce č. 7 je vyjádřena její cenová výše z hlediska jednotlivých segmentů.

Tabulka č. 7 Společná vstupenka expozic SLS Vysočina

Základní (dospělí)	65 Kč (vstup do expozice Svobodné Hamry zdarma)
Snížená (žáci, studenti, senioři, ZTP)	40 Kč (vstup do expozice Svobodné Hamry zdarma)

Pozn. Při konání kulturního programu v expozičním celku Veselý Kopec příplatek 10 Kč na osobu.

Zdroj: vlastní zpracování

Vlastní dotazníkové šetření prokázalo, že čtvrtina návštěvníků kulturních programů navštěvuje muzeum několikrát do roka zejména během těchto akcí. Pro tento segment návštěvníků by bylo vhodné zavést permanentku na 3 jakékoli kulturní programy v průběhu sezóny. Návrh její cenové výše z pohledu jednotlivých segmentů je uveden v následující tabulce.

Tabulka č. 8 Permanentka na kulturní programy

Základní (dospělí)	120 Kč (vyloučen příplatek u kulturních programů)
Snížená (žáci, studenti, senioři, ZTP)	75 Kč (vyloučen příplatek u kulturních programů)

Zdroj: vlastní zpracování

7.2 Vlastní webová stránka

Do začátku návštěvnické sezóny roku 2008 by měla být spuštěna webová stránka SLS Vysočina, v rámci které bude prezentován expoziční celek Veselý Kopec, Betlém - Hlinsko a Svobodné Hamry.

Z hlediska komunikace se stávajícími a potenciálními návštěvníky muzea v přírodě Veselý Kopec by měla webová stránka obsahovat:

- ❖ historii muzea
- ❖ informace o jednotlivých objektech v areálu muzea
- ❖ provozní dobu muzea
- ❖ ceník služeb (vstupné, parkovné)
- ❖ přehled výstav pro daný rok (termín konání, stručný popis)
- ❖ přehled kulturních akcí (termín konání, program, cílové skupiny, rezervační formulář v případě omezené kapacity akce)
- ❖ aktuality vztahující se k expozici
- ❖ navigaci z hlediska jednotlivých dopravních prostředků
- ❖ informace o nabídce stravovacích a ubytovacích služeb v okolí muzea s uvedením kontaktních údajů
- ❖ fotogalerii (vhodné použít fotografie s návštěvníky - fotogalerie nepůsobí staticky)
- ❖ virtuální prohlídku
- ❖ kontaktní údaje na správu SLS Vysočina (adresa, telefon, fax, e-mail)
- ❖ kontaktní údaje na průvodkyně v muzeu (telefon)
- ❖ knihu návštěv (diskuse návštěvníků, nutná reakce správy SLS Vysočina na příspěvky)

- ❖ anketu ve formě dichotomické či trichotomické otázky s týdenní frekvencí obměny (kontinuální zpětná vazba přispívá k poznání návštěvníků a k přizpůsobení nabídky produktů muzea)
- ❖ odkazy na webové stránky věnující se problematice lidové kultury a prezentaci Hlinecka
- ❖ zajímavosti v okolí muzea (památky, chráněná území, kulturní a sportovní zařízení)
- ❖ datum poslední aktualizace webových stránek
- ❖ ukazatel počtu návštěvníků webové stránky
- ❖ cizojazyčné verze prezentovaných informací

7.3 Tvorba produktů cestovního ruchu

Dotazníkové šetření prokázalo, že aplikování event marketingu v produktech muzea je návštěvníky hodnoceno pozitivně. Eventy v podobě kulturních programů umožňují návštěvníkům zprostředkovat daná témata často ve velmi širokých souvislostech. Prostřednictvím ukávek lidových řemesel, degustace tradičních pokrmů či vystoupení folklórních souborů působí muzeum na emoce návštěvníků a tím vytváří pozitivní asociace spojené s expozicemi. Event marketing lze uplatnit i v rámci běžných prohlídek, například ve formě vyzkoušení si určité činnosti s asistencí průvodce či lidového řemeslníka, provozem některých exponátů, aj.

Správa SLS Vysočina se v produktech muzea v přírodě Veselý Kopec orientuje zejména na širokou veřejnost, s konkrétní nabídkou produktu oslovila prozatím segment škol. V budoucnu by bylo vhodné rozšířit nabídku muzea o produkty zaměřené na konkrétní cílové skupiny účastníků cestovního ruchu. Z hlediska návštěvníků jsou velmi perspektivní například rodiny s dětmi, neboť u dětí lze předpokládat opakovanou návštěvu v případě spokojenosti s průběhem prohlídky. Vhodný segment představují také handicapovaní návštěvníci, kteří jsou v nabídce produktů cestovního ruchu mnohými organizacemi opomíjeni.

Zvýšení návštěvnosti jednotlivých expozic SLS Vysočina lze napomoci tvorbou balíčků služeb ve spolupráci s dalšími subjekty působícími na Hlinecku. Z pohledu muzea je nejdůležitějším pozitivem produktových balíčků - podpora prodloužení pobytu v destinaci (příležitost k návštěvě všech expozic), zvýšení průměrné tržby na návštěvníka a eliminace vlivu sezónnosti (využití kapacit expozic i mimo hlavní sezónu).

8 Návrhy produktů cestovního ruchu

8.1 Zlaté české ručičky

Termín konání: Mezinárodní den neslyšících (čtvrtá neděle v měsíci září)

Cílová skupina: handicapovaní - neslyšící a nedoslýchavý návštěvníci

Náplň programu: seznámení se s vybranými lidovými řemesly

Popis programu:

Neslyšící se seznámí prostřednictvím průvodcovského výkladu tlumočeného do českého znakového jazyka nebo znakované češtiny s jednotlivými expozicemi muzea v přírodě Veselý Kopec. Za odborné asistence lidových řemeslníků si vyzkouší drátenictví a několik textilních technik.

Cena produktu:

- ❖ *základní vstupné:* 50 Kč/osoba
- ❖ *snížené vstupné:* 35 Kč/osoba (držitelé průkazu ZTP, žáci, studenti, senioři)
- ❖ *vstupné zdarma:* tlumočící doprovod

Distribuce produktu: SLS Vysočina

Marketingová komunikace:

- ❖ pozvánka na vlastních webových stránkách SLS Vysočina
- ❖ příspěvek (např. formou pozvánky) do aktualit na www.ruce.cz (tj. Informačního portálu o světě Neslyšících)
- ❖ příspěvek (např. formou pozvánky) do novinek na www.ticho.cz
- ❖ inzerát v časopisu sluchově postižených GONG (vydavatel ASNEP - Asociace organizací neslyšících, nedoslýchavých a jejich přátel) a časopisu UNIE (vydavatel Česká unie neslyšících)
- ❖ zaslání písemné či elektronické pozvánky⁶ organizacím neslyšících v kraji Pardubickém, Královéhradeckém a v kraji Vysočina (seznam uveden v příloze 10)

Personální zajištění programu:

- ❖ *průvodcovské služby:* průvodci SLS Vysočina
- ❖ *tlumočnické služby:* vlastní v rámci skupiny návštěvníků nebo zprostředkované SLS Vysočina (např. Centrum zprostředkování tlumočnicků pro neslyšící při ASNEP)
- ❖ *prezentace a výuka lidových řemesel:* K. Gabesamová - textilní techniky (Pardubice), M. Hejduk - drátenictví (Hlinsko)

---

⁶ Pozn. Grafický návrh pozvánky prezentován v příloze 9.

Doporučení:

- ❖ spolupráce se studenty v průběhu přípravy a realizaci programu (např. studijní obor Čeština v komunikaci neslyšících - Univerzita Karlova v Praze, studijní obory v rámci speciální pedagogiky - Univerzita Hradec Králové, aj.)
- ❖ účast na programu nutné předem objednat z důvodu organizačního zajištění služeb
- ❖ při zájmu přesahujícím kapacitní možnosti zorganizovat akci opětovně v jiném termínu na základě individuální domluvy s případnými zájemci
- ❖ potenciální oslovení organizací neslyšících ve zbylých krajích České republiky
- ❖ tvorba speciálních programů i pro ostatní segmenty handicapovaných (např. modifikací produktu Zlaté české ručičky)

8.2 Jak se žilo bez...

Termín konání: první víkend v červenci

Cílová skupina: rodiče/prarodiče s dětmi

Náplň programu: poznání života a práce drobných rolníků bez využití elektřiny

Popis programu:

Rodiny se seznámí prostřednictvím průvodcovského výkladu v jednotlivých expozicích muzea v přírodě Veselý Kopec s činnostmi dřívější generace. Za odborné asistence lidových řemeslníků a průvodců SLS Vysočina bude mít každý člen rodiny příležitost vyzkoušet si některou z prezentovaných činností (např. zadělávání a pečení chleba, malování a sestavování dřevěných hraček, výroba původní střešní krytiny - šindele).

Cena produktu:

- ❖ *rodinné vstupné:* 150 Kč (2 dospělý a 2 děti ve věku 6 až 15 let)
- ❖ *základní vstupné:* 50 Kč/osoba
- ❖ *snížené vstupné:* 35 Kč/osoba (držitelé průkazu ZTP, žáci, studenti, senioři)
- ❖ *vstupné zdarma:* děti do 6 let v doprovodu rodičů

Distribuce produktu: SLS Vysočina

Marketingová komunikace:

- ❖ pozvánka na vlastních webových stránkách SLS Vysočina
- ❖ vložení záznamu o akci na oblíbené servery pro vyhledávání volnočasových aktivit (např. www.kudyznudy.cz, www.rodinnevylety.cz, www.vyletnik.cz, www.tipynavylet.cz, aj.)
- ❖ zpráva o akci České tiskové kanceláři

- ❖ zaslání písemné či elektronické pozvánky⁷ turistickým informačním centřům v kraji Pardubickém, Královéhradeckém, Jihomoravském a v kraji Vysočina

Personální zajištění programu:

- ❖ *průvodcovské služby*: průvodci SLS Vysočina
- ❖ *prezentace a výuka lidových řemesel*: Z. Bukáček - dřevěné hračky (Krouna), J. Pilný - výroba šindele (Hlinsko), průvodci SLS Vysočina

Doporučení:

- ❖ vyhlášení soutěže o „nejlepší výrobek“ v rámci jednotlivých prezentovaných činností (návštěvníci pozitivně vnímají ocenění v rámci kolektivu)
- ❖ potenciální oslovení turistických informačních center ve zbylých krajích České republiky
- ❖ spolupráce se studenty pedagogiky při tvorbě programu

8.3 Staročeský víkend

Termín konání: 5. - 7. září 2008

Cílová skupina: partnerské dvojice různého věku

Popis produktu:

Víkendový poznávací program zavede účastníky cestovního ruchu do kraje, na pomezí Železných a Žďárských vrchů, jehož krása se stala inspirací mnoha známým malířům. Prostřednictvím expozičních celků Souboru lidových staveb Vysočina se návštěvníci seznámí s prvky lidové kultury (tj. s lidovou architekturou, řemesly a zvykoslovím). Program zahrnuje také formy aktivního trávení volného času v podobě jezdeckví a pěší turistiky.

Program jednotlivých dnů:

1. den: příjezd do Svobodných Hamrů ve večerních hodinách, ubytování v původní roubené hospodě
2. den: prohlídka expozice lidového stavitelství na Veselém Kopci, kde od 10 - 15 hodin probíhá zajímavý kulturní program s názvem Posvícení, v průběhu kterého jsou návštěvníkům muzea prezentovány tradiční zvyky a jídla, chov včel a využití medu (oběd v hospůdce Na Vejměnkou), v odpoledních hodinách projížďka na koni malebnou krajinou
3. den: prohlídka expozice Svobodné Hamry, návštěva historické části města Hlinska - Betléma (oběd v hospodě U Sv. Huberta), odjezd v odpoledních hodinách

---

⁷ Pozn. Grafický návrh pozvánky prezentován v příloze 11.

Cena produktu: 1 145 Kč/osoba (výpočet uveden v tabulce č. 9)

- ❖ *zahrnuje:* 2x nocleh v penzionu, vstupné do všech expozičních celků SLS Vysočina, hodinovou projížďku na koni
- ❖ *nezahrnuje:* dopravu, stravování

Tabulka č. 9 Výpočet ceny víkendového programu pro 1 účastníka

Služby	Celkem
Ubytování: ❖ 2 noci ve 2lůžkovém pokoji - 400 Kč/noc	800 Kč
Vstupné: ❖ společná vstupenka SLS Vysočina - 65 Kč/osoba (expoziční Veselý Kopec, Betlém-Hlinsko, Svobodné Hamry) ❖ příplatek při kulturní akci Posvícení - 10 Kč/osoba (expoziční Veselý Kopec)	75 Kč
Jízda na koni: ❖ hodinová vyjížďka do terénu - 250 Kč/osoba ❖ zapůjčení jezdecké výstroje - 20 Kč (ochranná jezdecká přilba, aj.)	270 Kč
Cena programu pro 1 účastníka celkem	1 145 Kč

Pozn. Ceny platné k 1. 4. 2008.

Zdroj: vlastní zpracování

Poskytovatelé služeb:

Ubytovací a stravovací služby:

- ❖ Penzion Jonáš⁸
Svobodné Hamry 4, 539 01 Hlinsko
Tel: 777/315 045, 469/333 011, www.penzion-jonas.com

Stravovací služby v expozičních celcích SLS Vysočina:

❖ Hospoda Na Vejměnkou Veselý kopec, 539 01 Hlinsko Tel: 469/311 770, 469/313 405 E-mail: vejmenek@unet.cz	❖ Hospoda U Sv. Huberta Betlém 157, 539 01 Hlinsko Tel: 469/311 770, 469/313 405 E-mail: hubert@unet.cz

⁸ Pozn. vhodná předchozí rezervace, individuální zajištění polopenze.

Doplňkové služby:

- ❖ Soubor lidových staveb Vysočina
Příčná 350, 539 01 Hlinsko
Tel. a fax: 469/326 415
Veselý Kopec: 469/333 175
Betlém Hlinsko: 469/311 429
E-mail: sls.vysocina@atlas.cz

- ❖ Stáj Victory⁹
Svobodné Hamry, 539 01 Hlinsko
Tel: 736/716 549
www.stajvictory.ic.cz

Doporučení:

Vzhledem k tomu, že správa Souboru lidových staveb Vysočina není oprávněna prodávat produkty obsahující jiné než vlastní služby, lze doporučit předložení návrhu balíčku služeb spolupracujícím cestovním kancelářím (tj. CK SANTINI tour - Žďár nad Sázavou, CK Sluníčko - Brno, CK Nawrátil - Vídeň). Cestovní kanceláře mohou k distribuci produktu využít partnerské cestovní kanceláře a agentury. Ze strany účastníků cestovního ruchu jsou oblíbené tištěné reklamní materiály, záznamy na vlastních webových stránkách nebo na oblíbených serverech pro vyhledávání volnočasových programů (např. www.kudyznudy.cz, www.vychodni-cechy.info).

Poskytovatelé služeb zahrnutých v návrhu produktu mohou komunikovat s potenciálními návštěvníky destinace prostřednictvím vlastních webových stránek. Sdělení návrhu produktu však musí obsahovat upozornění případného zájemce, že balíček služeb je předmětem individuálního zajištění.

---

⁹ Pozn. projížďku na koních nutné rezervovat minimálně den dopředu (o prázdninách a o víkendech 2-3 dny předem), jezdí se od cca 10 do 18 hodin.

9 Závěr

Muzeum v přírodě Veselý Kopec je důležitou součástí kulturního dědictví České republiky, neboť představuje cenný pozůstatek způsobu, dovedností a kulturní vyspělosti našich venkovských předků. Postavení nejnavštěvovanější památky v Pardubickém kraji předurčuje expozičnímu celku Souboru lidových staveb Vysočina významnou roli v rozvoji cestovního ruchu destinace.

Cílem diplomové práce bylo provést analýzu současného stavu muzea v přírodě a v návaznosti na získaná primární a sekundární data doporučit opatření ke zlepšení situace a navrhnout produkty využívající potenciál muzea v cestovním ruchu.

Pro dosažení cíle práce bylo stanoveno několik hypotéz. V celém rozsahu se potvrdila hypotéza, která předpokládala, že většina cestovních kanceláří a agentur nedoceňuje potenciál muzea v přírodě Veselý Kopec v produktech cestovního ruchu. Muzeum se obává komercializace lidové kultury, a proto spolupráci samo neinicuje. Produkty cestovního ruchu uplatňující expozici lidového stavitelství na Veselém Kopci propojují atraktivitu kulturního a přírodního charakteru. Převažují produkty pro aktivní trávení volného času ve formě cyklotras a turistických tras, a tématické balíčky orientované na prohlídky zajímavostí Východních Čech.

Vlastní dotazníkové šetření prokázalo, že aplikování event marketingu v produktech muzea je návštěvníky hodnoceno pozitivně. Event marketing lze tedy považovat za vhodný nástroj ke zvýšení atraktivity muzea v přírodě z pohledu účastníků cestovního ruchu. Eventy v podobě kulturních programů umožňují muzeu zprostředkovat návštěvníkům daná témata často ve velmi širokých souvislostech. Prostřednictvím ukázek lidových řemesel, degustace tradičních pokrmů či vystoupení folklórních souborů působí muzeum na emoce návštěvníků a tím vytváří pozitivní asociace spojené s expozicemi. Event marketing je vhodné uplatnit i v průběhu klasických prohlídek.

S ohledem na výsledky terénního šetření lze předpokládat, že vlastní internetová prezentace přispěje ke zlepšení komunikace muzea se stávajícími a potenciálními návštěvníky. Prezentace muzea prostřednictvím vlastních webových stránek Souboru lidových staveb Vysočina má svá pozitiva, neboť význam internetu jako komunikačního média stále roste.

Správa Souboru lidových staveb Vysočina se v produktech muzea v přírodě Veselý Kopec orientuje zejména na širokou veřejnost, s konkrétní nabídkou produktu oslovila prozatím

segment škol. Rozšíření nabídky muzea o produkty zaměřené na konkrétní cílové skupiny účastníků cestovního ruchu je z hlediska jeho budoucího vývoje důležité. Velmi perspektivní skupinu návštěvníků tvoří rodiny s dětmi, neboť u dětí lze předpokládat opakovanou návštěvu v případě spokojenosti s průběhem prohlídky. Vhodný segment představují také handicapovaní návštěvníci, kteří jsou v nabídce produktů cestovního ruchu mnohými organizacemi opomíjeni.

Na základě výsledků terénního šetření lze doporučit nové alternativy vstupného do muzea, tj. rodinné a skupinové vstupné, permanentku na 3 jakékoli kulturní programy v průběhu sezóny a společnou vstupenku do všech expozic Souboru lidových staveb Vysočina. Navržené alternativy reagují na skladbu návštěvníků a jejich zvyklosti (tj. opakované návštěvy kulturních programů, nízká návštěvnost expozice ve Svobodných Hamrech a Betlému - Hlinsko v porovnání s muzeem v přírodě Veselým Kopcem).

10 Summary

The outdoor museum Veselý Kopec counts among particularly important cultural heritage of the Czech Republic for being a valuable remainder of the ways, skills and cultural advancement of our ancestors in provincial areas. The position of being the most visited landmark in the Pardubice region determines a significant role of the exposition complex of rural architecture Soubor lidových staveb Vysočina in the tourism development in the destination.

The objective of the thesis was to analyze the current situation of the outdoor museum, and based upon the gathered primary and secondary data, to evaluate, consider and recommend new options and steps leading to improvement of the current situation. The final aim was to consider and propose new products, efficiently utilizing the potential of the museum in tourism.

Several hypotheses were established to achieve the objective. The hypothesis presuming that the majority of travel agencies and tour operators underestimates the potential of the outdoor museum Veselý Kopec in tourism products was confirmed to its full extent.

Tourism products comprising the Veselý Kopec exposition of rural architecture interconnect the attractions of both cultural and natural character. Dominant are such products that offer active leisure time spending in the form of cycling and touristic routes, or theme packages, focusing on sightseeing in East Bohemia region.

The questionnaire evaluation proved the application of event marketing in the products of the museum to be positively accepted by the visitors. Therefore, event marketing can be considered as a suitable instrument in the museum attraction enhancement in connection with the tourism participants' acceptance of such instrument.

Regarding the results of the field research, it can be assumed that the internet presentation of the museum will contribute to the improvement in the promotion and communication targeting both current and potential visitors.

The exposition complex Soubor lidových staveb Vysočina authorities focus mainly on general public in forming the museum Veselý Kopec products. Specific products have been offered only to the youth segment, i.e. educational institutions. The enhancement of the product offer addressing specific target groups in tourism is particularly important in future development of the museum. Families with children present very perspective group of visitors, which is mainly determined by the fact, that children play important role

in repeating visits depending on the level of their contentment with the program. Another suitable segment is presented by handicapped visitors, who are often left out in the tourism organizations product offers.

Based upon the field research results, new alternatives for museum admission fees can be proposed (i.e. family and group entrance fee, a pass for a set of 3 selected seasonal cultural programs and a ticket allowing its owner to enter all expositions of the complex of rural architecture Soubor lidových staveb Vysočina). Proposed alternatives are based upon the visitor structure and visitors' behavior.

Key words:

tourism, outdoor museum, tourism product, event marketing, cultural tourism

11 Seznam použitých zdrojů

Odborné publikace

1. BUREŠ, P. Ochrana památek lidového stavitelství a vesnických sídel. In *555 památek lidové architektury České republiky*. 1. vydání. Praha: Kartografie Praha, 2000. 184 s. ISBN 80-7011-674-9.
2. DRÁPALA, D. Muzea v přírodě v systému prezentace tradiční lidové kultury. In *Problematika prezentace a medializace tradiční lidové kultury. Sborník příspěvků z 21. strážnického symposia konaného ve dnech 15. – 16. března 2006*. Strážnice: Národní ústav lidové kultury, 2006. s. 218-234. ISBN 80-86156-79-6.
3. FORET, M., FORETOVÁ, V. *Jak rozvíjet místní cestovní ruch*. 1. vydání. Praha: Grada Publishing, 2001. 178 s. ISBN 80-247-0207-X.
4. HESKOVÁ, M., et al. *Cestovní ruch*. 1. vydání. Praha: Fortuna, 2006. 223 s. ISBN 80-7168-948-3.
5. HORÁKOVÁ, H. *Strategický marketing*. 1. vydání. Praha: Grada Publishing, 2001. 150 s. ISBN 80-7169-996-9.
6. HRABÁNKOVÁ, M., HÁJEK, T. *Management cestovního ruchu*. 1. vydání. České Budějovice: Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích. Zemědělská fakulta, 2002. 82 s. ISBN 80-7040-580-5.
7. HRALA, V. *Geografie cestovního ruchu*. 4. upravené vydání. Praha: IDEA SERVIS, 2002. 173 s. ISBN 80-85970-36-8.
8. KESNER, L. *Marketing a management muzeí a památek*. 1. vydání. Praha: Grada Publishing, 2005. 304 s. ISBN 80-247-1104-4.
9. KIRÁLOVÁ, A. *Marketing destinace cestovního ruchu*. 1. vydání. Praha: EKOPRESS, 2003. 173 s. ISBN 80-86119-56-4.
10. KOTLER, P., ARMSTRONG, G. *Marketing*. Dotisk. Praha: Grada Publishing, 2006. 855 s. ISBN 80-247-0513-3.
11. LEDNICKÝ, V. *Technické památky v cestovním ruchu*. 1. vydání. Ostrava: VŠB-TU Ostrava, 2004. 126 s. ISBN 80-248-0611-8.
12. MALÁ, V. *CESTOVNÍ RUCH (Vybrané kapitoly)*. 1. vydání. Praha: Vysoká škola ekonomická, 1999. 83 s. ISBN 80-7079-443-7.
13. ORIEŠKA, J. Druhy cestovního ruchu. In HESKOVÁ, M., et al. *Cestovní ruch*. 1. vydání. Praha: Fortuna, 2006. Kapitola 1.4.1, s. 22-26.

14. PALÁTKOVÁ, M. *Marketingová strategie destinace cestovního ruchu. Jak získat více příjmů z cestovního ruchu*. Praha: Grada Publishing, 2006. 341 s. ISBN 80-247-1014-5.
15. PÁSKOVÁ, M., ZELENKA, J. *Výkladový slovník cestovního ruchu*. Praha: Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, 2002. 448 s.
16. RYGLOVÁ, K. *Cestovní ruch*. 1. vydání - dotisk. Brno: B.I.B.S., 2005. 67 s. ISBN 80-86575-92-6.
17. ŠINDLER, P. *Event marketing. Jak využít emoce v marketingové komunikaci*. 1. vydání. Praha: Grada Publishing, 2003. 236 s. ISBN 80-247-0646-6.

Odborné regionální publikace

18. ADÁMEK, K. V. *Lid na Hlinecku*. Praha: Archaeologická kommise při České akademii císaře Františka Josefa pro vědy, slovesnost a umění, 1900. 380 s.
19. KŘIVANOVÁ, M., HÁJEK, M. *Mikroregion Hlinecko II*. 2. rozšířené vydání. Sdružení obcí mikroregionu Hlinecko, 2006.
20. KŘIVANOVÁ, M., KRAMPEROVÁ, J. *30 LET SOUBORU LIDOVÝCH STAVEB VYSOČINA*. Hlinsko: Státní památkový ústav Pardubice - Soubor lidových staveb Vysočina, 2002
21. ŠTĚPÁN, L., VOJANCOVÁ, I. *VYSOČINA soubor lidových staveb a řemesel*. Pardubice: Krajské středisko státní památkové péče a ochrany přírody Východočeského kraje, 1985.

Odborné články

22. VANÍČEK, J., MARKVART, R. Skanzeny a cestovní ruch. *COT business*, září 2006, s. 32-33.

Elektronické zdroje

23. Agentura ochrany přírody a krajiny ČR. *Ústřední seznam ochrany přírody* [online]. [cit. 2008-03-10]. Dostupné z: <<http://drusop.nature.cz/>>.
24. *Areál kostela Nejsvětější Trojice v Kameničkách* [online]. [cit. 2008-01-17]. Dostupné z: <<http://www.kamenicky.com/>>.
25. Centrum Železných Hor. *Seznam cyklotras v okolí* [online]. [cit. 2008-03-30]. Dostupné z: <<http://www.czh.cz/mikro/seznamcyklo.htm>>.

26. Český statistický úřad - Pardubice. *Bilance obyvatel v obcích Pardubického kraje v roce 2006* [online]. c2008 [cit. 2008-02-03]. Dostupné z: <[http://www.pardubice.czso.cz/xe/edicniplan.nsf/t/0E0025890B/\\$File/13-530207q1r13.xls](http://www.pardubice.czso.cz/xe/edicniplan.nsf/t/0E0025890B/$File/13-530207q1r13.xls)>.
27. Český statistický úřad - Pardubice. *Demografická ročenka správních obvodů obcí s rozšířenou působností 1995 až 2006* [online]. c2008 [cit. 2008-02-12]. Dostupné z: <[http://www.czso.cz/csu/2007edicniplan.nsf/t/77003C92E5/\\$File/403007108.XLS](http://www.czso.cz/csu/2007edicniplan.nsf/t/77003C92E5/$File/403007108.XLS)>.
28. Český statistický úřad - Pardubice. *Charakteristika správního obvodu Hlinsko* [online]. c2008 [cit. 2008-03-07]. Dostupné z: <http://www.czso.cz/xe/redakce.nsf/i/charakteristika_spravniho_obvodu_hlinsko>.
29. Český statistický úřad - Pardubice. *Nezaměstnanost ve správních obvodech obcí s rozšířenou působností Pardubického kraje k 31. 12. 2006* [online]. c2008 [cit. 2008-03-04]. Dostupné z: <[http://www.pardubice.czso.cz/xe/edicniplan.nsf/t/0E00258904/\\$File/13-530207q1r6.xls](http://www.pardubice.czso.cz/xe/edicniplan.nsf/t/0E00258904/$File/13-530207q1r6.xls)>.
30. Český statistický úřad - Pardubice. *Syntetické hodnocení regionálních rozdílů* [online]. c2008 [cit. 2008-03-05]. Dostupné z: <[http://www.czso.cz/xe/edicniplan.nsf/t/A3003B18FB/\\$File/13-530706a0401.pdf](http://www.czso.cz/xe/edicniplan.nsf/t/A3003B18FB/$File/13-530706a0401.pdf)>.
31. Ekotoxa Opava s.r.o. *Koncepce ochrany přírody Pardubického kraje* [online]. [cit. 2007-11-14]. Dostupné z: <<http://www.pardubickykraj.cz/externi/ozpz/kop/text/analyza.pdf>>.
32. CHKO Žďárské vrchy. *Správa CHKO Žďárské vrchy* [online]. [cit. 2008-02-05]. Dostupné z: <<http://www.zdarskevrchy.ochranaprirody.cz>>.
33. CHKO Železné Hory. *Maloplošná zvláště chráněná území* [online]. [cit. 2008-03-14]. Dostupné z: <<http://www.zeleznehory.ochranaprirody.cz/index.php?cmd=page&id=1525>>.
34. CHKO Železné hory. *Správa CHKO Železné hory* [online]. [cit. 2008-03-11]. Dostupné z: <<http://www.zeleznehory.ochranaprirody.cz>>.
35. *Ležáky* [online]. [cit. 2008-02-18]. Dostupné z: <<http://www.lezaky.cz/cz/historie>>.
36. Národní informační a poradenské středisko pro kulturu. *Statistika kultury 2006*. [online]. [cit. 2008-01-24]. Dostupné z: <http://www.nipos-mk.cz/download/Statistika_kultury_2006.pdf>.
37. Národní památkový ústav. *Seznam nemovitých památek* [online]. [cit. 2008-02-13]. Dostupné z: <<http://monumnet.npu.cz/monumnet.php>>.

38. Obec Trhová Kamenice. *Památky* [online]. c2008 [cit. 2008-02-03]. Dostupné z: <<http://www.trhovakamenice.cz/clanek-30>>.
39. Oficiální internetové stránky města Hlinska. *Památky v Hlinsku a okolí* [online]. [cit. 2008-03-11]. Dostupné z: <<http://www.hlinsko.cz/mesto/cestovni-ruch-turistika-pamatky/pamatky>>.
40. Oficiální internetové stránky města Hlinska. *Židé v Železných horách* [online]. [cit. 2008-03-01]. Dostupné z: <<http://www.hlinsko.cz/mesto/cestovni-ruch-turistika-pamatky/turisticka-oblast-chrudimsko-hlinecko/2>>.
41. Památky Čech, Moravy a Slezska. *VYSOČINA - VESELÝ KOPEC* [online]. c1998-2006 [cit. 2007-11-12]. Dostupné z: <http://www.pametihodnosti.cz/pamatka/384/vysocina__vesely_kopec_skanzen.html>.
42. Pivovar Rychtář. *O pivovaru* [online]. [cit. 2008-03-01]. Dostupné z: <<http://www.rychtar.cz/cz/pivovar.html>>.
43. *Přírodní podmínky. Hlinecko* [online]. c2003 [cit. 2007-12-07]. Dostupné z: <http://www.hlinecko.cz/menu_priroda/menu_podminky.htm>.
44. Trhová Kamenice. *Příroda* [online]. c2008 [cit. 2008-02-22]. Dostupné z: <<http://www.trhovakamenice.cz/clanek-15>>.
45. Veselý Kopec. *Svatojánské Lázně* [online]. [cit. 2008-03-21]. Dostupné z: <<http://www.vesely-kopec.cz/mesto-hlinsko/svatojanske-lazne.php>>.
46. *Vysočina. Svatý Mikuláš* [online]. [cit. 2008-01-23]. Dostupné z: <<http://mesta.turistik.cz/vysocina-obec.htm>>.
47. *Zvláště chráněná území CHKO Žďárské vrchy* [online]. [cit. 2008-01-02]. Dostupné z: <<http://www.zdarskevrchy.cz/chko/>>.
48. *Židovské památky* [online]. [cit. 2008-03-11]. Dostupné z: <<http://www.vychodni-cechy.info/chrudimsko-hlinecko/>>.

Kartografické zdroje

49. *Cyklotrasy Hlinecko*. Sdružení obcí mikroregionu Hlinecko, 2003.
50. *Mikroregion Hlinecko: turistická mapa 1:60 000*. SHOCart: Vizovice, 2004. Pro Sdružení obcí mikroregionu Hlinecko.

Ostatní zdroje

51. ČSN EN 13809:2004
52. Interní materiály Souboru lidových staveb Vysočina

53. Propagační materiály Souboru lidových staveb Vysočina
54. Propagační materiály Sdružení obcí mikroregionu Hlinecko
55. Propagační materiály města Hlinska
56. Územní plán města Hlinska
57. Územní plán obce Miřetice

Seznam použitých zkratk

ASNEP - Asociace organizací neslyšících, nedoslýchavých a jejich přátel

CK - cestovní kancelář

ČTK - Česká tisková kancelář

ČSN EN - česká norma (ČSN) harmonizovaná s normou evropskou (EN)

EN - evropská norma

CHKO - chráněná krajinná oblast

ICOM - International Council of Museums

NIPOS - Národní informační a poradenské středisko pro kulturu

PP - přírodní památka

PR - přírodní rezervace

SOMH - Sdružení obcí mikroregionu Hlinecko

SLS Vysočina - Soubor lidových staveb Vysočina

UNESCO - United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization

UNWTO - United Nations World Tourism Organization

WTO - World Tourism Organization

ZTP - zvláště těžce postižený

Seznam tabulek, grafů a obrázků

Seznam tabulek

Tabulka č. 1 Hodnocení faktorů z hlediska výkonnosti a závažnosti	39
Tabulka č. 2 Hodnocení výkonnosti a závažnosti ve vzájemných souvislostech	39
Tabulka č. 3 Výsledek SWOT analýzy	42
Tabulka č. 4 Výsledky ankety SLS Vysočina (Veselý Kopec) v sezóně roku 2004	44
Tabulka č. 5 Výsledky ankety SLS Vysočina (Veselý Kopec) v sezóně roku 2005	46
Tabulka č. 6 Vstupné pro segment rodiny s dětmi a skupiny	58
Tabulka č. 7 Společná vstupenka expozic SLS Vysočina	58
Tabulka č. 8 Permanentka na kulturní programy	59
Tabulka č. 9 Výpočet ceny víkendového programu pro 1 účastníka	64

Seznam grafů

Graf č. 1 Zdroje informací	49
Graf č. 2 Způsob dopravy	50
Graf č. 3 Pravidelnost návštěvy	50
Graf č. 4 Hodnocení služeb	51
Graf č. 5 Průměrné hodnocení služeb v rámci jednotlivých kulturních programů	52
Graf č. 6 Opakovanost návštěvy	53
Graf č. 7 Volnočasové aktivity	53
Graf č. 8 Pozitivní vnímání muzea v přírodě	54
Graf č. 9 Připomínky a návrhy pro zlepšení služeb	54
Graf č. 10 Doporučení návštěvy Veselého Kopce	55
Graf č. 11 Struktura respondentů z hlediska pohlaví	55
Graf č. 12 Struktura respondentů podle vzdělání	56
Graf č. 13 Věková struktura respondentů	56
Graf č. 14 Struktura respondentů z hlediska vzdálenosti trvalého bydliště	57

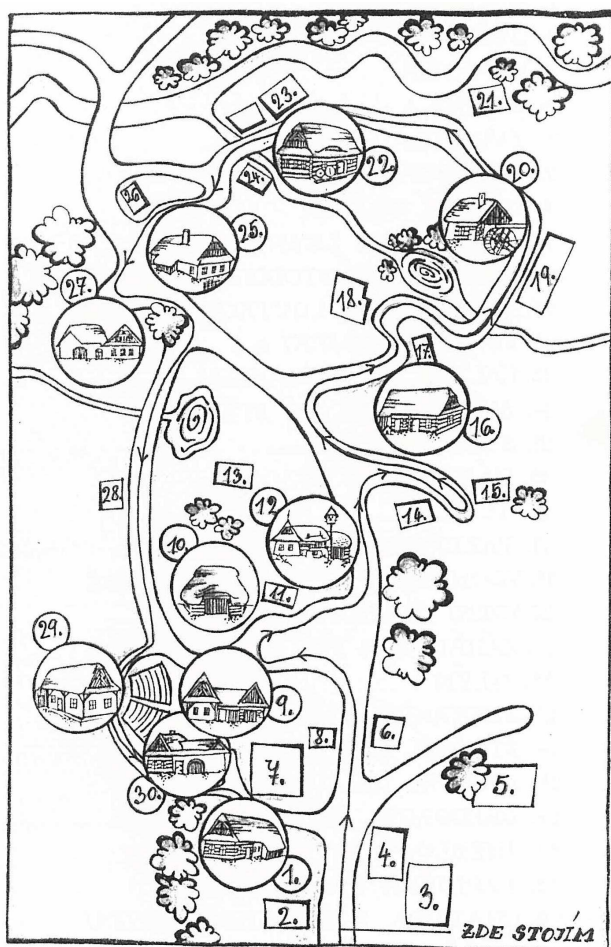
Seznam obrázků

Obrázek č. 1 Mapa Hlinecka	13
Obrázek č. 2 Orientační mapa turistických cest a cyklotras v Mikroregionu Hlinecko	36
Obrázek č. 3 Matice závažnost/výkonnost	40
Obrázek č. 4 Matice příležitostí	41
Obrázek č. 5 Matice ohrožení	42
Obrázek č. 6 Struktura respondentů z hlediska krajů	57

Seznam příloh

1. Příloha: Muzeum v přírodě Veselý Kopec
2. Příloha: Leták SLS Vysočina ke kulturnímu programu „Bramborová sobota“
(*volně vložená*)
3. Příloha: Leták SLS Vysočina k výstavě „Vánoce na Veselém Kopci“ (*volně vložená*)
4. Příloha: Program SLS Vysočina pro rok 2008 (*volně vložená*)
5. Příloha: Seznam ubytovacích zařízení na Hlinecku
6. Příloha: Seznam stravovacích zařízení na Hlinecku
7. Příloha: Tématické výstavy a kulturní programy SLS Vysočina
8. Příloha: Dotazník
9. Příloha: Návrh pozvánky k produktu „Zlaté české ručičky“
10. Příloha: Organizace pro neslyšící a nedoslýchavé ve vybraných krajích ČR
11. Příloha: Návrh pozvánky k produktu „Jak se žilo bez...“

Příloha 1 Muzeum v přírodě Veselý Kopec

Legenda:

1. Usedlost z Hlinecka - obytná část
2. Špýchar
3. Ovčín
4. Výměnek
5. Stodola - soukromý objekt
6. Zvonička z Jeníkova
7. Čtyřboká stodola
8. Prasečí chlívek
9. Usedlost z Lezníku
10. Polygonální stodola ze Sádku
11. Maringotka loutkového divadla
12. Soukromý objekt čp. 4
13. Haltýř se studánkou
14. Suška ovoce ze Stříteže
15. Suška lnu - pazderna
16. Hájěnka z Kozojed
17. Včelín
18. Pazderna z Kameniček
19. Vodní pila z Dolní Sloupnice
20. Vodní olejna z Damašku
21. Záhřívka z Přívratu
22. Mlýn
23. Sekernická dílna
24. Stupník na tlučení třísla
25. Mičkova chalupa z Herálce
26. Gregorova dílna z Herálce
27. Usedlost z Mokré Lhoty
28. Kaplička ze Rváčova
29. Chalupa z Dolního Újezdu
30. Výměnek ze Širokého Dolu

1. Usedlost z Hlinecka

Zemědělská usedlost s typickou hromadnou zástavbou dvora, obklopeného samostatnými objekty převážně z 18. století. Dvorem prochází veřejná cesta.

Obytná část je účelovou kopií chalupy z Hlinecka. Využívá se jako provozní zázemí.

2. Špýchar

Špýchar byl přenesen ze Stanu u Hlinska. Představuje ukázkou typické hospodářské stavby minulosti v oblasti Českomoravské vrchoviny a Železných hor. Špýchar je umístěn proti oknům světnice obytného domu. Sloužil jako zásobárna obilí i jako sklad různého nářadí.

3. Ovčín

Ovčín, umístěný nad výměnkem, pochází z 18. století a byl přenesen z Hradiště u Nasavrk. Otevřená část sloužila jako přístřešek pro ovce přes léto, do uzavřené části byly ovce ustájeny přes zimu. Pod jeho přístřeší se ukládalo i zemědělské nářadí.

4. Výměnek

Výměnek s chlévem byl přenesen z Možděnice. Výměnkáři jej obývali pouze od jara do podzimu, neboť nemá možnost vytápění. Na zimní období se stěhovali k mladým. Obytná část výměnku je s chlévem propojena úzkým okénkem, které sloužilo jednak k pozorování a jednak jako otvor, jímž proudilo do obytné části živočišné teplo.

5. Stodola

Byla postavena na místě původní roubené stodoly v roce 1861. Ve štítě je zdobena větracími otvory, výklenky, datováním s nápisem psaným černou barvou přímo na omítce.

6. Zvonička z Jeníkova

Objekt představuje ukázkou drobné návesní zvoničky Hlinecka. Zvoničky se objevují na českých vesnicích v polovině 18. století v souvislosti s příkazem císařovny Marie Terezie, který nařizoval ohlášení poplachu úderem na zvon.

7. Čtyřboká stodola

Čtyřboká stodola je ukázkou typické stodoly z Hlinecka. Byla přenesena z Krouny za Hlinskem. Pochází z 18. století. Stodola s mlatem a dvěma přístodůlky má výrazně nadvýšený vjezd a je neprůjezdná. Ve stodole je umístěno nářadí na úpravu půdy a zpracování zrní.

8. Prasečí chlívek

Prasečí chlívek z Jančouru je drobnou hospodářskou stavbou volně uzavírající dvůr.

9. Usedlost z Lezníku

Usedlost reprezentuje typickou čtyřbokou zástavbu dvora z Poličska. Dvorek je ze všech stran zastavěn na sebe navazujícími budovami se sýpkou a pavláčkou nad vjezdem. Expozice této usedlosti dokumentuje život a práci menšího rolníka z poloviny 19. století. Ve světnici je umístěn tkalcovský stav datovaný rokem 1830 a další nářadí potřebné ke tkaní ze lněného vlákna. V síni pod komínem se vařilo na otevřeném ohni, kamna sloužila pouze k vyhřívání světnice. Vpravo je komora k ukládání potravin, šatstva i ke spaní.

10. Polygonální stodola ze Sádku

Polygonální roubená stodola byla na Veselý Kopec přenesena ze Sádku u Poličky. Na původním místě stála asi od druhé poloviny 17. století. Uvnitř stodoly je expozice starých venkovských povozů. Objekt je počtem čtrnácti boků ojedinělý. Má mírně nadvýšený vjezd a je neprůjezdný.

11. Maringotka loutkového divadla

Maringotka patřila rodině Vojtěcha Kopeckého, potomka legendárního Matěje Kopeckého. Vojtěch Kopecký se svojí manželkou Marií, a později i s dětmi, hrál klasické loutkové hry ve vesnicích až do 60. let minulého století. Od konce 30. let sloužila maringotka jako „dětský pokoj, protože pan Kopecký zakoupil další větší maringotku, která byla kuchyní, ložnicí a pokojem.

12. Soukromý objekt čp. 4

Roubená usedlost pochází pravděpodobně ze začátku 17. století. Jedná se o nejstarší dochovanou usedlost na Hlinecku. Od 18. století patřila vrchnosti ve Svobodných Hamrech jako „poloviční grunt“. V obytné části je jediná vytápěná světnice, síň a komora. Hospodářskou část tvoří chlévy, nad nimiž jsou prostorné, pravděpodobně chmelařské komory spojené pavláčkou. Nad komorami se nachází sýpka na obilí. Hospodářské křídlo končí stodolou krytou doškem, která stávala až do roku 1877 kolmo k cestě a bránila volnému průjezdu. Proto byla v uvedeném roce pootočena párem volů do dnešní polohy.

13. Haltýř se studánkou

Haltýř je rouben a skládá se ze dvou prostorů. V otevřené části je studánka, v části zamykatelné dřevěným zámek vlastní haltýř. Zde se na dřevěném roštu ve vodě chladily potraviny (hlavně mléko).

14. Suška ovoce ze Stříteže

Suška na ovoce pochází z počátku 19. století ze Stříteže u Skutče. Ovoce se sušilo na dřevěných rostech uložených nad vodorovným výhřevným kanálem. Na Hlinecku, kde bylo ovoce méně, se sušovalo pouze v pecích na chleba a na kamnech.

15. Suška lnu - pazderna

Původní pazderna stávala na Veselém Kopci do roku 1910. Nynější je sem přenesena od Daleckých ze Všeradova. Suška lnu je vybavena původním nářadím na zpracování lnu (drhleny, trdlíce, vohle) a na zpracování lněného semene (valach). Pazderny sloužily také k bydlení nejhudších vrstev venkovských rodin. Ještě ve 20. letech minulého století v této sušce žila devítičlenná rodina. Sušení lnu se v pazderně provádělo do roku 1918.

16. Hájenka z Kozojed

Hájenka z konce 18. století byla přenesena z Kozojed u Chrudimi, kde ji obýval hajný Auersperského panství. Objekt představuje typický tříprostorový dům se světnicí, síní a komorou. Vzadu je chlév se samostatným vchodem.

17. Včelín s několika druhy úlů doplňuje hájenku.

18. Pazderna z Kameniček

Chaloupka bezzemka z konce 18. století je kopií objektu z Kameniček. Původně byla využívána jako suška lnu. S nástupem manufakturních sušek na konci 19. století sloužila jako obydlí nejhudším vrstvám vesnického obyvatelstva.

19. Vodní pila z Dolní Sloupnice

Vodní pila zvaná jednuška či horizontálka stála na původním místě v blízkosti mlýna od roku 1854. Poháněna byla jedním vodním kolem a od roku 1934 turbínou z mlýna. Jediný řezný list je umístěn vodorovně, což mělo oproti pilám se svislým listem tu výhodu, že mohl řezat na obě strany i klády s velkým průměrem. Posun vozíku s kládou je zajišťován poměrně složitým zařízením pomocí převodů a spojek. Na původním místě pila pracovala do roku 1950.

20. Vodní olejna z Damašku

Vodní olejna z Damašku u Pusté Rybné je z konce 18. století. Pohon vodním kolem zajišťoval zvedání stup na drcení lněného semene, které se pak ohřívalo a mačkalo v mohutném ručním vřetenovém lisu. Vodní síla byla dále využívána k pohonu zemědělských strojů (mlátička a šrotovník). Olejna byla na původním místě v provozu do roku 1936.

21. Záhřivka z Přívratu

Roubená stavba pochází z první poloviny 19. století. Objekt sloužil k bělení lněného plátna.

22. Mlýn

Mlýn z Oldřetic u Skutče pocházející ze 17. století odpovídá svým typem a rozměry původnímu veselokopeckému mlýnu. Mlýn má jedno obyčejné „české“ složení, poháněné kolem na vrchní vodu z náhonu od Jančourského potoka. Při mlecím zařízení je stoupa na výrobu krup. S mlýnicí sousedí šalanda, která v malých mlýnech byla zároveň dílnou. Obytná část mlýna sestává ze světnice s chlebovou pecí a kamny, z komory a černé kuchyně.

Varna povidel z Klešic u Heřmanova Městce je k mlýnu připojena tak, jako na původním místě, kde pracovala do roku 1929. Pomocí dřevěné transmise se uvádí do pohybu míchadla ve třech kotlích.

23. Sekernická dílna

Sekernická dílna sekerníků Vondráčků z Dachova je uložena do roubené kolny z Oldřetic. V dílně se nachází šestiramenný kříž „štok“ na výrobu vodních a palečních kol, dřevoobráběcí šlapací soustruh, hoblice, obřeznice a dřevěný kufřík pro drobné nářadí se jménem Jana Vondráčka. Dílna byla používána do 50. let minulého století.

24. Stupník na tlučení třísla

Stupník byl na Veselý Kopec přenesen z Klešic u Heřmanova Městce. Jeho chod zajišťoval speciálně kovaný řetěz, který přenášel pohyb ze hřídele mlýnského kola na hřídel stupníku. Tři stoupy dole okované, tloukly suchou smrkovou kůru, která byla dodávána koželuhům. Koncem 19. století bylo toto zařízení modernizováno tím, že na půdě kůru řezala soustava kotoučových pil, mezi nimiž byly ozubce k trhání kůry. Stupník pracoval do začátku minulého století.

25. Mičkova chalupa z Herálce

Typické stavení drobného zemědělce z Horácka, kde v jednoduché dispozici pod jednou střechou jsou všechny potřebné obytné a hospodářské prostory. Dům je datován rokem 1821. Obytná část sestává z větší a menší světnice, za síní je komora a chlév přístupný ze sítě a z velkého přístavku, ve kterém byl mlat. Snopy obilí, seno a sláma se ukládaly na prostornou půdu. Pod hřebenem střechy se nachází ještě další prostor oddělený bedněním - sýpka na obilí. Usedlost je vybavena zařízením převážně z první čtvrtiny minulého století.

26. Gregorova dílna z Herálce

Truhlářská dílna je stavební kopií Gregorovy dílny z Herálce. Byla postavena kolem roku 1940. Objekt představuje ukázkou skromné dílny výrobce tehdy běžně používaného dřevěného nářadí (hrábě, valchy, lopaty, apod.).

27. Usedlost z Mokré Lhoty

Usedlost je selským statkem z poloviny 18. století. Tvoří ji velké obytné stavení z opukového kamene se síní, světnicí, kuchyní a bývalou černou kuchyní s chlebovou pecí. Součástí stavení jsou rozsáhlé klenuté chlévy, přestavěné v polovině 19. století.

29. Chalupa z Dolního Újezdu

Dům bezzemka z Dolního Újezdu na Litomyšlsku je kopií původního objektu datovaného rokem 1737. Roubený dům s omazanými stěnami, podstávkou a šikmým trémovým stropem ve světnici, má archaický sedlový portálek dveří do horní komory a dveře sbíjené dřevěnými hřebíky a zavěšené „na žabku“, tj. bez pantů.

30. Výměnek ze Širokého Dolu - Hospoda Na Vejměnkou

Zdroj: prameny 21, 41 a 53 v přehledu použitých zdrojů

Příloha 5 **Seznam ubytovacích zařízení na Hlinecku**

OBEC	UBYTOVACÍ ZAŘÍZENÍ	KONTAKT
Hlinsko	Hotel Styl	469/311 532
	Hospoda U Sv. Huberta	469/311 770
	Motel Čertovina	469/313 168, 603/349 646
	Penzion Betlém	469/311 770, 775/131 888
	Penzion Bella	603/349 646
	Penzion Zlatá Studna	469/314 638
	Penzion, apartmá	469/311 938, 608/081 180
	Ubytování U Toma	605/324 994, 604/112 658
	Ubytování v soukromí - pí Fialová	469/311 141, 606/934 944
	Ubytování v soukromí - Z. Beránková	737/278 405
	Ubytování v soukromí , Nerudova ulice	469/313 026, 608/069 090
	Ubytovna Hlinsko	469/311 487
LEVEL Hlinsko - ubytovna	469/326 311	
Kameničky	Penzion Sirius	726/100 887, 604/702 131
Krouna	Jiří Pešek, Čachnov (v soukromí)	469/341 183, 776/683 087
	Stanislav Kučera (v soukromí)	736/125 435, 721/627 369
Miřetice	Penzion Na Majlantě	775/960 660, 607/807 417
Svratouch	Rekreační středisko Karlštejn	602/529 361
	Penzion, camping "Náš sen"	566/662 410, 737/743 982
	Penzion - Dana Kynclová	566/662 440
	Penzion Naděje, chatová osada	566/662 305
	Stará pošta	605/564 906
Trhová Kamenice	Penzion-restaurace Hluboká	606/230 502, 720/475 370
	Hotel Slavie	469/333 226, 608/967 663
	Letní tábor Sluníčko	469/333 229
	Letní tábor Chrudimka	469/333 234
	Letní tábor Vlněnka, Hluboká	469/321 702
Včelákov	Penzion Zámeček - Dolní Babákov	469/344 047, 777/835 824
	Bezobslužný penzion M.Zrebená, Bystřice	469/344 369
	Ubytování v soukromí - H.Pelikánová	469/344 387
	Ubytování v soukromí - J.Hnízdilová	466/513 396
Vysočina	Penzion Jonáš, Svobodné Hamry	469/333 011, 777/315 045
	Penzion U nás, Veselý Kopec	469/311 938, 608/081 180
	Penzion U Kaštanu, Petrkov	469/333 472, 728/547 829
	Ubytování v soukromí -I.Vlčková, Rváčov	387/965 510, 387/965 531
	U Josku (v soukromí)	469/312 543

Zdroj: internetové stránky obcí správního obvodu Hlinsko

Příloha 6 **Seznam stravovacích zařízení na Hlinecku**

OBEC	STRAVOVACÍ ZAŘÍZENÍ	KONTAKT
Hamry	Pohostinství U Zvolánků	
Hlinsko	Hostinec U Pavlousků	603/206 372
	Hospoda U Sv. Huberta	469/311 770
	Pizza - grill	469/314 560
	Restaurace Rychtář	469/311 401, 736/760 738
	Restaurace U Karla	469/313 732
	Restaurace U Koníčka	469/311 599
	Bistro Gamas	469/311 786, 607/645 655
	Bowling Bar Blatno	777/777 356
	Cukrárna, kavárna California	736/672 132, 736/672 133
	Kavárnička na Betlémě	774/078 123
	Cukrárna - kavárna Na kamenném schodě	739/359 092, 605/262 717
Záložna - Sazka centrum (bar, gril)	775/714 774, 777/147 701	
Horní Holetín	Hospoda "Čarodějky"	737/087 251
Jeníkov	Hospoda "U Hasiče"	
Kameničky	Restaurace U Adámků	
	Restaurace V+B	606/805 581, 469/318 110
Krouna	Hospoda Na Křížovatce	736/125 435
	Hostinec U Lípy	469/341 247, 732/125 696
Miřetice	Penzion a restaurace Na Majlantě	775/960 660, 607/807 417
	Restaurace U Mrázků, Miřetice	
	Občerstvení Ležáky	469/344 187
	Pohostinství Švihov	
Svratouch	Restaurace Sport	603/861 176
	Restaurace U Gregorů	
Trhová Kamenice	Restaurace Na Radnici	469/333 474
	Restaurace Pod Školou	608/967 663
Včelákov	Pohostinství U Zlesáků, Bystřice	469/344 408
	Pohostinství ČHJ	
	Pohostinství Vyhnánov	
Vortová	Pohostinství Formanka	469/314 124
Vysočina	Hospoda Jonáš	469/333 011
	Hospoda Na Vejměnku	469/311 770
	Hospoda U Kováře Matěje	469/333 284

Zdroj: internetové stránky obcí správního obvodu Hlinsko

Příloha 7 **Tématické výstavy a kulturní programy SLS Vysočina**

Tématické výstavy

- ❖ Vánoční výstavy 1982, 1983, 1985, 1986, 1988, 1990, 1992, 1993, 1994, 1995, 1996, 1997, 1998, 1999, 2000, 2001, 2002, 2003, 2004, 2005, 2006, 2007, 2008
- ❖ Velikonoční výstavy 1984, 1992, 1993, 1994, 1995, 1996, 1998, 1999, 2000, 2001, 2002, 2003
- ❖ Plastiky lidových řezbářů 1983
- ❖ Vodní pohon a jeho využití v minulosti Chrudimska a Hlinecka 1985
- ❖ Lidová dřevovýroba na Hlinecku 1986
- ❖ Klíč od domova 1987
- ❖ Čas života 1988
- ❖ Evropské skanzeny ve fotografii 1988
- ❖ Život našeho lidu ve fotografiích národopisců 1989
- ❖ Prsty a nitě 1990
- ❖ Lidová architektura v Bavorsku 1990
- ❖ Bejvali naši předci veselí 1991
- ❖ Od koblížku ke kraslici 1992
- ❖ Lidové stavby v Čechách, na Moravě a ve Slezsku v kresbách Josefa V. Scheybala 1993
- ❖ Šáteček růžový, fěrtoušek kmentový 1994
- ❖ Sekerníci 1994
- ❖ Já tebe miluju a srdce ti daruju 1995
- ❖ Už máte vypálené 1995
- ❖ Pečte šišky a koblížky 1996
- ❖ Krása roubeného domu 1996
- ❖ Hajej díte, kolíbu tě 1996
- ❖ 25 SLS Vysočina 1997
- ❖ Budeme si hrát 1998
- ❖ Hele, hele, jak se to děťátko směje 2002
- ❖ ...aby se vědělo (30 SLS Vysočina) 2002, 2003
- ❖ Masopust držíme 2003
- ❖ Domácká dřevovýroba na Hlinecku 2004, 2005, 2006
- ❖ Čas života 2006, 2007

- ❖ Stojí, stojí domeček... 2008

Kulturní programy

- ❖ Veselokopecký jarmark konaný pravidelně od roku 1983
- ❖ Masopust konaný pravidelně od roku 1994
- ❖ Posvícení konané pravidelně od roku 1995
- ❖ Bramborová sobota konaná pravidelně od roku 2004
- ❖ Předvánoční jarmark pravidelně od roku 1984
- ❖ Hrnčířská sobota 1989, 1997, 2002, 2005
- ❖ Vítání jara 1984, 1989, 1993, 1994, 1996, 1997, 1998, 1999, 2000, 2001
- ❖ Cyklus besed - historie, národopis, příroda 1989
- ❖ Prsty a nitě 1990
- ❖ Jak se dříve stavělo 1992, 1996, 2001, 2004, 2006, 2008
- ❖ Babiččina domácnost 1992
- ❖ Lidové vánoční hry 1992
- ❖ Jak se dříve mlelo 1993
- ❖ Jak se dříve žalo, mlátilo a mlelo 1994
- ❖ Kouzlo hraček 1994
- ❖ Jak se dříve hospodařilo 1995, 1997, 1998, 2000, 2002, 2003, 2005, 2007
- ❖ Hračkářská sobota 1998
- ❖ Krajkářská sobota 1999
- ❖ Oživlé dřevo 2000
- ❖ V pondělí je polívčička, v úterý zas hrách a čočka 2000
- ❖ Co dovedli staří sekerníci 2000
- ❖ Textilní techniky 2001
- ❖ Co člověku šmakuje, tím se neotráví 2001
- ❖ Vítr fouká ze strnišť 2001
- ❖ Medová sobota 2002
- ❖ Vypečená sobota 2002
- ❖ Umíme si hrát? 2002
- ❖ Velikonoce na Veselém Kopci 2003, 2006
- ❖ Kouzlení s těstem 2003
- ❖ Koroptve motykou střílené 2003
- ❖ Zahájení sezóny na Veselém Kopci 2004

- ❖ Dřevo pro radost i užitek 2004
- ❖ Přišlo jaro do vsi 2005
- ❖ Čas života 2006
- ❖ Veselý Kopec školám 2006, 2007, 2008
- ❖ Vítej, vítej máji 2007
- ❖ Setkání řemeslníků Nositelů tradice 2007
- ❖ Bez práce nejsou koláče 2008
- ❖ Zlatá brána otevřena 2008
- ❖ *Vystoupení folklórních souborů*
- ❖ *Tradiční setkání dudáků*

Zdroj: Almanach ke 30. výročí SLS Vysočina, Programy SLS Vysočina v letech 2003-08

6. Uvažujete o opakované návštěvě této památky:

- ano
- spíše ne
- určitě ne

7. Jak nejraději trávíte svůj volný čas (vyberte max. 3 možnosti):

- poznávací turistikou (návštěva památek, muzeí, galerií,...)
- rekreací, pobytem v přírodě, odpočinkem,...
- pěší turistikou
- cykloturistikou
- koupáním, vodními sporty
- lyžováním, zimními sporty
- venkovskou turistikou (pobyt na zemědělské usedlosti/farmě, jízda na koni,...)
- návštěvou kulturních akcí (festivaly, slavnosti, koncerty,...)
- návštěvou sportovních akcí
- jinak (Jak?).....

8. Nejvíce Vás během prohlídky/kulturního programu zaujalo:

.....

.....

.....

.....

9. Připomínky, návrhy pro zlepšení služeb poskytovaných návštěvníkům:

.....

.....

.....

.....

10. Doporučil(a) byste návštěvu Veselého Kopce svým známým:

- ano
- ne

Proč?.....

.....

.....

.....

Pohlaví:

- žena
- muž

Vzdělání:

- základní
- střední s maturitou
- střední bez maturity
- vysokoškolské

Věková kategorie:

- 15 a méně
- 16 - 20
- 21 - 30
- 31 - 45
- 46 - 55
- 56 a více

Místo trvalého bydliště (město/kraj, stát).....

Vaše bydliště je vzdálené:

- méně než 50 km
- 51 - 100 km
- více než 100 km

Příloha 9 Návrh pozvánky k produktu „Zlaté české ručičky“

Muzeum v přírodě Veselý Kopec
Vás srdečně zve k účasti na kulturním programu
pro neslyšící a nedoslýchavé návštěvníky...

ZLATÉ ČESKÉ RUČIČKY
28. září 2008

Rezervace a bližší informace:
Soubor lidových staveb Vysočina
Příčná 350, 539 01 Hlinsko
Tel. a fax: 469/326 415, E-mail: sls.vysocina@atlas.cz

Pozn. Vlastní práce autora

Organizace pro neslyšící a nedoslýchavé ve vybraných krajích ČR

Pardubický kraj

- ❖ Český klub nedoslýchavých HELP
Závodu míru 1 961, 530 02 Pardubice
Tel. a fax: 466/301 888, E-mail: cknh.zdenek@tiscali.cz
- ❖ Český klub nedoslýchavých HELP
dětská polik., tř. Čs. armády 284, 562 01 Ústí nad Orlicí
Tel.: 465/526 911
- ❖ Svaz neslyšících a nedoslýchavých - OV Svitavy
M. Kudeřkové 3, 568 02 Svitavy
Tel.: 451/530 894
Kontaktní osoba: Antonín Peša

Kraj Vysočina

- ❖ Jihlavská unie neslyšících
Březinový Sady 21, 586 01 Jihlava
Tel. fax: 667/321 663, E-mail: junl@cmjn.cz
Kontaktní osoba: Otto Panský
- ❖ Svaz neslyšících a nedoslýchavých - Jihlavský spolek neslyšících
Úprkova 6, 586 01 Jihlava
Tel.: 567/300 247, 721/021 804, E-mail: snncr.vysocina@tiscali.cz
Kontaktní osoba: Dušan Šprla
- ❖ Svaz neslyšících a nedoslýchavých - KO Vysočina
Úprkova 6, 586 01 Jihlava
Tel.: 567/300 247, E-mail: snncr.vysocina@tiscali.cz
Kontaktní osoba: Oldřich Čenkovic
- ❖ Svaz neslyšících a nedoslýchavých - ZO nedoslýchavých Třebíč
Komenského nám. 12, 674 01 Třebíč
Tel. a fax: 568/841 034
Kontaktní osoba: Alena Němcová
- ❖ Svaz neslyšících a nedoslýchavých - ZO nedoslýchavých Žďár nad Sázavou
Komenského 1, 591 01 Žďár nad Sázavou
Tel. a fax: 566/625 703
Kontaktní osoba: Josef Kinc
- ❖ Svaz neslyšících a nedoslýchavých - ZO Pelhřimov
Pražská 1 655, 393 01 Pelhřimov
Kontaktní osoba: Dana Bírová

- ❖ Svaz neslyšících a nedoslýchavých - ZO Velké Meziříčí
Komenského 6, 594 01 Velké Meziříčí
Kontaktní osoba: Zdeňka Ryšánová

Královéhradecký kraj

- ❖ Automotoklub neslyšících
Fr. Šrámka 1 647, 500 02 Hradec Králové
Fax: 495/533 138
Kontaktní osoba: Vilém Riesner
- ❖ Český klub nedoslýchavých HELP
Pospíšilova 281, 500 03 Hradec Králové
Tel.: 495/407 487
- ❖ Hradecký spolek neslyšících SNN
Fráni Šrámka 1 647, 500 02 Hradec Králové
Tel. a fax: 495/533 138
Kontaktní osoba: Eva Bartoníčková
- ❖ Střední škola, Základní škola a Mateřská škola Hradec Králové
Štefánikova 27, 500 11 Hradec Králové
Tel.: 495/272 394, Tel. a fax: 495/272 398
www.neslhc.com, E-mail: iva.rindova@worldonline.cz
- ❖ Svaz neslyšících a nedoslýchavých - Oblast. Org. SNN Dobruška
Na Poříčí 630, 518 01 Dobruška
Tel. fax: 499/622 031
Kontaktní osoba: Věra Jalůvková
- ❖ Svaz neslyšících a nedoslýchavých - Oblast. Org. SNN Trutnov
Horská 5/1, 541 01 Trutnov
Tel. a fax: 499/813 032
Kontaktní osoba: Miroslav Pačesný
- ❖ Svaz neslyšících a nedoslýchavých - Oblastní organizace Rychnovsko
Panská ulice 1 492, 516 01 Rychnov n. Kněžnou
Tel. a fax: 499/622 031
Kontaktní osoba: Věra Jalůvková
- ❖ Svaz neslyšících a nedoslýchavých - ZO Náchod
Palachova 1 303, 547 01 Náchod
Tel. a fax: 491/522 338, E-mail: V.Vaver@seznam.cz
Kontaktní osoba: Vratislav Vaverka
- ❖ Svaz neslyšících a nedoslýchavých - ZO Ned. Královéhradeckého kraje
Fráni Šrámka 1 647, 500 02 Hradec Králové
Tel. fax: 495/533 138, E-mail: snnkr.kralovehradecky@seznam.cz
Kontaktní osoba: Jiřina Bohuslavová

Příloha 11 **Návrh pozvánky k produktu „Jak se žilo bez...“**

Muzeum v přírodě Veselý Kopec
Vás srdečně zve na kulturní program
o životě a práci drobných rolníků bez využití elektřiny.

JAK SE ŽILO BEZ...
5. - 6. července 2008

Bližší informace:
Soubor lidových staveb Vysočina
Příčná 350, 539 01 Hlinsko
Tel. a fax: 469/326 415, E-mail: sls.vysocina@atlas.cz

Pozn. Vlastní práce autora